

กรมสรรพาวุธทหารเรือ ปู่ชื่อ ดำ		
เลหะสมาน (Lekhasamana) พันจ่าเอกสง		25 พฤศจิกายน 2459
กองเรือกลชั้น 4 กรมชุมพลทหารเรือ		
ปู่ชื่อ และ บิดาชื่อ หลวงสาคร (สมาน)		
สัพพะเลข (Sabbhalekha) จ่าตรีชบ		30 กันยายน 2459
กองเรือกลชั้น 4 กระทรวงทหารเรือ		
บิดาชื่อ เล็ก		
สิขัณฑกบุตร (Sikhandakaputra) นายเรือโทนัก		26 กรกฎาคม 2462
กระทรวงทหารเรือ บิดาชื่อ แหยม		
โสตะจินดา (Sotachinta) นายเรือตรีหมัด		17 มิถุนายน 2459
กองโรงเรียนพลทหารเรือที่ 2		
ปู่ชื่อ จิน บิดาชื่อ หลวงปรีชาชาญสมุท (ชอ)		
สมัตถนาถ (Samathanaga) นายเรือเอก		26 กรกฎาคม 2462
ขุนรอนกลางสมุท (หมัด)		
กระทรวงทหารเรือ ปู่ชื่อ โต๊ะสมัด		
บิดาชื่อ นาค		
หัสตานนท์ (Hastananda) นายเรือโทเลาะ		30 พฤษภาคม 2461
กรมสารวัตรใหญ่ทหาร		
บิดาชื่อ หลวงสาครยุทธวิไชย (หมัด)		
ไอศะนาวิน (Aisanavin) นายเรือเอก		2 สิงหาคม 2456
หลวงพลสินธวานันติ (แอ)		
กระทรวงทหารเรือ		

ผู้ได้รับพระราชทานนามสกุล ได้จัดทำหนังสือกราบบังคมทูลพระกรุณาขอรับพระราชทาน โดยพระองค์ทรงลงพระปรมาภิไธยพระราชทาน แต่ทางเจ้าหน้าที่สำนักราชเลขาธิการไม่ได้จัดทำ สำเนาไว้ เมื่อมีการจัดทำอักษรานุกรมในปีพ.ศ. 2528 คณะกรรมการมูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ใช้ความพยายามตรวจสอบให้ถูกต้องกับทะเบียนของ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้ใดที่ได้รับพระราชทานนามสกุล และไม่ปรากฏชื่อนาม สกุลบันทึกไว้ในอักษรานุกรมให้นำหลักฐานไปให้หอวิชาฐานุสรณ์ หอสมุดแห่งชาติ เพื่อรวบรวมเพิ่มเติมจัดพิมพ์ต่อไป

มีผู้ได้รับนามสกุลพระราชทาน แต่ชื่อสกุลไม่ปรากฏในอักษรานุกรม ด้วยมิได้จัดทำหนังสือกราบบังคมทูลพระกรุณาขอรับพระราชทาน กรณี นายเสน ดำริห์เลิศ ว่า เขาก็ได้รับนามสกุลพระราชทาน โดยเล่าว่าครั้งรัชกาลที่ 6 เสด็จพระราชดำเนินโดยเรือพระที่นั่ง แปรพระราชฐานไปประทับแรม ณ พระราชวังบางปะอิน เพื่อทรงแสดงละคร หลังจากรับประทานอาหารกลางวันแล้ว พระองค์ทรงมีรับสั่ง สั่งถามชื่อปูและบิดาของทหารเรือที่ติดตามเสด็จรับใช้ เพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามสกุลทุกคน ต่อมาได้ถึงลำดับตนซึ่งเป็นทหารรับใช้ มีสักเลกหลังมือข้างหนึ่งด้วย ตนมีหน้าที่โยนลูกตั้งวัดความลึกระดับน้ำจากกรุงเทพฯ ถึงพระราชวังบางปะอิน พระองค์ทรงมีรับสั่ง สั่งถามชื่อบิดา จึงกราบทูลว่าบิดาถึงแก่กรรมแล้ว ชื่อนายดำ(อาดัม) จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามสกุล ทรงมีรับสั่ง สั่งว่า “ดำริห์เลิศ” จึงเป็น นายเสน ดำริห์เลิศ แต่นั้นมาและมีผู้สืบสายสกุลต่อมาจนทุกวันนี้

พิสูจน์ความจริง กรณีนายเสนติดตามเสด็จทางเรือจากกรุงเทพฯ ถึงพระราชวังบางปะอิน โดยมีหลักฐานนำมาประกอบข้อเท็จจริงต่อไปนี้

จากหนังสืองานละครของ พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าแผ่นดินสยาม (หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล 2517) บันทึกไว้ว่า

“ก่อนน้ำท่วมใหญ่ ปีมะเส็ง พ.ศ. 2460 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินโดยเรือพระที่นั่งประจำทวีป แปรพระราชฐานไปประทับแรม ณ พระราชวังบางปะอิน ณ ที่นั้น ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างโรงละครขึ้นเสร็จเรียบร้อยแล้ว พระราชทานนามว่า “ศาลาวรรณาวะทีสถาน” ทรงใช้เป็นที่พักผ่อนละคร “วิไลยเลื่องคู่” และเป็นที่เล่น “ดัมพ์แควมโบ” ต่อจากนั้น”

มีบันทึกไว้อีกว่า “ในปีต่อมาทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดแสดง (ละครเรื่องกลแตก) ที่พระราชวังบางปะอิน เก็บเงินบำรุงเสือป่ารักษาดินแดนอยุธยา เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2464 ทรงแสดงบทหลวงสิทธิศุภการ.”

จากหนังสือดังกล่าว พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินแปรพระราชฐานไปประทับแรม ณ พระราชวังบางปะอิน ตามที่นายเสนบอกเล่าไว้จริง

- ตรวจสอบทะเบียนบ้าน นายเสน ดำริห์เลิศ เกิดวันที่ 5 กรกฎาคม 2430 มีบิดาชื่อ ดำมารดาชื่อ หนับ และมีบัตรประจำตัวประชาชน เลขทะเบียนที่ 12227/2496 ชื่อนายเสน ดำริห์เลิศ วันที่ออกบัตร 18 มีนาคม 2496 อำเภออุบล จังหวัดพระนคร ไม่ปรากฏชื่อบิดา แต่มีมารดาชื่อนางหนับ นายเสนเคยเล่าไว้อีกว่า มีบุตรชายเป็นทหารอากาศ ชื่อนุญรอด ดำริห์เลิศ แต่เสียชีวิตในสงครามมหาเอเชียบูรพา ขณะที่นำเครื่องบินไปรับจอมพล ป.พิบูลสงคราม ที่จังหวัดพิษณุโลก เกิดพายุฝนฟ้าผ่าเครื่องบินตกกลางป่าดงพญาเย็นที่อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ทางราชการ

จึงจารึกชื่อนุตรชาไขไว้ที่อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ ตรวจสอบแล้วพบชื่อ “จ.อ.บุญรอด คำวิห์เลิศ” จารึกไว้ที่แผ่นป้ายอนุสาวรีย์ด้านทิศเหนือ และยังจารึกชื่อไว้ภายในอนุสาวรีย์ อีกด้วย

จากการตรวจสอบพบความจริงตามที่นายเสนเล่าไว้ แต่การติดตามเสด็จพระราชดำเนินโดยเรือพระที่นั่งแปรพระราชฐานไปประทับแรม ณ พระราชวังบางปะอิน ในปีใดนั้น นายเสนไม่ได้บอกไว้ด้วย เพราะมีการแปรพระราชฐานไปประทับแรมเพื่อทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจ ตามท้องถื่นต่างๆทุกปี และยังอยู่ในช่วงเวลาที่พระองค์โปรดเกล้าฯ พระราชทานนามสกุล ขอให้สังเกตคำว่า “คำวิห์” เป็นภาษาเขียนในสมัยรัชกาลที่ 5 - รัชกาลที่ 6 ปัจจุบันคำนี้เขียนเป็น “คำวิ” ไปแล้ว

ไหมไทยบ้านครัว/ไหมไทยจิมทอมป์สัน

การทอผ้าไหมในบ้านครัวเป็นอาชีพครัวเรือนที่มีมานาน เริ่มต้นเมื่อใดสืบความไม่ได้ เดิมทอเป็นผ้าขาวม้า ผ้าขึ้น ผ้าโสร่ง นำออกขายในกรุงเทพฯ และปริมณฑลใกล้เคียง ต่อมาจึงขยายไปต่างจังหวัดเป็นที่นิยมทั่วไปเรียกกันว่า “ผ้าไหมบ้านครัว” เป็นอาชีพทำกำไรสูงจึงจูงใจให้ส่งเสริมการผลิต ชาวบ้านครัวจึงหันมาทำกิจการนี้มากขึ้น แต่มารุ่งโรจน์เมื่อหลังสงครามโลกครั้งที่ 2

ทำไมจึงมารุ่งโรจน์หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 มีผู้รู้เรื่องนี้ที่แท้จริง และมีอายุยืนยาวที่สุดในบ้านครัว เล่าว่า “เมื่อประมาณ 50 กว่าปีแล้ว วันหนึ่งฉันย้อมไหมอยู่หน้าบ้าน มีฝรั่งและคนไทยราว 4-5 คน เดินผ่านไปมาหลายเที่ยวเข้ามาถามว่า คุณยายกำลังทำอะไรอยู่ครับ? ฉันตอบว่า ย้อมไหมค่ะ? ทางฝรั่งได้ถามเรื่องผ้าไหมเอามาจากไหน ให้สีอะไรย้อม ทำกับกี่คน และอีกหลายๆเรื่อง ฉันจึงเชิญเขาขึ้นเรือนให้ดูผ้าไหมที่ทอเสร็จแล้ว เขาชอบใจมากซื้อผ้าขาวม้าตาหมากรุก ผ้าโสร่ง ผ้าขึ้นไปหลายผืน ต่อมาไม่กี่วันทางฝรั่งมาอีกทีนี้ซื้อเป็นเงินสามหมื่นบาท แต่ไม่ได้ให้เงินสดให้เป็นกระดาษแผ่นเล็กๆ เขียนเป็นภาษาฝรั่งฉันอ่านไม่ออกบอกได้ว่าไม่เอาจะเอาเงินสด ฉันไม่ไว้ใจหรอกเงินตั้งสามหมื่น เขาบอกว่าเป็นเช็คให้ไปขึ้นเงินที่ธนาคารอเมริกา ฉันปรึกษาคู่กับญาติๆ จึงรับไว้ดูสักครั้งและเอาไปขึ้นเงินที่ธนาคารอเมริกาได้เงินตามจำนวน จึงเชื่อใจค้าขายกันเรื่อยมา ต่อมาฉันเพิ่งรู้ว่าเขาชื่อ “จิม ทอมป์สัน” พวกเราที่ค้าขายกันเรียกเขาว่า “นายห้าง” ชื่อภาษาฝรั่งจำยาก บางครั้งก็เรียกเขาว่า “นายฝรั่ง” มารู้ตอนหลังว่าเขาซื้อเอาไปขายที่เมืองอเมริกาโน่นได้กำไรหลายเท่าเชียวละ”

ผู้รู้เรื่องที่แท้จริงคือ คุณยายหมับ มานะเกษม เป็นคนบ้านครัวโดยกำเนิดเชื้อสายเขมรจามเกิดเมื่อปีพ.ศ. 2448 ในสมัยรัชกาลที่ 5-ปัจจุบัน (ม.ย. 2544) เป็นผู้มียุสสูงที่สุดในบ้านครัวได้ 96 ปี สุขภาพแข็งแรงพอใช้ ปฏิบัติศาสนกิจตามหลักศาสนาอิสลามทุกวัน คุณยายเป็นคนแรกที่เปิดประตูบ้านครัวค้าขายผ้าไหมกับ จิม ทอมป์สัน และชักชวนญาติๆ ให้ขายผ้าไหมกับจิมฯ จนร่ำรวยคุณยายได้ถึงหุ้นในบริษัทไหมไทยจิมทอมป์สัน และมีน้องชายชื่ออัจริยะคือเล็ก มานะเกษม (คุณลุงเล็ก) ได้เข้าร่วมกิจการค้าขายผ้าไหมกับจิมฯ ซึ่งต่อมากุณลุงเล็กเป็นนายช่างใหญ่ควบคุม

โครงการก่อสร้างบ้านไทยจิมนทอมป์สันในปีพ.ศ. 2502 โดยคุณลุงเล็กไม่ยอมรับค่าจ้างแรงงานส่วน
ตัว คุณลุงเล็กได้เสียชีวิตไปหลายปีแล้ว

เรื่องราวของจิมนทอมป์สัน นี้ นายวิลเลียม วาร์เรน (WILLIAM WARREN) ได้บันทึก
ประวัติของจิมนทอมป์สัน เกี่ยวกับประเทศไทย ไทย และบ้านไทยจิมนทอมป์สัน ไว้ในหนังสือ

JIM THOMPSON : The Legendary American of Thailand (ค.ศ. 1996) บางตอนไว้ว่า

จิมนทอมป์สัน เกิดวันที่ 21 มีนาคม ค.ศ. 1906 (พ.ศ. 2449) รัฐเดลาแวร์ สหรัฐอเมริกา
มีชื่อจริงว่า “เจมส์ แฮร์ริสัน วิลสัน ทอมป์สัน” (James Harrison Wilson Thompson) จิมนทอมป์สัน ทำงานในหน่วย
สืบราชการลับแห่งสหรัฐอเมริกา (OSS = Office of Strategic Services) ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 จิมนทอมป์สัน
เข้าร่วมกับกลุ่มเสรีไทย โดยมีนายปรีดี พนมยงค์ เป็นแกนนำจนสิ้นสุดสงคราม จิมนทอมป์สัน เข้ามา
ปฏิบัติการในประเทศไทยทางตอนเหนือใกล้ชายแดนไทยลาวในปีพ.ศ. 2488 โดยกระโดดร่มลง
ร่วมกับกลุ่มเสรีไทย

จิมนทอมป์สัน ซื้อผ้าไหมบ้านครวครั้งแรกเป็นผ้าชิ้น ผ้าขาวม้า ผ้ายกดินเงินดินทอง ที่ใช้ในพิธีแต่งงาน
ต่อมาได้ค้าขายผ้าไหมกับชาวบ้านครวเมื่ออายุได้ 40 ปี ร่วมกับชาวบ้านครวจัดตั้งบริษัทไหม
ไทยจำกัด ด้วยทุนจดทะเบียนครั้งแรกเป็นเงิน 25,000 ดอลลาร์สหรัฐ แบ่งเป็น 500 หุ้นๆ ละ 50
ดอลลาร์สหรัฐ เมื่ออายุได้ 42 ปี ทุกเช้าเขาจะมาตรวจจากแหล่งสีย้อมผ้าและคัดเลือกสีย้อมที่มีคุณภาพ
สูงด้วยตนเอง”

จากคำบอกเล่าของคุณยายหนับ และบันทึกของนายวิลเลียมฯ นับจากปีพ.ศ. 2544 ขึ้น
หลังไปประมาณ 55 ปี มีเหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นจริง ชาวบ้านครวเป็นผู้ผลิตผ้าไหม จิมนทอมป์สัน
เป็นผู้ซื้อผ้าไหมไปขายต่อ เปิดตลาดการค้าขายผ้าไหมที่สหรัฐอเมริกาและยุโรป จนผ้าไหมไทยเป็น
สินค้าคุณภาพที่มีส่วนแบ่งการตลาดสูงมาก ช่วงนั้นบ้านครวยังเป็นสังคมปิดแต่มีชาวอเมริกันและ
ชาวยุโรปเดินเข้าออกหมู่บ้าน โดยทางเดินเป็นไม้กระดาน 3-4 แผ่น มาดูชาวบ้านย้อมสีผ้า ผากผ้า
ดูการทอผ้าด้วยกี่กระตุกที่ต้องใช้มือและเท้าประสานกันเป็นจังหวะเสียงดนตรีตลอดหมู่บ้าน โดย
นายวิลเลียมฯ บันทึกไว้อีกว่า “บ้านครวเป็นหมู่บ้านซึ่งครั้งหนึ่งอยู่นอกเขตเมือง รวมตัวกันอย่าง
เหนียวแน่น มีชาวมุสลิมมากกว่าชาวพุทธ 95% เป็นหมู่บ้านทอผ้าไหมใหญ่ที่สุดในกรุงเทพฯ”

จิมนทอมป์สัน นำผ้าไหมบ้านครวอันเป็นสินค้าคุณภาพไปเปิดตลาดต่างประเทศ จนเป็นที่
นิยมไปทั่วโลกและเรียกกันจนติดปากว่า “ไหมไทยจิมนทอมป์สัน” ซึ่งชาวต่างประเทศได้หาว่า
“ไหมไทยจิมนทอมป์สัน” แท้จริงนั้นก็คือ “ไหมไทยบ้านครว” จึงต้องจารึกไว้ในประวัติศาสตร์บ้านครว
สูงส่งของบรรพชนไว้ในประวัติศาสตร์บ้านครว เพื่อให้อนุชนนหลังได้ประจักษ์สืบสานต่อไปตราบนาน
ไว้ว่า

เพราะมีไหมไทยบ้านครว

จึงมีไหมไทยจิมนทอมป์สัน

เพราะมีไหมไทยจิมนทอมป์สัน

จึงต้องจารึกไว้ในประวัติศาสตร์บ้านครว

ผ้าไหมบ้านครัวรุ่งเรืองโชติช่วงมาตั้งแต่ปีพ.ศ. 2489 ได้ประมาณ 21 ปี ก็ต้องซบเซาลง เมื่อ จิม ทอมป์สัน เดินทางไปท่องเที่ยวป่าลึกในประเทศมาเลเซีย เมื่อวันพฤหัสบดีที่ 23 มีนาคม 2510 เมื่อเขาอายุได้ 61 ปี และตั้งแต่ปลายวันอาทิตย์อีสเตอร์ จิมฯ ได้หายลับไปในกลางป่าดงดิบอย่างไร้ร่องรอย จากเดือนเป็นปีทำให้ธุรกิจและการเงินชะงักลง เมื่อเปลี่ยนผู้บริหารบริษัททำให้นโยบายการค้าขายผ้าไหมเปลี่ยนแปลงไปด้วย ชาวบ้านจึงหันไปค้าขายผ้าไหมกับรายอื่นเพื่อจะได้เงินสดมาเป็นทุนหมุนเวียน แต่พบกับปัญหาการจ่ายเช็ค ทำให้การเงินขาดสภาพคล่อง ยังมีสาเหตุที่สำคัญอีกประการ คือ ราคาไหมดิบ สีย้อม และค่าแรงงานสูงขึ้น คนงานที่เคยทำอยู่กับผู้ผลิตเดิมได้โยกย้ายไปทำงานที่อื่น ผู้ประกอบอุตสาหกรรมผ้าไหมบ้านครัวจึงล้มเลิกกิจการลงเป็นส่วนมากด้วยไม่สามารถอดทนต่อการขาดทุนสะสมต่อเนื่องได้

บทที่ 4

บ้านครัว : ยุคสังคมเปิด

บ้านครัวเป็นสังคมเปิด ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2501-ปัจจุบัน

บ้านครัวเป็นยุคสังคมปิดตั้งแต่ปีพ.ศ. 2330 ชาวบ้านใช้วิถีชีวิตเรียบง่ายพึ่งพาอาศัยซึ่งกัน มีสายใยครอบครัวฉันท์พี่น้องทั้งหมู่บ้านมีศาสนาอิสลามเป็นแกน ผู้ใดมีงานบุญ แต่งงาน เจ็บป่วย ถึงแก่ความตาย ทุกคนจะร่วมด้วยช่วยกันจัดการงานจนแล้วเสร็จ บ้านเมืองได้เปลี่ยนแปลงไปตาม สังคมเศรษฐกิจและการเมือง แต่สังคมบ้านครัวมิได้เปลี่ยนแปลงไป คงเป็นเศรษฐกิจในครัวเรือน เป็นสังคมปิดไม่สะท้อนสะท้อนกับการที่ถูกห้อมล้อมด้วยถนนหนทาง อาคารร้านค้า สถานที่ราชการ ภายในหมู่บ้านยังไปมาหาสู่กันทางน้ำโดยใช้เรือ มีทางเดินเป็นสะพานไม้กระดาน 3-4 แผ่น ยาว ตลอดทั้งหมู่บ้าน การเดินพลัดตกสะพานถูกตะปูด่าทัก กระทบหรือแกว่งบาดเท้า เป็นเรื่องที่ชาว บ้านทุกคนพบเห็นโดนด้วยตนเองมาแล้ว

เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2501 จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ หัวหน้าคณะปฏิวัติ ได้เข้ายึดอำนาจ การปกครองแผ่นดิน ประกาศใช้ *ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร* วันที่ 28 มกราคม 2502 มา บริหารราชการแผ่นดิน ใช้อำนาจธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร กุ้ยืมเงินจากธนาคารโลกมา พัฒนาบ้านเมือง จัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ให้จัดทำแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมเพื่อใช้เงินที่กู้ยืมมาให้เป็นไปตามแผน จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ สังคมให้ชื่อ เป็นจอมเผด็จการครองเมือง สิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล สื่อมวลชนถูกริดรอน การจับกลุ่มวิพากษ์ วิจารณ์เหตุการณ์บ้านเมืองตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป ถือว่าเป็นความผิดตามธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร ตามมาตรา 17 ซึ่งให้อำนาจหัวหน้าคณะปฏิวัติอย่างล้นฟ้าตามแต่จะตีความกันอย่างไรก็ได้ทั้งสิ้น จอมพลสฤษดิ์ฯ ได้ใช้อำนาจตามมาตรา 17 สั่งประหารชีวิตบุคคลที่วางเพลิงและสั่ง จำคุกบุคคลที่มีพฤติกรรมเป็นนักเลงอันธพาล เป็นเวลา 20 ปี และตลอดชีวิตไปหลายร้อยคนแล้ว มาตรา 17 มีความละเอียดต่อไป

มาตรา 17 ในระหว่างที่ใช้ธรรมนูญนี้ ในกรณีที่นายกรัฐมนตรีเห็นสมควรเพื่อประโยชน์ ในการระงับหรือปราบปรามการกระทำอันเป็นการบ่อนทำลายความมั่นคงของราชอาณาจักร หรือ ราชบัลลังก์ หรือการกระทำอันเป็นการบ่อนทำลาย ก่อทวน หรือคุกคามความสงบที่เกิดขึ้นภายใน หรือมาจากภายนอกราชอาณาจักร ให้นายกรัฐมนตรีโดยมติของคณะรัฐมนตรี มีอำนาจสั่งการ หรือกระทำการใดๆ ได้ และให้ถือว่าคำสั่ง หรือการกระทำเช่นนั้นเป็นคำสั่ง หรือการกระทำที่ ชอบด้วยกฎหมาย

เมื่อนายกรัฐมนตรีได้สั่งการ หรือกระทำการใดไปตามความในวรรคก่อนแล้ว ให้นายก รัฐมนตรีแจ้งให้สภาทราบ.

บ้านครัวเป็นสังคมปิดมายาวนานประมาณ 170 ปี ก็ต้องสะทกสะท้าน เมื่อจอมพลสฤษดิ์ได้หยิบยก โครงการตัดถนนกว้าง 20.0 เมตร ซึ่งเป็นถนนพระรามที่ 6 (ตัดใหม่) เชื่อมกับถนนพระรามที่ 1 ที่ตลาดเจริญผลเก่า โครงการนี้มีมาตั้งแต่ปีพ.ศ. 2473 ในสมัยรัชกาลที่ 7 ตามโครงการเป็นแผนที่แบบพิมพ์เขียว สเกล 1/400 แผนที่นี้เก็บรักษาไว้ที่หอจดหมายเหตุแห่งชาติ รหัสแผนที่ ผ.ร.7 รล.9 ขึ้นมาดำเนินการใหม่อีกครั้ง แต่เดิมชาวบ้านครัวไม่ทราบมาก่อนว่ามีโครงการตัดถนนผ่านหมู่บ้าน มัสยิด และสุสาน เป็นไปได้ว่าโครงการถูกปกปิดเป็นความลับ เนื่องจากแนวถนนไปผ่านมัสยิดและสุสาน ซึ่งจะต้องรื้อถอนสันสภาพเป็นการล่อลวงละเมิดเบี่ยงสูงในศาสนา ทางราชการสมัยนั้นจึงยุติโครงการไว้ โดยมีแนวถนนเริ่มจากถนนพระรามที่ 1 ตัดผ่านตลาดเจริญผลเก่า ผ่านบ้านครัวได้ ข้ามคลองแสนแสบได้ ผ่านบ้านครัวเหนือ พาดผ่านมัสยิดยามีอุลคือยริยะห์ และสุสาน แนวถนนตรงไปบรรจบถนนเพชรบุรีที่ย่านจตุพงษ์ คงมีแนวถนนปรากฏชัดเจนในแผนที่ระหว่างที่ดิน 1ต 1อ : 4 ซึ่งเป็นที่ตั้งมัสยิดยามีอุลคือยริยะห์ ผากเป็นริ้วรอยไว้ให้อนุชนชนหลังได้เห็นจนปัจจุบัน

เมื่อโครงการตัดถนนผ่านกลางหมู่บ้านปรากฏเป็นจริง ก็ไม่มีผู้ใดขึ้นมาคัดค้าน ทุกคนในหมู่บ้านต่างมองหน้ากันด้วยความเศร้า จอมพลสฤษดิ์ แม้จะได้ชื่อว่าเป็นจอมเผด็จการ แต่ก็มีศีลธรรมประจำใจ เมื่อสั่งการให้ลงสำรวจพื้นที่พบว่าแนวถนนพาดผ่านศาสนสถานในศาสนาอิสลาม จึงให้ย้ายแนวถนนพ้นจากมัสยิดและสุสาน กำหนดแนวถนนใหม่ให้ไปพาดผ่านหมู่บ้านแทน เป็นถนนพระรามที่ 6(ตัดใหม่) ต่อจาก ถนนพระรามที่ 6(เดิม) ที่สามแยกเจริญผล เป็นสี่แยกเจริญผล

ถนนพระรามที่ 6 เดิมมีชื่อว่า ถนนประทัดทอง ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น ถนนพระรามที่ 6 โดยรัชกาลที่ 6 ทรงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ และ ตามประกาศกระทรวงนครบาล เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2462 โดยมหาอำมาตย์นายกเจ้าพระยายมราชเสนาบดีกระทรวงนครบาล และในประกาศเดียวกันมี ถนนประทุมวัน ตั้งแต่สะพานยศเส ถึง ถนนราชดำริห์ ให้เปลี่ยนชื่อเป็น ถนนพระรามที่ 1 ในส่วน ถนนประแจจีน ตั้งแต่สะพานยมราช ถึง สะพานเฉลิมโลก ให้เปลี่ยนชื่อเป็น ถนนเพชรบุรี

ถนนพระรามที่ 6 ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น ถนนบรรทัดทอง และ ถนนพระรามที่ 6(ตัดใหม่) ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น ถนนเจริญผล(ตัดใหม่) ก่อนจะเปลี่ยนชื่อใหม่เป็น ถนนบรรทัดทอง เป็นถนนสายเดียวกันจนทุกวันนี้

(จากหนังสือถนนในกรุงเทพมหานคร ในสมัยรัชกาลที่ 5 กองรังวัดและจัดกรรมสิทธิ์ที่ดิน สำนักการโยธา กรุงเทพมหานคร)

บ้านครัวเป็นสังคมเปิด เพราะมีถนนบรรทัดทองตัดผ่าน

เมื่อผ่านถนนบรรทัดทองที่บ้านครัวได้จะเห็นแนวถนนหักโค้งช่วงที่ขึ้นสะพานเจริญผล โดยแนวถนนหันจากมัสยิดยามีอุลคือยริยะห์และสุสาน มีปลายถนนไปบรรจบกับถนนเพชรบุรี แต่ไม่บรรจบกับแยกอุรุพงษ์ตามโครงการเดิม ทางราชการจึงได้ตัดถนนใหม่ขึ้นอีกสายที่แยกอุรุพงษ์ตรงไปบรรจบกับถนนพระรามที่ 1 ที่แยกพงษ์พระราม ได้ทางด่วนชั้นที่ 2 ตามที่เห็นปัจจุบัน

บ้านไทยบ้านครัว/บ้านไทยจิมทอมป์สัน

นายวิลเลียม วาร์เรน บันทึกประวัติ จิม ทอมป์สัน ไว้อีกตอนหนึ่ง ว่า

“จิม ทอมป์สัน มีความอดทนต่ออากาศร้อนอบอ้าวในกรุงเทพฯ เขาปฏิเสธที่จะใช้เครื่องปรับอากาศในห้องนอนและที่สำนักงาน และได้ใช้เวลาวันอาทิตย์ผละจากธุรกิจผ้าไหมไปพักผ่อนที่อุทยานบ้านเรือนไทย และเดินซื้อของเก่าโบราณตามตรอกซอกซอย เขาชอบใช้ชีวิตที่เรียบง่ายอย่างเป็นสันโดษเสมอ จิม ทอมป์สัน เริ่มสร้างหมู่บ้านเรือนไทยในปีพ.ศ. 2502”

จากบันทึกนายวิลเลียม เห็นว่า บ้านไทยบ้านครัว/บ้านไทยจิมทอมป์สัน มีที่มาที่ไปเชื่อมโยงกันที่ ธุรกิจผ้าไหม กล่าวมาก่อนแล้ว จิม ทอมป์สัน เข้ามาในบ้านครัวและค้าขายผ้าไหม โดยมีคุณยายหนับเปิดประตูบ้านครัวต้อนรับในปีพ.ศ. 2489 จนจัดตั้งบริษัท ช่วงเวลา 13 ปี จิมฯ ได้เงินเข้าออกบ้านครัวจนทะลุปรุโปร่ง ชีบทราบวิถีชีวิตชาวบ้านอย่างลึกซึ้งในเรื่องการแต่งงาน เกิด ตาย และการสร้างบ้านเรือนจนมีแนวความคิดความเชื่อแบบไทย ในปีพ.ศ. 2502 จึงได้จัดสร้างหมู่บ้านเรือนไทยบนฝั่งคลองตรงข้ามบ้านครัวในเนื้อที่ประมาณ 5 ไร่เศษ

บ้านไทยบ้านครัว มีประวัติเป็นมาตามที่บรรพชนเล่าไว้ แต่เดิมผู้ใดมีบรรดาศักดิ์เชื้อสายมีฐานะจะสร้างบ้านเป็นเรือนไทยมีบ่าวบริวารรับใช้ บ้านครัวมีเรือนไทยกระจายอยู่ทั่วไป เป็นที่พักอาศัยของขุนนางที่มีบรรดาศักดิ์เป็น ขุน หลวง พระ พระยา วันเวลามานานพันปีนับร้อยปี เรือนไทยจำนวนมากได้ชำรุดยุพังไปตามสภาพจึงรื้อถอนลง บ้างเป็นบ้านมรดกไม่สามารถแบ่งจัดสรรได้ในระหว่างลูกหลานจึงขายเป็นเงินนำมาแบ่งกันตามสัดส่วน และบ้างก็มีลูกหลานโยกย้ายไปอยู่ตามท้องถิ่นอื่นๆ จึงรื้อถอนเรือนนำไปจัดสร้างขึ้นใหม่ต่อไป

หนังสือ บ้านไทยเอกลักษณ์ของชาติ (นฤด ชมภูนิช 2530) กล่าวไว้ว่า

สมัยต้นรัตนโกสินทร์ชาวไทยจัดสร้าง เรือนไทย เป็นที่อยู่อาศัยกันเป็นส่วนใหญ่ เรียกว่า เรือนฝาปะกน หรือ เรือนเครื่องสับ ผู้มีฐานะปานกลางนิยมอยู่เรือนแบบนี้ โดยสร้างเรือนไทยเป็นหมู่ประกอบด้วยเรือนหลายหลัง ทุกหลังหันหน้าเรือนเข้าหากัน มีนอกชานแล่นเชื่อมระหว่างเรือนเป็นกลุ่มเดียวกัน โดยมีเรือนพ่อแม่เป็นประธาน ส่วนผู้ที่มิมีฐานะยากจนจะสร้างเรือนด้วยไม้ไผ่เรียกว่า เรือนเครื่องผูก หลังคามุงด้วยจาก มีอายุการใช้งานหลายสิบปี

บ้านไทยบ้านครัวมีประวัติเป็นมานานนับร้อยปี เป็นโบราณสถานใช้ยืนยันความเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมของบ้านครัวได้เป็นบ้านไทยของตระกูล "พงศยัม" สร้างด้วยไม้สักทองทั้งหลัง ตามลักษณะบ้านเรือนไทย สืบมรดกมาหลายชั่วอายุคน นายประคอง พงศยัม เป็นอนุชนรุ่นสุดท้ายเคยอยู่ในบ้านไทยหลังนี้มาก่อนกล่าวว่า คนรุ่นปู่ตายได้เล่าต่อๆ กันมา บ้านหลังนี้สร้างมานานนับร้อยปีตั้งแต่มีบ้านครัวแล้ว สุดท้ายได้ขายให้ จิม ทอมป์สัน เมื่อปีพ.ศ. 2501 ด้วยสนนราคาเพียง 45,000.-บาท บ้านมีสภาพเก่ามาก โดยที่มีพี่น้องแยกครอบครัวไปอยู่ข้างนอกแล้ว

จิม ทอมป์สัน ซื้อบ้านไทยของตระกูลพงศยัม เหมือนได้เพชรน้ำหนึ่งไปครอบครอง ทำให้มีแรงบันดาลใจจัดสร้างบ้านไทย จึงได้ออกตระเวนซื้อบ้านไทยที่อำเภอฝักให้ จ.พระนครศรีอยุธยา บรรทุกลงเรือล่องตามแม่น้ำเจ้าพระยาลัดเลาะเข้าคลองมาขึ้นที่บ้านครัว การค้าขายผ้าไหมร่วมทุนกับชาวบ้านครัวช่วงเวลา 13 ปี มีชาวบ้านหลายรายจำรวยเป็นเศรษฐี โดยมีนางสุรีย์ มนูญทัศน์ (อัศจรรย์คอเรียะห์/เสียชีวิตแล้ว) อยู่ด้วย เมื่อนางสุรีย์ทราบว่า จิมฯ จะจัดสร้างบ้านเรือนไทยขึ้น นางจึงได้มอบบ้านเรือนไทยหลังหนึ่งให้เปล่ากับจิมฯ เพื่อเป็นมิตรภาพ ที่ร่วมทุนค้าขายผ้าไหมด้วยกันจนนางเป็นเศรษฐีมีผู้หนึ่งในบ้านครัวด้วย

การสร้างบ้านไทยได้ดำเนินการในปีพ.ศ. 2502 โดยมีคุณลุงเล็ก มานะเกษม เป็นนายช่างใหญ่ควบคุมการก่อสร้างทั้งหมดและไม่ขอรับค่าแรงงานส่วนตัว เพราะร่วมลงทุนค้าขายผ้าไหมกับจิมฯ ด้วย การก่อสร้างแล้วเสร็จมีบ้านไทย 6 หลัง จัดตั้งเป็นพิพิธภัณฑ์ "บ้านไทยจิมทอมป์สัน" ให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยว โดยที่วันหนึ่งๆ มีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเข้าชมนับร้อยคน บ้านไทยของตระกูลพงศยัมที่จัดสร้างขึ้นใหม่มีความสำคัญมาก ให้เป็นเรือน หอกลวง สร้างขึ้นตามรูปลักษณะเดิม คือหันหน้าบ้านยาวตามคลอง ส่วนบ้านไทยที่ได้รับจากนางสุรีย์ และที่ซื้อมาจากอำเภอฝักให้ให้เป็นเรือน หอขวาง จนทุกวันนี้

เมื่อได้ชมเรือนหอกลวงและหอขวาง ปรากฏมีการเปลี่ยนแปลงสภาพภายในไปบ้าง เช่น มีการจัดทำฝ้าเพดานหลังคา ทำรางระบายน้ำฝน ชั้นล่างเป็นห้องแสดงวัตถุโบราณ สภาพตัวเรือน มีเสาเรือนเป็นไม้เต็งมีรอยชวานถากด้วยมือจนกลม เสาส่วนบนเอนสอบเข้าหากัน ผนังห้องสลักลูกฟักเป็น ฝาปะกน หน้าต่างไม้สักทองมีแกนเจาะเดือยแทนบานพับ ได้เปลี่ยนแปลงให้บานหน้าต่างเปิดออกนอกตัวเรือน ซึ่งหน้าต่างแบบเดิมเปิดเข้าในตัวเรือน ขอบหน้าต่างแกะสลักเรียกว่า หย่อง พื้นเรือนเป็นไม้สักหนาแผ่นใหญ่ ตัวเรือนทาสีด้วยน้ำยารักษาเนื้อไม้ บ้านไทยของตระกูลพงศยัมจึงเป็นบ้านไทยในสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ ตามที่ศาสตราจารย์พลเรือตรีสมภพ ภิรมย์ ศิลปินแห่งชาติราชบัณฑิต นำภาพบ้านไทยของตระกูลพงศยัม มาลงในหนังสือบ้านไทย หน้า 80-81 โดยที่ศิลปินแห่งชาติราชบัณฑิตคงจะไม่ทราบด้วยว่า หอกลวง และ หอขวาง เป็นบ้านไทยของบรรพชนบ้านครัว แต่เดิมก่อสร้างตั้งอยู่ริมฝั่งคลองตรงข้ามนี้เอง

บ้านไทยจิมนทอมปัสสันเป็นสถานที่ต้อนรับนักท่องเที่ยวต่างชาติเข้าชม โดยถ่ายรูปเคียงคู่กับหอกกลางและหอกวาง แต่ละคนเดินชมหมู่บ้านเรือนไทยร่มเย็นภายใต้ร่มไม้มานานาพรรณ หากไม่รู้ไม่ว่าเรือนหอกกลางและหอกวางเดิมถูกสร้างขึ้นที่ฝั่งคลองตรงข้ามนี้ อนุชนรุ่นสุดท้ายที่อยู่บ้านหลังนี้มาก่อนยังมีชีวิตอยู่ได้เฝ้ามองบ้านหลังนี้ทุกวันด้วยความเสียดาย และไม่คิดว่าบ้านไทยหลังนี้จะกลับ

มีความสำคัญเป็นพิพิธภัณฑ์ต้อนรับนักท่องเที่ยวบุคคลสำคัญทั่วโลก ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2502-ปัจจุบัน

ปัจจุบันพิพิธภัณฑ์บ้านไทยจิมนทอมปัสสัน เป็น มุลินธิเจมส์ ทอมปัสสัน อยู่ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ตั้งแต่วันที่ 16 กันยายน 2531 ตามหนังสือสำนักพระราชเลขานุการ ที่ รล. 0007/10566 ลงวันที่ 21 กันยายน 2531 เป็นต้นมา

บ้านไทยของตระกูลพงศอมัต สร้างขึ้นที่ฝั่งคลองแสนแสบใต้ เป็นบ้านบรรพชนครั้งก่อตั้งบ้านครัว อนุชนหนหลังจะต้องทราบไว้ว่าบ้านไทยหลังนี้เป็นโบราณสถานที่ยืนยันว่า บ้านครัวมีประวัติศาสตร์เป็นมาตั้งแต่สมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์แล้ว และบ้านไทยอีกหลายสิบหลังถูกสร้างขึ้นในช่วงเวลาที่กองอาสาจามชาวเขมรและชาวมลายูปัตตานีได้ชุดคลองช่วงนี้ บ้านไทยเป็นที่พำนักของขุนนางที่มีอำนาจหน้าที่ควบคุมการชุดคลอง เป็นความจริงที่ยืนยันทางประวัติศาสตร์ได้อีกว่า บ้านครัวเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม บรรพชนเข้ามาครอบครองดินแดนบริเวณนี้ทั้งหมดก่อนชนกลุ่มใด และเป็นความจริงที่ยืนยันทางประวัติศาสตร์ได้ว่า บรรพชนบ้านครัวเป็นผู้ชุดคลองแสนแสบใต้ จึงต้องจารึกผลงานอันเป็นเกียรติคุณสูงส่งของบรรพชนไว้ในประวัติศาสตร์บ้านครัว เพื่ออนุชนรุ่นหลังได้ประจักษ์สืบสานต่อไปได้ทราบไว้ว่า

เพราะมีบรรพชนบ้านครัว	จึงมีคลองแสนแสบใต้
เพราะมีคลองแสนแสบใต้	จึงต้องจารึกไว้ในประวัติศาสตร์บ้านครัว
เพราะมีไหมไทยบ้านครัว	จึงมีไหมไทยจิมนทอมปัสสัน
เพราะมีไหมไทยจิมนทอมปัสสัน	จึงต้องจารึกไว้ในประวัติศาสตร์บ้านครัว
เพราะมีบ้านไทยบ้านครัว	จึงมีบ้านไทยจิมนทอมปัสสัน
เพราะมีบ้านไทยจิมนทอมปัสสัน	จึงต้องจารึกไว้ในประวัติศาสตร์บ้านครัว

หนังสือบ้านไทย (ศาสตราจารย์สมภพ ภิรมย์ และคณะ 2538) กล่าวไว้ว่า

“เรือนไทยมุสลิมในปัตตานีในฐานะที่เป็นเมืองสำคัญที่เป็นศูนย์กลางการค้าขายทางทะเลมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา โดยทั่วไปหลังคาเรือนไทยมุสลิม จะมี ๓ แบบ” ต่อไปนี้

1. หลังคาทรงปั้นหยา (หลังคา ลิมะ) รูปทรงหลังคาได้รับอิทธิพลจากสถาปัตยกรรมชาวตะวันตก คำว่า ลิมะ แปลว่า ห้า หมายถึงสันหลังคามีห้าสัน

2. หลังคาทรงจั่วมนิลา (หลังคา บลานอ) รูปทรงหลังคาได้รับอิทธิพลจากสถาปัตย-

กรรมชาวฮอลันดา โดยมีโครงหลังคาแบบปั้นหยา แต่มีจั่วหลังคาติดอยู่ หรือเรียกว่าหลังคาแบบปัตตานี

3. หลังคาทรงจั่ว (หลังคา แม่และ) รูปทรงหลังคาได้รับอิทธิพลจากเรือนไทยภาคกลาง

เรือนไทยมุสลิมปัตตานี ครั้งกรุงศรีอยุธยา มี 3 แบบ ความจริงปรากฏว่าเรือนไทยมุสลิมในบ้านครุฑก็มี 3 แบบ เป็นหลักฐานการสืบสานวัฒนธรรมที่อยู่อาศัย อธิบายได้ว่า ชาวมลายูปัตตานี ถูกกวาดต้อนครอบครัวเข้ามาสมัยรัชกาลที่ 1 - รัชกาลที่ 3 ถูกเกณฑ์แรงงานให้สร้างบ้านแปงเมือง จึงได้นำแบบบ้านตามที่เคยอยู่อาศัยมาสร้างขึ้นใหม่ในบ้านครุฑครั้งก่อตั้งหมู่บ้าน กองอาสาจามเป็นผู้ที่มีอำนาจบรรดาศักดิ์ ได้ร่วมแรงร่วมใจกับชาวเขมรและชาวมลายูปัตตานีก่อสร้างสุเหร่าเป็นแบบสถาปัตยกรรมทางศาสนาสมัยนั้น ได้มีการเลียนแบบเอาไปสร้างบ้านเรือนขึ้นด้วย ในบ้านครุฑจึงมีบ้านหลังคาทรงปั้นหยา หลังคาจั่วมนิลา และหลังคาจั่ว เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ได้อีกว่า ชาวมลายูปัตตานีที่ถูกกวาดต้อนครอบครัวเข้ามาได้ฝังรกรากในบ้านครุฑจริง และลงท้ายมาเป็นบรรพชนบ้านครุฑอีกชาติพันธุ์หนึ่งด้วย

อธิบายมุขหลังไหลเข้าบ้านครุฑ

บ้านครุฑเป็นสังคมเปิดเพราะมีถนนบรรทัดทองตัดผ่าน บ้านเรือนเกือบร้อยละหลังคาเรือนถูกเวนคืน สังคมญาติพี่น้องแยกย้ายกระจัดกระจาย ครอบครัวที่มีฐานะความเป็นอยู่ดีมีสมาชิกครอบครัวเพิ่มขึ้นได้ยกย้ายครอบครัวไปก่อตั้งใหม่ตามท้องถื่นอื่น จะมีโอกาสรวมญาติมิตรก็ในวันตรุษสำคัญทางศาสนา โดยมีพี่น้องบางส่วนยังคงฝังรกรากอยู่ในบ้านครุฑจนทุกวันนี้

ยุคจอมพลสฤษดิ์ ฯ การสร้างสิ่งสาธารณูปโภคมีมาก จึงต้องการแรงงานมาประกอบการเพิ่มขึ้น ชาวท้องถิ่นชนบทหลังไหลเข้ามาเช่าบ้านอยู่อาศัยในบ้านครุฑมาก ผู้ผลิตผ้าไหมที่ล้มเลิกกิจการได้ตัดแปลงบ้านขนาดใหญ่ที่เคยใช้เป็นโรงงานทอผ้ามาเป็นห้องเช่า บ้านครุฑจึงเป็นย่านที่อยู่อาศัยกลางกรุงเทพมหานครของชาวท้องถิ่นชนบทไปแล้ว การเดินทางไปทำงานเข้าออกสะดวกได้หลายทิศทาง ชาวท้องถิ่นชนบทได้นำความเชื่อถือตามชนบทประเพณีท้องถิ่นตนมาด้วย เช่น การดื่มสุรายาเมา การพนัน การคบขู้สุสาว ยาเสพติด ซึ่งเป็นเรื่องพื้นบ้านของเขา แต่เป็นสิ่งที่ต้องห้ามของชาวบ้านครุฑส่วนใหญ่ที่นับถือศาสนาอิสลามเป็นวิถีชีวิต จึงเกิดการทะเลาะเบาะแว้งกัน เพราะปรับวิถีชีวิตเข้ากันไม่ได้ แต่มีบางคนปรับวิถีชีวิตอยู่กินกันจนเกิดอนุชนบางส่วนที่ไม่นับถือศาสนาใดเลยก็มีในบ้านครุฑจนทุกวันนี้

เพลงใหม่ครั้งใหญ่เป็นทุกขภัย

บ้านครุฑยุคสังคมเปิดอธิบายมุขหลังไหลเข้ามามาก มนุษย์มีธรรมชาติชอบที่จะปฏิบัติตามอำนาจกิเลสไม่ต่ำมากกว่าไม่ใจแสวงหาธรรมะแห่งชีวิต ความชั่วช้าจึงแพร่กระจายไปทั่วบ้านครุฑ

โครงการสิทธิชุมชนท้องถิ่นฯ (สทว.)

อุर्मร คำวิหเลิศ

โครงการที่ 10.3 สิทธิชุมชนบ้านครุฑ

C:\WINDOWS\Desktop\เศรษฐกิจกลาง\เศรษฐกิจ-3บ้านครุฑ\ภูมิประวัติศาสตร์และการต่อต้านทางวัฒนธรรมของชาวมุสลิม.doc

อิสลามมีคำสอนว่าเมื่อความชั่วช้าแพร่กระจายแล้ว พระผู้เป็นเจ้า(อัลลอฮ์) จะลบล้างความชั่วช้าในสังคมด้วยกับทุกขภัย เพื่อจักให้ประชาชนรู้สำนึกกลับตัวมาใส่ใจในธรรมะแห่งชีวิต มีข้อโต้แย้งว่าเหตุใดคนที่ใส่ใจในธรรมะแห่งชีวิตต้องถูกทุกขภัยด้วยเล่า กรณีนี้อิสลามสอนว่า คนดีมีคุณธรรมมีหน้าที่ตักเตือนคนชั่วช้าสามารถไม่ให้เกิดความเสียหายบนหน้าแผ่นดิน ถ้าคนดีละทิ้งหน้าที่ก็ต้องถูกลงโทษโดนทุกขภัยไปด้วย ถ้าคนดีได้ตักเตือนแล้ว แต่ทุกขภัยก็ยังเกิดขึ้นจนได้ กรณีนี้อิสลามมีคำสอนว่าคนดีมีคุณธรรมจะได้รับการอภัยโทษลบล้างความชั่วตามที่เขากระทำไว้ครั้งอดีต ส่วนคนชั่วช้าสามารถจะถูกลงโทษเมื่อเขาถึงแก่ความตาย พระผู้เป็นเจ้าจะเป็นผู้ตัดสินชี้ขาด และเขายังต้องถูกลงโทษตามกฎหมายบ้านเมืองอีกด้วย

บ้านครัวเกิดเพลิงไหม้ครั้งใหญ่ รวม 6 ครั้ง ต่อไปนี้

ครั้งที่ 1 ยุคจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เกิดเพลิงไหม้ใหญ่ที่บริเวณลานมะเกลือ บ้านครัวได้เวลาประมาณ 15.00 น. โดยไม่ทราบสาเหตุ เพลิงไหม้บ้านเรือนจำนวนมากจนเป็นทะเลเพลิง มีบริเวณกว้างมาก ก่อนที่จะมีการเวนคืนตัดถนนบรรทัดทองช่วงที่ผ่านบ้านครัว

ครั้งที่ 2 วันเสาร์ที่ 22 พฤศจิกายน 2529 เกิดเพลิงไหม้เพราะคนเสียดิจจุไฟฟ้าเผาเสื้อผ้าในบ้านใกล้ชิดครัวมีฮุสยามีฮุสคือยี่ริยะห์ เวลาประมาณ 13.45 น. เพลิงไหม้บ้านเรือน 5 - 6 หลังคาเรือน ผู้เสียหายจากเพลิงไหม้บันทึกไว้ว่า “ครั้งหนึ่งในชีวิตไม่มีอะไรเหลือเลย” ที่สุดคนเสียดิจถูกรื้อบ้านประชาชนที่ไปเสียชีวิตที่โรงพยาบาล

ครั้งที่ 3 วันเสาร์ที่ 24 พฤษภาคม 2535 เกิดเพลิงไหม้ที่บ้านครัวได้ (ชุมชนวัดบรมนิวาส) ใกล้กับบ้านนายมาลีก็ อีสร์น เวลาประมาณ 01.00 น. มีผู้เล่าว่า มีคนเสียบปลั๊กเตารีดไฟฟ้าทิ้งไว้ เพลิงไหม้บ้านเรือนสิบกว่าหลังคาเรือน

ครั้งที่ 4 วันพุธที่ 8 พฤศจิกายน 2538 เกิดเพลิงไหม้ที่บ้านครัวเหนือ เวลาประมาณ 18.30 น. มีผู้เล่าว่า ผู้เช่าบ้านได้ใช้ไฟฟ้าเกินกำลัง เพลิงไหม้บ้านเรือนสิบกว่าหลังคาเรือน

ครั้งที่ 5 วันเสาร์ที่ 3 สิงหาคม 2539 เกิดเพลิงไหม้ที่บ้านครัวเหนือ ใกล้กับบริเวณเพลิงไหม้ครั้งที่ 4 เวลาประมาณ 18.30 น. โดยผู้เช่าบ้านถ่ายเทถังแก๊สรถสามล้อเครื่องมาใช้กับถังแก๊สในบ้าน แก๊สรั่วไหลลุกลามลวกผู้กระทำไปเสียชีวิตที่โรงพยาบาล เพลิงไหม้บ้านเรือนสิบกว่าหลังคาเรือน นับเวลาห่างจากครั้งที่ 4 เป็นเวลา 8 เดือน 26 วัน

ครั้งที่ 6 วันศุกร์ที่ 16 มกราคม 2541 เกิดเพลิงไหม้ที่บ้านครัวเหนือใกล้สะพานเจริญผล เวลาประมาณ 18.00 น. มีผู้เล่าว่า มีคนเสียบปลั๊กกระทะไฟฟ้าทิ้งไว้ เพลิงไหม้บ้านเรือน 5 - 6 หลังคาเรือน (ตรงกับวันที่ 17 รอมฎอน ฮ.ศ. 1418 เวลาละศีลอด)

เหตุการณ์เพลิงไหม้ 6 ครั้ง เป็นอุทกภัยให้ชาวชุมชนได้สำนึกว่าการปกป้องชุมชนให้พ้นจากทุกภัยเป็นการกิจร่วมกันของทุกศาสนิกชนที่ดำเนินชีวิตอยู่ในชุมชน มิใช่เป็นเพียงศาสนิกชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเท่านั้น

การครอบครองที่ดินในบ้านครัว

ตามรายงานโครงการช่วยเหลือประชาชนผู้เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัย ในแนวเขตเวนคืนของโครงการทางพิเศษจัดทำโดยการทางพิเศษแห่งประเทศไทย การเคหะแห่งชาติและสำนักงานสถิติ

แห่งชาติ ได้สำรวจการครอบครองที่ดินไว้ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม-เดือนกรกฎาคม 2531 โดยใช้วิธีสำมะโน และวิธีสุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีข้อมูลจากการนับหลังคาเรือนตามแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศและจำแนกสภาพการครอบครองที่ดินของชาวชุมชนเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทมีโฉนดที่ดินประมาณร้อยละ 20 และประเภทการเช่าที่ราชพัสดุจากกรมธนารักษ์ประมาณร้อยละ 80 ของที่ดินในบ้านครัวทั้งหมด

การครอบครองที่ดินในบ้านครัวเป็นหลักฐานหนึ่งว่า ชาวบ้านครัวดำเนินชีวิตในที่ดินนี้มาช้านานเก่าแก่แล้ว ต่อมาเมื่อการออกโฉนดที่ดินในสมัยรัชกาลที่ 5 ได้มีผู้แจ้งการครอบครองที่ดินตามเนื้อที่ที่ดินที่อาศัยอยู่จริง ทางราชการจึงมอบโฉนดที่ดินให้สืบมาจนทุกวันนี้ เนื้อที่ดินตามโฉนดแต่ละคนที่มีอยู่ไม่เกิน 100 ตารางวา เพราะสมัยนั้นไม่มีผู้ใดเล็งเห็นประโยชน์ที่ดินจะมีคุณค่าอะไร ยังมีที่ดินรกร้างว่างเปล่าอีกมาก ทางราชการจึงโอนที่ดินทั้งหมดเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินเข้าไว้ในกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ ซึ่งต่อมาเป็นกระทรวงการคลัง โดยมีกรมธนารักษ์เป็นผู้ดูแลรักษาผลประโยชน์จนทุกวันนี้

สาเหตุใดทางราชการในสมัยรัชกาลที่ 5 จึงไม่โอนที่ดินรกร้างว่างเปล่าเข้าไว้เป็นทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ กรณีนี้มีข้อสันนิษฐานได้ว่า ทางราชการสมัยนั้นทราบมาก่อนแล้วว่าที่ดินในบริเวณบ้านครัวนี้ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชท่านให้กองอาสาจามชาวเขมรและชาวมลายูปัตตานีให้เป็นที่อยู่อาศัยอันถาวรสืบต่อไป ด้วยสาเหตุกรณีนี้กรมที่ดินที่นอกเหนือจากการออกโฉนด จึงถูกโอนเข้าเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินไว้ในกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ ดังกล่าวมาแล้ว

ที่ดินในบ้านครัวจึงมีทั้งโฉนดเอกชนและโฉนดกรมธนารักษ์ซึ่งเป็นแปลงเล็กๆ อยู่ติดติดกันสลับเป็นตาหมากรุก กระจายออกเป็นกลุ่ม มีทางเดินเข้า/ออก กว้างประมาณ 1-2 เมตร ซึ่งรถยนต์เข้า/ออกไม่ได้ ถ้ากรมธนารักษ์จะสร้างแฟลตเป็นที่อยู่อาศัยขนาดใหญ่ก็ไปติดที่ดินเอกชน ซึ่งไม่ยอมขายให้แน่นอน และถ้าเอกชนจะสร้างแฟลตเป็นที่อยู่อาศัยก็ไปติดที่ดินกรมธนารักษ์ ใน

สภาพที่ดินแต่ละแปลงต่างก็ขวางคานกันไว้ ที่ดินในบ้านครัวจึงมีสภาพเป็นหนึ่งเดียวคือ เป็นชุมชนเมือง และเป็นที่อยู่อาศัยให้กับชาวชุมชนบ้านครัวประการเดียวเท่านั้น

ทางเดินไม้/ทางเดินคอนกรีต

การเคหะแห่งชาติกู้เงินจากธนาคารโลกมาปรับปรุงทางเดินไม้เดิมที่มีอยู่ ให้เป็นทางเดินคอนกรีตพร้อมท่อระบายน้ำเมื่อปีพ.ศ. 2521 และจัดตั้ง “บ้านครัว” ให้เป็น “ชุมชนบ้านครัว” โดยแบ่งเป็น ชุมชนบ้านครัวเหนือ และ ชุมชนบ้านครัวใต้ ต่อมาชุมชนบ้านครัวเหนือได้แบ่งออกไปเป็นชุมชนบ้านครัวตะวันตก และชุมชนบ้านครัวใต้ แบ่งออกไปอีกเป็น ชุมชนวัดบรมนิวาส คำว่า “ชุมชน” การเคหะแห่งชาติเป็นผู้ขนานนามให้ มิใช่ชื่อที่ชาวบ้านครัวพร้อมใจจัดตั้งขึ้นแต่อย่างใด

เมื่อวันพฤหัสบดีที่ 10 มีนาคม 2526 สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา เสด็จเยี่ยมชมชุมชนบ้านครัว โดยมีอดีตนายสุไลมาน ลัทธิพะเลซ อิหม่ามมัสยิดยามีอุลค็อยรียะห์ และอดีตนายตำรวจ ลัทธิพิพัฒน์ ผู้ว่าการเคหะแห่งชาติ เป็นผู้ถวายการต้อนรับพร้อมกับชาวชุมชนด้วยความปลื้มปิติยินดีเนื่องแน่นตลอดเส้นทางที่เสด็จผ่านสถานที่ต่างๆ ในชุมชน

บทที่ 5

บ้านครัวคงอยู่ยืนยงอย่างยั่งยืน

บ้านครัวก่อตั้งขึ้นประมาณปีพ.ศ. 2330-ปัจจุบัน (พ.ศ. 2544) เป็นเวลา 214 ปี ชาวบ้านส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม วิถีชีวิตจึงถูกกำหนดให้ยอมรับจำนวนตามบทบัญญัติศาสนาอิสลาม เรียกว่า มุสลิม ส่วนผู้ที่ไม่ยอมรับให้วิถีชีวิตถูกกำหนดตามบทบัญญัติศาสนาอิสลามเรียกว่า กะฟิร ศาสนาอิสลามมีคำสอนรวบรวมเป็นประมวลกฎหมายเรียกว่า คัมภีร์อัลกุรอาน การเรียนรู้ศาสนาเป็นกฎข้อบังคับต้องเชื่อศรัทธาปฏิบัติตาม แต่ถ้าไม่เชื่อศรัทธาก็ไม่ต้องปฏิบัติตาม โดยมีบัญญัติไว้ชัดเจนว่า “**ไม่มีการบังคับให้เชื่อศรัทธาในศาสนาอิสลาม**” (อัลกุรอาน 2:256)

บรรพชนเชื่อศรัทธาปฏิบัติตามศาสนาอิสลาม จึงสร้างมัสยิดและสุสานไว้ปฏิบัติศาสนกิจตามที่ศาสนาบัญญัติ สั่งกำชับไว้ว่า “**จงก่อสร้างมัสยิดไว้ในชุมชน ต้องทำมัสยิดให้สะอาด และมีกลิ่นหอม**” (รายงานโดย อะหมัด, อบูดาเวด, ตีรุมิซีย)

บรรพชนนับถือศาสนาอิสลามได้คลุกเคล้าหลักการศาสนาเข้ากับชนบประเพณีจาม เซมร และมลายู ถ้าอนุชนคนหลังนับถือศาสนาตามบรรพชน โดยไม่ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ก็ยากที่จะจำแนกแยกได้ว่าอะไรเป็นหลักการศาสนา และอะไรเป็นชนบประเพณีที่บรรพชนกำหนดขึ้นมา ภายหลัง ซึ่งมีผลต่อวิถีชีวิตทั้งในทางความคิดและทางปฏิบัติ บ้านครัวจะคงอยู่ยืนยงอย่างยั่งยืนหรือล่มสลายอยู่ที่ชาวชุมชนผู้นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งเป็นชนกลุ่มใหญ่และเป็นแกนหลักที่รื้อมนำชาวชุมชนส่วนที่เหลือ ถ้าแกนหลักหมุนนำไปสู่เป้าหมายชัยชนะ ส่วนที่เหลือก็พลอยได้รับชัยชนะด้วย แกนหลักจึงต้องเป็นแบบอย่างวิถีชีวิตที่ชอบธรรมในชุมชน

บ้านครัวจะคงอยู่ยืนยงอย่างยั่งยืนได้ จักต้องมีองค์ประกอบสำคัญต่อไปนี้

ศาสนาถูกต้อง	การศึกษาสูงส่ง
เศรษฐกิจมั่นคง	ชุมชนการเมือง

ศาสนาถูกต้องเป็นอย่างไร

“ศาสนา” ความหมายตามพจนานุกรม “**ลัทธิความเชื่อของมนุษย์ หรือหลักธรรมเกี่ยวกับเรื่องบุญ บาป หรือลัทธิพิธีกรรมที่กระทำตามความเห็น ตามคำสั่งสอนในความเชื่อนั้นๆ**”

ทัศนอิสลาม ศาสนา คือ “**ฮัดดีน**” เป็นคำภาษาอาหรับผันคำมาจาก “**ดัยนะ**” มีความหมาย “**เป็นหนี้สิน**” “**หนี้ค้างชำระ**” “**ถูกพันธนาการ**” “**รับผิดชอบตามที่ได้กระทำ**”

“**ฮัดดีนุ้ลลอฮฺ**” คือ “**อัลอิสลาม**” ผันคำมาจาก “**สะลิมะ**” มีความหมาย “**ออกจากสิ่งอันตราย**” “**ออกจากความหลงผิดมลาย**” “**ไม่ตรีต่อกัน**” “**มีความสงบสันติ**” และ “**ยอมรับจำนวนปฏิบัติตาม**”

ศาสนาอิสลาม เป็นวิถีชีวิตโดยอัลลอฮ์เป็นผู้กำหนดให้ มนุษย์เป็นลูกหนี้อัลลอฮ์ , มนุษย์ถูกพันธนาการเป็นทาสอัลลอฮ์ , มนุษย์ต้องรับผิดชอบผลงานตามที่กระทำไว้ต่ออัลลอฮ์ อธิบายได้ว่า อัลลอฮ์ได้พันธนาการมนุษย์ไว้ด้วยกฎธรรมชาติที่มนุษย์ไม่สามารถเอาชนะได้ แต่ดัดแปลงกฎธรรมชาติมาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ เช่น แดดร้อน ไฟร้อน มนุษย์ไม่สามารถทำให้แดดเย็น ไฟเย็นได้ แต่มนุษย์สามารถดัดแปลงความร้อนจากแดดและไฟมาใช้ประโยชน์ได้ มนุษย์กระทำความดีสะสมไว้จะได้ความดีเป็นผลตอบแทน ถ้ากระทำความชั่วสะสมไว้ก็จะได้ความชั่วเป็นผลตอบแทน แต่ถ้ากระทำความดีกลับได้รับผลตอบแทนด้วยความชั่ว ก็เพราะการกระทำ ความดีผิดกฎเกณฑ์ที่อัลลอฮ์กำหนดไว้ ทศนอิสลามอธิบายว่าเป็นการกระทำที่ไม่มีแบบอย่างมาจากศาสดามุฮัมมัด มาสั่งสอนไว้ เช่นการถือศีลอดในเดือนรอมฎอน มี 29 หรือ 30 วัน ถ้าเราถือศีลอดเพียง 28 หรือ 31 วัน จะเป็นความผิดทันที เพราะไปตัดต่อเพิ่มเติมบัญญัติตามที่อัลลอฮ์กำหนดไว้ อิสลามมีคำสอนว่าอัลลอฮ์เป็นพระเจ้าสร้างมวลจักรวาลและมนุษยชาติ โดยส่งศาสดามาสั่งสอนแนะนำมนุษย์ในแต่ละยุคสมัยเป็นช่วงๆ เริ่มจากศาสดาอาดัม ตามลำดับมาถึงศาสดามุฮัมมัด ซึ่งเป็นศาสดาสุดท้ายที่มาจากอัลลอฮ์ มาเผยแผ่วิถีชีวิตที่ถูกต้อง มาแจ้งข่าวดีบอกเล่าเหตุการณ์แต่อดีต ปัจจุบัน อนาคต ถ้ามนุษยชาติเชื่อศรัทธาปฏิบัติตามจึงเป็นลูกหนี้ที่ชำระหนี้ตามที่เจ้าหนี้(อัลลอฮ์)กำหนด และเป็นทาสที่ปฏิบัติตามเจ้าทาส(อัลลอฮ์)กำหนด จะได้รับความโปรดปรานเป็นผลตอบแทน แต่ถ้ามนุษยชาติละเมิดขอบเขตที่อัลลอฮ์กำหนด ไม่เชื่อศรัทธาปฏิบัติตามที่ศาสดามุฮัมมัดมาเผยแผ่วิถีชีวิตที่ถูกต้อง กลับมากำหนดวิถีชีวิตขึ้นใหม่ตามความปรารถนาแห่งหัวใจ มีผลให้การปฏิบัติตามวิถีชีวิตที่กำหนดขึ้นมาเป็นโมฆะเสียเปล่า ถือเป็นการกระทำความผิดจะได้รับโทษเป็นผลตอบแทนตามที่มนุษย์ได้ขวนขวายไว้ มีบัญญัติไว้ในคัมภีร์อัลกุรอาน มีสาระสำคัญดังนี้

“จงอย่าละเมิดข้อบัญญัติทั้งหลายของอัลลอฮ์ ดังนั้น ถ้าผู้ใดละเมิดข้อบัญญัติทั้งหลายของอัลลอฮ์ เขาเหล่านั้นเป็นผู้กระทำความผิด” (อัลกุรอาน 2:229)

ความเชื่อศรัทธาที่สำคัญในศาสนาอิสลามต่อไปนี้ ผู้ใดมีความเข้าใจที่ยึดโยงกันเป็นระบบจะสามารถวิเคราะห์หลักการศาสนาอิสลามได้อย่างถูกต้อง จึงขอนำเสนอความเชื่อศรัทธาที่สำคัญ สรุปได้ต่อไปนี้

ความเชื่อศรัทธาต่ออัลลอฮ์ที่ถูกต้อง สรุปได้ต่อไปนี้

“จงอ่านด้วยนามแห่งผู้อภิบาลของสุเจ้า ซึ่งเป็นผู้ทรงสร้าง ผู้ทรงสร้างมนุษย์จากก้อนเลือด” (อัลกุรอาน 96:1-2)

“มุฮัมมัดจงกล่าว ฉันแสวงหาความคุ้มครองจากผู้อภิบาลแห่งมนุษยชาติ จอมราชันแห่งมนุษยชาติ พระผู้เป็นเจ้าแห่งมนุษยชาติ” (อัลกุรอาน 114:1-3)

“อัลลอฮฺทรงสร้างสรรพสิ่งมีชีวิตขึ้นจากน้ำ ในหมู่พวกมันบางชนิดเคลื่อนที่ด้วยท้อง บางชนิดเดินด้วยสองเท้า บางชนิดเดินด้วยสี่เท้า” (อัลกุรอาน 24:45)

“อัลลอฮฺทรงสร้างสุเจ้า จากนั้นให้เครื่องยังชีพเพื่อดำรงชีวิต ให้สุเจ้าตาย และฟื้นคืนชีพอีกครั้ง” (อัลกุรอาน 30:40)

“การสรรเสริญเป็นของอัลลอฮฺ ผู้อภิบาลแห่งสากลโลก ผู้ทรงกรุณาปรานี ผู้ทรงเมตตา ผู้ทรงสิทธิ ณ วันแห่งการตอบแทน” (อัลกุรอาน 1:2-4)

ความเชื่อศรัทธาต่อศาสนาอิสลามที่ถูกต้อง สรุปได้ต่อไปนี้

“แท้จริงศาสนาแห่งอัลลอฮฺ คือศาสนาอิสลาม” (อัลกุรอาน 3:18)

“วันนี้ ฉัน(อัลลอฮฺ) ได้ให้ศาสนาสำหรับสุเจ้าสมบูรณ์แล้ว และได้ให้ความโปรดปรานของฉันครบถ้วนแก่สุเจ้า และฉันพึงพอใจกำหนดให้อิสลามเป็นศาสนาสำหรับสุเจ้า” (อัลกุรอาน 5:3)

ผู้นับถือศาสนาอิสลามต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งอัลลอฮฺ และตามที่ได้ศาสดามุฮัมมัดมาสั่งสอนไว้ ห้ามปฏิบัติตามพิธีกรรมความเชื่อที่บรรพชนกำหนดขึ้นมาเป็นวิถีชีวิต มีหลักฐานจากคัมภีร์อัลกุรอาน มีรายละเอียดต่อไปนี้

“เมื่อพวกเขาถูกดักเตือนว่า จงปฏิบัติตามที่อัลลอฮฺประทานลงมา พวกเขาจะกล่าวว่า เราขอปฏิบัติตามความเชื่อที่บรรพชนของเราได้เคยปฏิบัติกันมา อะไรกัน ทั้งๆ ที่ บรรพชนของเราไม่ใช้ปัญญาไตร่ตรองใดๆ และไม่ได้อยู่ในทางนำกระนั้นหรือ?” (อัลกุรอาน 2:170)

“ผู้ใดปฏิบัติตามศาสดามุฮัมมัด ผู้นั้นปฏิบัติตามอัลลอฮฺ และถ้าผู้ใดทักห่าง (ปฏิบัติตามบรรพชน) เราก็ไม่ได้ส่งเจ้า (มุฮัมมัด) มาปกป้องคุ้มครองให้กับพวกเขา” (อัลกุรอาน 4:80)

“ผู้ศรัทธาทั้งหลาย จงอย่าทรมานต่ออัลลอฮฺและศาสดามุฮัมมัด และจงอย่าทรมานหน้าซึ่งความรับผิดชอบที่สุเจ้ามีต่ออัลลอฮฺ ทั้งๆ ที่ สุเจ้าก็รู้อยู่” (อัลกุรอาน 8:27)

“มุฮัมมัด จงกล่าวไป ถ้าพ่อแม่ของสุเจ้า ลูกๆ ของสุเจ้า พี่น้องของสุเจ้า ภรรยาของสุเจ้าญาติของสุเจ้า ทรมานสิ่งที่สุเจ้าหามาได้ การคำที่สุเจ้ากลัวว่าจะชบเซา เคนสถานที่สุเจ้าพอใจเป็นที่รักยิ่งของสุเจ้ามากกว่าที่สุเจ้ารักอัลลอฮฺ รักศาสดามุฮัมมัดและรักการต่อสู้อยู่ในหนทางของพระองค์ สุเจ้าจงรอคอยคำสั่งลงโทษ อัลลอฮฺจะไม่นำทางบรรดาผู้ละเมิดคำสั่งของพระองค์” (อัลกุรอาน 9:24)

ศาสนตามุฮัมมัด มีคำสั่งไว้ต่อไปนี้

“ไม่มีผู้ใดในพวกท่านได้เป็นผู้ศรัทธา จนกว่าเขาจะรักฉันมากกว่าพ่อแม่และลูกๆ ของเขา และมากกว่ามนุษยชาติทั้งปวง” (หะดีษบุคอรี:15)

“ผู้ใดกระทำการใดให้อัลลอฮฺรักยิ่งกว่าโกรธ และการกระทำนั้นๆ ได้ทำความพึงพอใจให้มนุษย์ อัลลอฮฺจะรักยิ่งกว่าโกรธผู้นั้น และถ้าผู้ใดกระทำการใดให้อัลลอฮฺโกรธยิ่งกว่าโปรดปราน แต่การกระทำนั้นๆ ทำให้มนุษย์รักยิ่งกว่าโกรธแล้ว อัลลอฮฺก็ยังคงโปรดปรานผู้นั้น” (หะดีษ:อัดดีอบรอนี)

“ฉันได้ฝากฝังสิ่งสองประการนี้ไว้สำหรับท่านทั้งหลาย ถ้าพวกท่านยึดถือให้มั่น จะไม่หลงทางหลังจากฉันแล้ว นั่นคือ “คัมภีร์อัลกุรอาน” และ “การปฏิบัติตามจริยวัตรของฉัน” (หะดีษ:อิมามมาลิก)

อุทาหรณ์ที่ 1 : บุคคลหนึ่งศึกษาศาสนาอิสลามในกลุ่มประเทศอาหรับเป็นเวลา 20 ปี มีการศึกษาชั้นปริญญาเอก มีความรู้ศาสนาอิสลามและภาษาอาหรับดีมาก เป็นอาจารย์ที่มีชื่อเสียงเป็นที่นิยมของประชาชน เพราะสอนศาสนาผสมผสานกัน ระหว่างบทบัญญัติที่อัลลอฮฺกำหนด กับพิธีกรรมความเชื่อตามที่บรรพชนกำหนดขึ้นให้เป็นศาสนาเดียวกัน โดยที่ประชาชนจำแนกไม่ได้ว่าอันใดเป็นบทบัญญัติที่อัลลอฮฺกำหนด และอันใดเป็นพิธีกรรมความเชื่อตามที่บรรพชนกำหนดขึ้น เหตุที่สอนเช่นนี้เพราะมีความรักครอบครัวพ่อแม่ญาติพี่น้อง ถ้าพูดความจริงอาจทำให้เกิดความขัดแย้งในครอบครัว สังคมแตกแยกกัน และมีให้ตนต้องถูกตัดออกจากกองมรดกด้วย จึงไม่ใช้ความรู้ที่เรียนมา จำแนกความจริงและความเท็จให้แยกออกจากกันอย่างชัดเจน

ตามอุทาหรณ์ บุคคลนี้เป็นผู้ละเมิดบทบัญญัติที่อัลลอฮฺกำหนด จึงเป็นผู้กระทำความผิดตามที่คัมภีร์อัลกุรอานบัญญัติไว้ และตามที่ศาสนามุฮัมมัดมีคำสั่งไว้ กล่าวมาแล้ว

อุทาหรณ์ที่ 2 : บุคคลหนึ่งศึกษาศาสนาอิสลามในประเทศไทยเป็นเวลา 5 ปี เป็นครูที่ไม่มีชื่อเสียง เพราะมีความรู้เพียงขั้นประถม/มัธยม มีความรักครอบครัวพ่อแม่ญาติพี่น้อง พูดความจริงตามบัญญัติที่อัลลอฮฺกำหนด และตามที่ศาสนามุฮัมมัดมีคำสั่งไว้ โดยจำแนกความจริงความเท็จให้แยกออกจากกันอย่างชัดเจน ไม่ปฏิบัติตามพิธีกรรมความเชื่อที่บรรพชนกำหนดขึ้น จึงไม่เป็นที่นิยมชมชอบของประชาชน เกิดความขัดแย้งขึ้นในครอบครัวทำให้ถูกตัดออกจากกองมรดก

ตามอุทาหรณ์ บุคคลนี้เป็นผู้ยึดมั่นในบทบัญญัติที่อัลลอฮฺกำหนด เป็นผู้ที่อัลลอฮฺโปรดปรานตามที่บัญญัติไว้ในคัมภีร์อัลกุรอานและตามที่ศาสนามุฮัมมัดมีคำสั่งไว้ มีคำถามว่าผู้ยึดมั่นในบทบัญญัติที่อัลลอฮฺกำหนด แต่กลับถูกรอบครว้สังคมรังเกียจเคียดจัญที่ประกอบอาชีพการงานติดขัดมีปัญหามาก กรณีนี้มีคำตอบอย่างไรบ้าง

กรณีดังกล่าวมีคำตอบตามที่บัญญัติไว้ในคัมภีร์อัลกุรอาน มีสาระสำคัญดังนี้

“สำหรับบรรดาผู้ศรัทธาต่ออัลลอฮฺและยึดมั่นในพระองค์ ดังนั้นพระองค์จะต้อนรับพวกเขาสู่ความเมตตา ความโปรดปรานของพระองค์ และพระองค์จะนำพวกเขาสู่หนทางที่เที่ยงตรง”

(อัลกุรอาน 4:176)

บทบัญญัติในคัมภีร์อัลกุรอานบางส่วนเป็นนามธรรม จะสัมผัสได้ก็ต้องมีความเชื่อศรัทธา ใช้ปัญญาไตร่ตรองเท่านั้น จะอธิบายให้เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจนไม่ได้ เพราะเป็นสิ่งที่พ้นญาณวิสัย แต่ถ้าผู้ใดได้รับความเมตตาโปรดปราน ก็จะสัมผัสได้ด้วยตนเองเท่านั้น

ความเชื่อศรัทธาต่อคัมภีร์อัลกุรอานที่ถูกต้อง สรุปลงได้ต่อไปนี้

“คัมภีร์อัลกุรอานนี้ ไม่มีข้อขัดแย้งอีกแล้ว ในนั้นเป็นทางนำสำหรับผู้สำรวมตนจากความชั่ว และผู้ศรัทธาในสิ่งที่พ้นญาณวิสัย” (อัลกุรอาน 2:2-3)

“คัมภีร์อัลกุรอาน ถูกประทานลงมาจากผู้อภิบาลแห่งสากลโลก” (อัลกุรอาน 26:192)

“คัมภีร์อัลกุรอานได้ประจักษ์แจ้งแล้วสำหรับมนุษยชาติ เป็นทางนำและเป็นความเมตตาสำหรับหมู่ชนผู้ศรัทธา” (อัลกุรอาน 45:20)

ความเชื่อศรัทธาต่อศาสนามุฮัมมัดที่ถูกต้อง สรุปลงได้ต่อไปนี้

“มุฮัมมัดจงกล่าว มนุษยชาติทั้งหลาย แท้จริงฉันเป็นศาสนาดามาจากอัลลอฮ์ มายังพวกท่านทั้งหลาย พระองค์เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยแห่งชั้นฟ้าและแผ่นดิน ไม่มีพระผู้เป็นเจ้าอื่นใด นอกจากพระองค์ พระองค์ให้มีชีวิตได้และให้ตายได้ ดังนั้น ! จงศรัทธาต่ออัลลอฮ์ และศาสนาของพระองค์ ศาสนามุฮัมมัดผู้นี้ท่านเขียนไม่เป็น ผู้ศรัทธาต่ออัลลอฮ์และบทบัญญัติของพระองค์ จงปฏิบัติตามเขา เพื่อผู้เจ้าจะได้รับทางนำในชีวิต” (อัลกุรอาน 7:158)

ศาสดาโมเสส (MOSES) ยืนยันไว้ในพระคัมภีร์เดิม (OLD TESTAMENT) ว่า จะมีผู้เผยพระวจนะ
มาอีกภายหลังจากท่านแล้ว ดังต่อไปนี้

“พระเยโฮวาห์ พระเจ้าของท่านจะโปรดให้ ผู้เผยพระวจนะอย่างข้าพเจ้านี้ เกิดขึ้นในหมู่พวกท่าน จากพี่น้องของท่าน ท่านทั้งหลายจงเชื่อฟังเขา” (ฉธบ.18:15)

พระเยซูคริสต์ (JESUS CHRIST) ยืนยันไว้ในพระคัมภีร์ใหม่ (NEW TESTAMENT) ว่า จะมีองค์พระ
ผู้ช่วยมาอีกภายหลังจากท่านแล้ว ดังต่อไปนี้

“ถ้าท่านทั้งหลายรักเรา ท่านก็จะประพฤติตามบัญญัติของเรา เราจะทูลขอพระบิดา และพระองค์จะประทาน ผู้ช่วยอีกผู้หนึ่งให้แก่ท่าน เพื่อจะได้อยู่กับท่านตลอดไป” (ยน.14:15-16)

“อย่างไรก็ตามเราจะบอกความจริงแก่ท่านทั้งหลาย คือการที่เราจากไปนั้น ก็เพื่อประโยชน์ของท่าน เพราะถ้าเราไม่ไป องค์พระผู้ช่วย ก็จะไม่เสด็จมาหาท่าน แต่ถ้าเราไปแล้ว เราก็จะใช้พระองค์มาหาท่าน เมื่อพระองค์นั้นเสด็จมาแล้ว พระองค์จะทรงกระทำให้โลกรู้แจ้ง ในเรื่องความผิด ความชอบธรรม และการพิพากษา” (ยน.16:7-8)

พระเยซูคริสต์เป็นศาสดาที่เชื่อมโยงระหว่างศาสดาโมเสส และ ศาสดามุฮัมมัด

“จงรำลึก เมื่อพระเยซูคริสต์บุตรของมาเรีย กล่าวว่า วงศ์วานอิสราเอลเอ๋ย ฉันเป็นศาสดาแห่งอัลลอฮ์ถูกส่งมายังพวกท่าน เพื่อยืนยันตามพระคัมภีร์เดิมที่มีมาก่อนฉัน และฉันจะแจ้งข่าวดีว่าจะมีศาสดาต่อจากฉัน เขาผู้นั้นชื่อ อะหมัด (มุฮัมมัด) เมื่อ มุฮัมมัด ได้มายังวงศ์วานอิสราเอลด้วยหลักฐานที่ชัดเจนแล้ว วงศ์วานอิสราเอล กล่าวว่า นี่เป็นหลักฐานมายากลชัดๆ” (อัลกุรอาน 61:6)

“เราได้ส่งมุฮัมมัดเป็นศาสนทูตแห่งมนุษยชาติ และเพียงพอแล้วที่อัลลอฮ์เป็นพยาน” (อัลกุรอาน 4:79)

“มุฮัมมัด มิได้เป็นบิดาของชายใดในหมู่พวกท่าน แต่เขาเป็นศาสดาแห่งอัลลอฮ์ และเป็นศาสดาตราประทับสุดท้าย แห่งศาสดาทั้งหลายที่มาจากอัลลอฮ์.....” (อัลกุรอาน 33:40)

การศึกษาสูงส่งเป็นอย่างไร

การศึกษา คือการใช้สติปัญญาไตร่ตรองจากองค์ความรู้จนมีความเข้าใจ ศาสนาอิสลามมีคัมภีร์ชื่อว่า อัลกุรอาน ผันคำมาจาก อิกกีเราะฮ์ ความหมายว่า จงอ่าน คำนี้มีอยู่ในบทบัญญัติที่ชื่อว่า กอนเลียด มีสาระสำคัญดังนี้

“จงอ่าน ! ด้วยนามแห่งผู้อภิบาลสูงสุด ซึ่งเป็นผู้ทรงสร้าง

ผู้ทรงสร้างมนุษย์ จากก้อนเลือด

จงอ่าน ! ผู้อภิบาลสูงสุดเป็นผู้มีความกรุณา เมื่อแผ่อย่างอึ้ง

พระองค์เป็นผู้สอนการใช้ปากกา

พระองค์เป็นผู้สอนมนุษย์ในสิ่งที่เขาไม่รู้” (อัลกุรอาน 96:1-5)

การศึกษาสูงส่งในทัศนะอิสลาม เริ่มด้วยมนุษย์ต้องเรื่อศรัทธาขอจ่านว่า อัลลอฮ์ เป็นพระผู้เป็นเจ้า ผู้ทรงสร้างมนุษย์จากก้อนเลือดที่กลั่นเป็นอสุจิเข้าสู่กระบวนการจนเกิดเป็นมนุษย์ และสำนึกในความเมตตาปราณีมาจากพระองค์ ซึ่งมีเพียงแต่สอนมนุษย์ให้สื่อความหมายกันด้วยภาษาพูดเท่านั้น ยังสอนมนุษย์ให้ใช้ปากกาขีดเขียนแทนภาษาพูด และประทานสติปัญญาให้มนุษย์เรียนรู้เข้าใจในสิ่งที่ไม่รู้ ได้รู้เห็น จนเป็นวิชาการต่างๆ ที่ศึกษาค้นคว้าในสถาบันการศึกษาทั่วไป

การศึกษาใช้สติปัญญาไตร่ตรอง เพื่อจะไม่ละเมิดบทบัญญัติที่อัลลอฮ์กำหนดขึ้น และไม่ก่อความเสียหายบนหน้าแผ่นดิน ธรรมชาติมนุษย์ชอบล่องลอยละเมิดเสมอ ตามที่มีมาในอดีต ปัจจุบัน และจะมีมาในอนาคต มีบัญญัติไว้ในคัมภีร์อัลกุรอาน สาระสำคัญดังนี้

“หาใช่เช่นนั้นไม่ แท้จริงมนุษย์ชอบล่องลอยละเมิดเสมอ เพราะเขาคิดว่าเขามีความสามารถเพียงพอแล้ว แท้จริงสูงสุดเจ้าจะต้องคืนกลับสู่ผู้อภิบาล” (อัลกุรอาน 96:6-8)

“เมื่อพวกเขาถูกตักเตือนว่า อย่าก่อความเสียหายขึ้นบนหน้าแผ่นดิน พวกเขาจะกล่าวว่า ทำไมเล่า ! ก็พวกเราต้องการพัฒนาให้เจริญยิ่งขึ้นต่างหาก จงรู้ไว้เถิดว่า พวกเขาเหล่านั้นเป็นผู้ก่อความเสียหายขึ้นบนหน้าแผ่นดิน แต่พวกเขาหาได้รู้สำนึกไม่” (อัลกุรอาน 2:11-12)

“ความเสียหายปรากฏขึ้นบนหน้าแผ่นดินและท้องทะเล เพราะน้ำมีมนุษยได้ชวนขายไว้แท้ๆ พระองค์จะให้พวกเขาลิ้มรสชาติบางส่วนตามที่พวกเขาได้ชวนขายกระทำไว้ เพื่อพวกเขาจะได้หวนกลับรู้สำนึก” (อัลกุรอาน 30:41)

“และทุกขภัยอันใดที่ประสบแก่ผู้เจ้าทั้งหลาย ก็เนื่องจากที่ผู้เจ้าได้ชวนขายสิ่งนั้นไว้ด้วยน้ำมือของผู้เจ้าเอง” (อัลกุรอาน 42:30)

ผู้มีการศึกษาสูงส่งในทัศนะอิสลาม คือ ผู้ยอมจำนนปฏิบัติตามคัมภีร์อัลกุรอาน และตามที่ศาสนามุฮัมมัดมาสั่งสอนไว้ ดังมีอุทาหรณ์ต่อไปนี้

อุทาหรณ์ที่ 1 : บุคคลหนึ่งมีการศึกษาชั้นปริญญาเอกทำงานได้เดือนละสามแสนบาท แต่เขาไม่ยอมจำนนปฏิบัติตามคัมภีร์อัลกุรอาน และตามที่ศาสนามุฮัมมัดมาสั่งสอนไว้ จึงไม่เป็นผู้มีการศึกษาสูงส่งในทัศนะอิสลาม เพียงได้ชื่อว่าเป็นผู้ทำงานได้เงินเดือนสูงเป็นปัจจัยดำรงชีพ การศึกษาชั้นปริญญาเอกมิใช่เป้าหมายในชีวิต เป็นแต่เพียงทางผ่านของชีวิตเท่านั้น

อุทาหรณ์ที่ 2 : บุคคลหนึ่งจบการศึกษาชั้นประถม/มัธยม ทำงานได้เดือนละหนึ่งหมื่นบาท แต่เขายอมจำนนปฏิบัติตามคัมภีร์อัลกุรอาน และตามที่ศาสนามุฮัมมัดมาสั่งสอนไว้ จึงเป็นผู้มีการศึกษาสูงส่งในทัศนะอิสลาม และได้ชื่อว่าเป็นผู้ทำงานได้เงินเดือนสูงเป็นปัจจัยดำรงชีพอีกด้วย

ทัศนะอิสลามไม่มีข้อห้ามที่จะศึกษาในชั้นปริญญาเอก แต่ถ้าศึกษาแล้วไม่ยอมจำนนปฏิบัติ

ตามคัมภีร์อัลกุรอานและตามที่ศาสนามุฮัมมัดมาสั่งสอนไว้ และไม่รู้สำนึกในความโปรดปรานที่มาจากพระผู้เป็นเจ้า(อัลลอฮ์) ดังนั้นการศึกษาในชั้นประถม/มัธยม ก็ย่อมมีความสำคัญมากกว่าชั้นปริญญาเอก อย่างแน่นอน

เศรษฐกิจมั่นคงเป็นอย่างไร

เศรษฐกิจมีความหมายตามพจนานุกรม ว่า “งานอันเกี่ยวกับการผลิต การจัดจำหน่าย จ่ายแจก และการบริโภคใช้สอยสิ่งต่างๆ ในชุมชน”

บ้านครัวเป็นชุมชนเมืองมีปัญหาเศรษฐกิจในแต่ละครอบครัวส่วนใหญ่เหมือนกัน คือ เป็นผู้ขายแรงงาน มีความยากจน และไม่มีเงินออมเป็นทุนสำรองที่จะดำเนินธุรกิจอุตสาหกรรมอย่างใด การแก้ไขปัญห เศรษฐกิจชุมชนเมืองโดยทั่วไปแล้ว จะต้องแก้ไขปัญห เศรษฐกิจโครงสร้างส่วนบนระดับชาติที่ตลาดสินค้ามีการผูกขาดตัดตอนให้ถูกลงคลี่คลายไปก่อน จึงแก้ปัญหา

เศรษฐกิจชุมชนเมืองได้ ทุกวันนี้ปัญหารุนแรงมากอยู่ที่การผูกขาดตัดตอนของนายทุนพ่อค้าคนกลางในระดับต่างๆ จนถึงการค้าในระดับโลกแล้ว

การค้าขายผูกขาดตัดตอนเป็นการกระทำที่เอาเปรียบสังคมโดยส่วนรวม เป็นที่มาแห่งหลักการที่จะต้องครอบครองโคททรัพย์ไว้ในกลุ่มตนแต่ผู้เดียวให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ระบบผูกขาดเกื้อกูลให้นายทุนใช้ผู้ขายแรงงานผลิตสินค้าจากโคททรัพย์ เพื่อทำกำไรสูงสุดหรือมีต้นทุนการผลิตต่ำสุด ผู้ขายแรงงานถูกเบียดเบียนแรงงานไปมากกว่าผลตอบแทนที่ได้รับ ทำให้สังคมตกต่ำ เพราะผู้ขายแรงงานและผู้บริโภคไม่สามารถบริโภคสินค้าที่ราคาเป็นธรรมและได้รับอรรถประโยชน์สูงสุด เศรษฐกิจในทัศนอิสลาม ว่า “อัลลอฮ์เป็นเจ้าของโคททรัพย์ทั้งหมด” มนุษย์ไม่สามารถผลิตโคททรัพย์ เช่น พื้นดิน น้ำ อากาศ แร่ธาตุ พืชผลต้นไม้สิ่งสาธาสถ์เหล่านี้ได้ อัลลอฮ์สร้างขึ้นด้วยมีประกาศิตเนรมิตมีต้องพึงพาสิ่งใด มนุษย์เป็นผู้ขอยืมใช้และครอบครองโคททรัพย์ ตราบเท่าที่มีชีวิตอยู่เท่านั้น แต่เมื่อนำโคททรัพย์ของอัลลอฮ์ไปใช้จะต้องขออนุญาตต่ออัลลอฮ์ผู้เป็นเจ้าของโคททรัพย์ และต้องแจกจ่ายทรัพย์อันเกิดจากการใช้โคททรัพย์ไปตามที่เจ้าของโคททรัพย์บัญญัติไว้ในคัมภีร์อัลกุรอาน ดังมีสาระสำคัญดังนี้

“อัลลอฮ์เป็นเจ้าของ(โคททรัพย์)ที่มีอยู่ในชั้นฟ้าและในหน้าแผ่นดิน...”

(อัลกุรอาน 2:284)

“พระองค์เป็นผู้สร้างชั้นฟ้าทั้งหลายและแผ่นดิน และเมื่อพระองค์มีประกาศิตในกิจการใด พระองค์จะมีประกาศิตไปว่า จงเป็น มันก็จะเป็นไปตามประกาศิต” (อัลกุรอาน 2:117)

การจะแก้ไขปัญห เศรษฐกิจตกต่ำได้ในทุกวันนี้ เห็นจะมีอยู่เพียงวิธีการเดียวเท่านั้น คือ “การบริจาคทรัพย์สินด้วยบริสุทธิ์ใจ” ซึ่งแตกต่างจาก “การบริจาคทรัพย์สินโดยทั่วไป” เพราะการบริจาคทรัพย์สินโดยทั่วไป เป็นการโอนทรัพย์สินจากผู้ที่มีรายได้สูงกว่าไปสู่ผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า โดยมีกำหนดเงื่อนไขบางประการไว้ด้วยเช่น “ขอมอบทรัพย์สินนี้ให้คุณ.... แต่คุณจะต้อง..... ” เป็นต้น เพราะผู้ที่มีรายได้สูงกว่ามีความสำนึกว่าเขาเป็นเจ้าของโคททรัพย์และเจ้าของทรัพย์สินนั้นๆ

ตามทัศนอิสลาม การบริจาคทรัพย์สินต้องกระทำด้วยบริสุทธิ์ใจ เพราะเป็นการโอนทรัพย์จากผู้ที่มีรายได้สูงกว่าไปสู่ผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า โดยมีคำสั่งให้แห่งเจ้าของโคททรัพย์ ตามที่มีบัญญัติไว้ในคัมภีร์อัลกุรอาน ดังมีสาระสำคัญต่อไปนี้

“บรรดาผู้ศรัทธาเอ๋ย ! จงบริจาคจากสิ่งที่ดีทั้งหลายที่เจ้าชวนชวยได้ จากพืชผลที่เราได้ทำให้เพิ่มพูนขึ้นจากพื้นดินสำหรับเจ้า และจงอย่าบริจาคสิ่งใด ที่เจ้าก็รู้อยู่ว่าเป็นสิ่งของเหลว ในเมื่อเจ้าเองก็ไม่รับสิ่งของนั้น ...” (อัลกุรอาน 2:267)

“เขาทั้งหลายถามเจ้า(มุฮัมมัด) ในสิ่งที่เขาต้องบริจาค จงกล่าวเถิด โอเจ้าจงบริจาคจากสิ่งที่ดีๆ ทั้งหลาย สำหรับพ่อแม่ ญาติพี่น้อง เด็กกำพร้า ผู้ขัดสน ผู้เดินทาง และความดีใดๆที่ผู้เจ้าชวนชวยกระทำไว้ ดังนั้น อัลลอฮฺทรงรอบรู้ทั้งสิ้น” (อัลกุรอาน 2:215)

“บรรดาผู้บริจาคสินทรัพย์ในเวลากลางคืนและกลางวันโดยลับและเปิดเผย ดังนั้นสำหรับพวกเขาคือรางวัลอยู่ที่ผู้อภิบาล พวกเขาจะไม่มีความหวาดกลัวและจะไม่มีความระทมใดๆ” (อัลกุรอาน 2:274)

เศรษฐกิจตามทัศนะอิสลามจะต้องกระทำการตามที่กล่าว เพราะมีความเชื่อศรัทธาว่าการดำเนินชีวิตในโลกนี้มีใช่เพื่อกิน นอน สืบพันธุ์ และตายไปเท่านั้น แต่อิสลามมีคำสอนว่า เมื่อตายแล้วจะถูกฟื้นคืนชีพขึ้นมาอีกครั้ง ตามที่มีบัญญัติไว้ในคัมภีร์อัลกุรอาน ดังมีสาระสำคัญต่อไปนี้

“บรรดาผู้ปฏิเสธยืนยันว่าพวกเขาจะไม่ถูกฟื้นคืนชีพขึ้นมาอีก มุฮัมมัด จงกล่าวเถิด ! หาใช่เช่นนั้นไม่ ขอสาบานต่อผู้อภิบาลของฉัน พวกท่านจะถูกฟื้นคืนชีพขึ้นมาอีก และพวกท่านจะถูกแจ้งผลงานให้ทราบ ตามที่พวกท่านได้ชวนชวยกระทำไว้ และนั่นเป็นการง่ายสำหรับอัลลอฮฺ” (อัลกุรอาน 64:7)

“และชีวิตแห่งโลกนี้ไม่มีแก่นสารใดๆ นอกจากเรื่องดนตรี กีฬา และการบันเทิงเริงรมย์ แต่บ้านหลังสุดท้าย (ชีวิตในปรโลก) นั้นดีที่สุด สำหรับบรรดาผู้ปฏิบัติภารกิจที่มีต่ออัลลอฮฺ โอเจ้ามิได้ใช้สติปัญญาใคร่ครวญดอกหรือ?” (อัลกุรอาน 6:32)

“มนุษย์คิดว่าเขามีอิสรภาพเป็นเสรีชนไม่มีการควบคุมใดๆ และชีวิตแห่งโลกนี้ไม่มีจุดมุ่งหมายใดๆ กระนั้นหรือ?” (อัลกุรอาน 75:36)

ตามทัศนะอิสลามอัลลอฮฺสร้างมนุษย์ขึ้นมา มีจุดมุ่งหมาย ให้มนุษย์ตายและฟื้นคืนชีพ ก็มีจุดมุ่งหมาย โดยเพื่ออะไรนั้น มีคำตอบที่บัญญัติไว้ในคัมภีร์อัลกุรอาน มีสาระสำคัญดังนี้

- ข้อ 1. มนุษย์ถูกเกิดขึ้นมา เพื่อทำความเคารพภักดีต่ออัลลอฮฺ เป็นพระผู้เป็นเจ้าองค์เดียวเท่านั้น (อัลกุรอาน 51:56)
- ข้อ 2. มนุษย์ถูกเกิดขึ้นมา เพื่อทำงานเลี้ยงชีพ มีภารกิจต่อสังคม มิใช่มานั่งกินนอนกิน (อัลกุรอาน 9:105)
- ข้อ 3. มนุษย์ถูกเกิดขึ้นมา เพื่อมารับการทดสอบจากอัลลอฮฺในตลอดชีวิตของเขา (อัลกุรอาน 47:31)
- ข้อ 4. มนุษย์ถูกเกิดขึ้นมา เพื่อมาลิ้มรสชาติแห่งความตายว่ารสชาติเป็นอย่างไรบ้าง (อัลกุรอาน 29:57)
- ข้อ 5. มนุษย์เมื่อตายแล้วจะถูกฟื้นคืนชีพขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง เพื่อถูกสอบสวนผลงานตามที่ได้ชวนชวยไว้ครั้งมีชีวิตอยู่ และจะได้รับผลตอบแทนตามผลงานที่ได้กระทำไว้

(อัลกุรอ่าน 30:40)

เศรษฐกิจมั่นคงตามทัศนะอิสลาม จึงต้องบริจาคทรัพย์เพื่อจะเป็นสินทรัพย์มั่นคงและกำไรสุทธิสูงสุด และเป็นการสะสมเสบียงเพื่อการเดินทาง เเสบียงนี้จะถูกเก็บรักษาไว้ที่บ้านหลังสุดท้าย (ชีวิตในโลก) ตามที่บัญญัติไว้ในคัมภีร์อัลกุรอ่าน ดังมีสาระสำคัญต่อไปนี้

“ผู้เจ้าจงจัดเสบียงเพื่อการเดินทาง แท้จริงเสบียงดีที่สุด คือ การปกป้องตนให้พ้นจากความชั่ว และจงปฏิบัติภารกิจของผู้เจ้าที่มีแด่ฉัน โอ้ ! บรรดาผู้มีสติปัญญาใคร่ครวญทั้งหลาย” (อัลกุรอ่าน 2:197)

“จงบริจาคจากสิ่งที่เป็นปัจจัยยังชีพที่เราได้ประทานแก่ผู้เจ้า ก่อนความตายจะเกิดขึ้นแก่ผู้ใดในหมู่ผู้เจ้า อัลลอฮ์จะไม่ผ่อนผันให้แก่ชีวิตใดๆ เมื่อวาระความตาย ได้มาถึงเขาแล้ว และพระองค์ทรงรู้ประจักษ์ชัดแจ้งที่ผู้เจ้ากระทำทั้งหมด” (อัลกุรอ่าน 63:10-11)

“อุปมา ผู้บริจาคทรัพย์ของเขาทั้งหลายในหนทางของอัลลอฮ์ อุปมาเมลิ็ดข้าวที่งอกออกมาเจ็ดรวง และทุกๆ รวงมีข้าวออกมาร้อยเมลิ็ด และอัลลอฮ์ได้เพิ่มทวีคูณแก่ผู้ที่พระองค์ทรงประสงค์” (อัลกุรอ่าน 2:261)

ชุมชนการเมืองเป็นอย่างไร

“การเมือง” ตามความหมาย The Concise Oxford Dictionary Of Current English คือ

1. การดำเนินชีวิตของประชาชนในสังคมที่เกี่ยวพันกับการใช้อำนาจหน้าที่ของรัฐบาล
2. การมีแนวความคิดว่า บ้านเมืองควรมีกฎเกณฑ์ทิศทางไปสู่เป้าหมายอย่างไร
3. การจัดตั้งองค์กร และการมีกิจกรรมที่มีขั้นตอนจะเข้าไปมีส่วนร่วมในการใช้อำนาจรัฐ

การเมืองตามความหมายข้างต้น ได้ครอบคลุมวิถีชีวิตประชาชนตั้งแต่เกิดจนตาย ทุกชีวิตเกี่ยวพันกับการเมือง ชีวิตใดปฏิเสธการเมืองชีวิตนั้นจะขาดความสมบูรณ์ แม้ประชาชนที่มีวิถีชีวิตอยู่ในป่าเขาก็ต้องเกี่ยวพันกับการเมือง เพราะเขาป่าไม้ต้นน้ำลำธาร รัฐบาลได้ใช้อำนาจหน้าที่เข้าไปควบคุมดูแลรักษาสภาพแวดล้อมความสมดุลทางธรรมชาติ วิถีชีวิตของประชาชนในป่าเขาจึงเป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงการเมืองไม่พ้นแต่อย่างใด มนุษย์มีธรรมชาติธาตุแท้ คือ ความโลภละโมภ ต้องการยึดครองครอบงำโคตรทรัพย์ปัจจัยการผลิตแต่ผู้เดียวหรือเพื่อกลุ่มตน แต่ทว่าโคตรทรัพย์ปัจจัยการผลิตเป็นเส้นชีวิตของคนทั้งโลก การเมืองเป็นเรื่องการใช้อำนาจรัฐมาจัดสรรให้ชนทุกหมู่เหล่าชาติพันธุ์ได้รับประโยชน์ตามความเป็นจริงถูกต้องมากที่สุด นั่นเอง

การเมืองตามระบอบลัทธิวัตถุนิยม มีหลักปฏิบัติทั่วไป ดังนี้

- ยึดถือการมีกินมีใช้ มีที่อยู่อาศัย มีความปลอดภัย มีความมั่งคั่งมั่นคง เป็นเป้าหมายชีวิต

- ยึดถือความเห็นทางการเมืองของผู้มีอำนาจบารมีมาชี้นำวิถีชีวิตครอบครัว สังคม บ้านเมือง

- ยึดถือกฎหมายของผู้มีอำนาจบารมีมาเป็นกฎเกณฑ์กติกาของสังคม
- ยึดถือชนบประเพณีของบรรพชนมาเป็นกฎเกณฑ์กติกาของสังคมเพิ่มเติมเข้ามาอีก
- ยึดถือหลักธรรมคำสอนแห่งศาสนา มาผสมผสานกับชนบประเพณีบรรพชนที่กำหนดขึ้นมาครอบงำความคิดประชาชน จนไม่สามารถจำแนกแยกแยะได้ว่า หลักธรรมคำสอนแห่งศาสนาที่แท้จริงเป็นอย่างไร และชนบประเพณีบรรพชนที่กำหนดขึ้นมาเป็นอย่างไร

- ยึดถือบุคคลที่ได้เปรียบในสังคมเป็นแบบอย่างความถูกต้อง จนเป็นกติกาสังคมที่ว่ามือใครยาวกว่าสาวได้สาวเอา ผู้ชนะเป็นผู้ถูกต้อง ผู้แพ้เป็นผู้ผิด ผู้แข็งแรงสังคมสรรเสริญ ผู้อ่อนแอสังคมเบียดเบียน ความเสมอภาคเสรีภาพเป็นเพียงคำพูดที่ไม่มีการปฏิบัติเป็นรูปธรรมอย่างจริงจัง

ตามที่กล่าวมาเป็นสาเหตุความวุ่นวายระส่ำระสายในสังคมปัจจุบัน ที่ต้องช่วยกันแก้ไขให้ได้ และสังคมบ้านเมืองนี้จะมีวิธีการแก้ไขปัญหานี้ได้อย่างไร

บ้านครัวจะเป็นชุมชนการเมืองได้จะต้องมีหลักปฏิบัติ ต่อไปนี้

1. มีผู้นำ/ผู้ตาม
2. มีผู้แทนชุมชนในขบวนการทางการเมือง

ผู้นำ/ผู้ตามเป็นอย่างไร

ผู้นำ/ผู้ตาม ในลัทธิวัตถุนิยม คือ การเมืองตามระบอบลัทธิวัตถุนิยม ที่กล่าวมาข้างต้น

ผู้นำ ในทัศนะอิสลามจะต้องประกอบขึ้นเป็นคณะบุคคลมีหน้าที่ชี้นำประชาชนให้ใช้วิถีชีวิตตามที่บัญญัติไว้ในคัมภีร์อัลกุรอาน และตามคำสั่งสอนแห่งศาสดามุฮัมมัด มีสาระสำคัญดังนี้

“สุเจ้าจงจัดตั้งคณะบุคคลขึ้น เชิญชวนกันไปสู่การกระทำความดี และยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรม และจงห้ามปรามกันในเรื่องความชั่วช้า” (อัลกุรอาน 3:104)

ผู้ตาม ในทัศนะอิสลามมีหน้าที่ปฏิบัติตามคณะผู้นำที่ชี้นำให้ปฏิบัติตามที่อัลลอฮ์บัญญัติไว้ในคัมภีร์อัลกุรอาน มีสาระสำคัญดังนี้

“ผู้ศรัทธาทั้งหลาย จงภักดีปฏิบัติตามอัลลอฮ์ และจงภักดีปฏิบัติตามศาสดามุฮัมมัด และผู้มีอำนาจปกครองในหมู่สุเจ้า ถ้าสุเจ้ามีข้อโต้แย้งกันในกรณีใดๆ ในหมู่สุเจ้า จงนำข้อโต้แย้งกลับ

ไปยังคำสั่งแห่งอัลลอฮ์และศาสนามุฮัมมัด ถ้าสุเจ้าศรัทธาในอัลลอฮ์และวันปรโลก นั้นเป็นสิ่งที่ดีกว่า และเป็นการดีที่ความข้อโต้แย้งได้อย่างถูกต้อง" (อัลกุรอาน 4:59)

การปฏิบัติตามคำสั่งใช้/คำสั่งห้ามแห่งอัลลอฮ์ และศาสนามุฮัมมัด จะมีข้อโต้แย้งละเมิดคำสั่งมิได้ทั้งสิ้น แต่การปฏิบัติตามคำสั่งใช้/คำสั่งห้ามของผู้มีอำนาจปกครองบ้านเมือง อาจมีข้อโต้แย้งเกิดขึ้นได้ เมื่อเป็นกรณีขึ้นมาแล้วให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขต่อไปนี้

ข้อ 1.ให้นำกรณีข้อโต้แย้งกลับไปพิสูจน์ความถูกต้องจากบทบัญญัติคัมภีร์อัลกุรอาน โดยมีขั้นตอนต่อไปนี้

1.1 กรณีข้อโต้แย้ง มีบทบัญญัติไว้อย่างไรบ้าง เมื่อได้คำตอบชัดเจนต้องยุติเท่านั้น

1.2 กรณีข้อโต้แย้ง ถ้ามีบทบัญญัติให้ตีความได้ หรือไม่มีบทบัญญัติเฉพาะกรณี ให้ปฏิบัติตาม ข้อ 2.

ข้อ 2.ให้นำกรณีข้อโต้แย้งกลับไปพิสูจน์ความถูกต้องตามที่ศาสดาได้ปฏิบัติไว้/มีคำสั่งไว้หรือได้เห็นผู้ติดตามศาสดา(สาวก) ได้ปฏิบัติไว้ และศาสดาได้มีคำสั่งไว้อย่างไรบ้าง โดยมีขั้นตอนต่อไปนี้

2.1 กรณีข้อโต้แย้ง ศาสดาได้ปฏิบัติไว้อย่างไรบ้าง เมื่อได้คำตอบชัดเจนต้องยุติเท่านั้น ถ้าศาสดามีได้ปฏิบัติไว้ หรือปฏิบัติไว้ไม่ชัดเจนตรงกรณีข้อโต้แย้ง ให้ปฏิบัติตาม ข้อ 2.2

2.2 กรณีข้อโต้แย้ง ศาสดามีคำสั่งไว้อย่างไรบ้าง เมื่อได้คำตอบชัดเจนต้องยุติเท่านั้น ถ้าศาสดาไม่มีคำสั่ง หรือมีคำสั่ง แต่ไม่ชัดเจนตรงกรณีข้อโต้แย้ง ให้ปฏิบัติตาม ข้อ 2.3

2.3 กรณีข้อโต้แย้ง ผู้ติดตามศาสดา(สาวก) ได้ปฏิบัติไว้ และศาสดาได้เห็นแล้วมีคำสั่งกรณีข้อโต้แย้งไว้อย่างไรบ้าง เมื่อได้คำตอบชัดเจนต้องยุติเท่านั้น

2.4 กรณีข้อโต้แย้ง ผู้ติดตามศาสดา(สาวก) มิได้ปฏิบัติไว้ หรือปฏิบัติไว้ ศาสดาได้เห็นแล้ววางเฉย กรณีข้อโต้แย้งจึงมิใช่เรื่องการศึกษา แะเป็นเรื่องหลักการทั่วไปที่ต้องประชุมปรึกษากัน ฉะนั้นให้ปฏิบัติตาม ข้อ 3.

ข้อ 3. กรณีข้อโต้แย้ง ระหว่างผู้มีอำนาจปกครองบ้านเมืองกับประชาชน หรือในระหว่างประชาชนด้วยกันในเรื่องหลักการทั่วไปแล้ว ให้ปฏิบัติตามบทบัญญัติคัมภีร์อัลกุรอาน ดังต่อไปนี้

"..... ในเรื่องหลักการทั่วไปของพวกเขา คือการปรึกษากันในระหว่างพวกเขา.... "

(อัลกุรอาน 42:38)

บทสรุป ถ้าการกระทำใดๆ ในสมัยศาสนามุฮัมมัดเป็นหลักการศาสนาแล้ว ปัจจุบันการกระทำนั้นๆ ก็ต้องเป็นหลักการศาสนาด้วย

ถ้าการกระทำใดๆ ในสมัยศาสนามุฮัมมัดไม่เป็นหลักการศาสนาแล้ว หรือไม่มีการกระทำ
ปัจจุบันการกระทำนั้นๆ ก็มีใช้หลักการศาสนาแต่อย่างใด เพราะว่า “อิสลามสมบูรณ์แล้วในสมัย
ศาสดามุฮัมมัด” (อัลกุรอาน 5:3)

ผู้แทนชุมชนในขบวนการทางการเมืองเป็นอย่างไร

ผู้แทนชุมชน คือ ผู้ใช้สิทธิใช้อำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายปกป้องสิทธิประโยชน์ชุมชน

สิทธิประโยชน์ชุมชน คือ ทรัพยากรที่ชาวชุมชนใช้อุปโภคบริโภคร่วมกัน โดยมีผู้แทนชุมชน

เป็นผู้จัดหามา มีวิธีการปฏิบัติคือ ชาวชุมชนต้องจัดประชุมปรึกษากันว่าชุมชนมีความประสงค์จะ
ได้ทรัพยากรอะไรมาบำบัดทุกข์บำรุงสุขชาวชุมชน เมื่อมีมติที่ประชุมร่วมกันแล้ว จึงเป็นภารกิจที่
ชาวชุมชนต้องไปเลือกตั้ง เลือกบุคคลให้เป็นผู้แทนชุมชนไปจัดหาทรัพยากรที่ชาวชุมชนมีสิทธิที่จะ
ใช้ร่วมกัน กรณีดังกล่าวนี้มีรายละเอียดมาก จึงให้เป็นหน้าที่ที่ชาวชุมชนต้องจัดประชุมกำหนดวิธี
การรูปแบบและขั้นตอนต่อไป

ในการคัดเลือกบุคคลให้เป็นผู้แทนชุมชนสมควรจะมีเอกลักษณ์ดังต่อไปนี้

- ข้อ 1. ต้องเป็นบุคคลที่มีศรัทธายึดมั่นประจำใจ จะเป็นศาสนิกชนใดๆ ก็ได้
- ข้อ 2. ต้องเป็นบุคคลที่มีความสำนึกรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
- ข้อ 3. ต้องเป็นบุคคลที่ไม่เสพติดสารพิษ บุหรี่ สุรายาเมา และการพนันทุกชนิด
- ข้อ 4. ต้องเป็นบุคคลที่ประกอบสัมมาชีพมีหน้าที่การงานมั่นคง
- ข้อ 5. ต้องเป็นบุคคลที่ครอบครัวมีความพร้อมให้มาทำหน้าที่ปกป้องสิทธิประโยชน์ชุมชน

ชน

บุคลากรใดมีคุณลักษณะที่กล่าว เห็นว่าจะเป็นผู้ที่ยืนหยัดในสิทธิประโยชน์ชุมชนอย่างแท้จริง และ
ผู้นี้มีความสามารถจัดหาทรัพยากรมาบำบัดทุกข์บำรุงสุขชาวชุมชนได้ จึงขอเสนอไว้ในที่นี้ด้วย

บทที่ 6

ทางด่วนซีดีโรด : ถนนรวมและกระจายการจราจร

[C/D Road : Collector/Distributor Road]

การทางพิเศษแห่งประเทศไทย จัดตั้งขึ้นได้อย่างไร

จอมพลถนอม กิตติขจร หัวหน้าคณะปฏิวัติได้ออกประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 290 เรื่อง จัดตั้งการทางพิเศษแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515 ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 30 พฤศจิกายน 2515 เป็นต้นไป (89 ร.จ. 76 ตอนที่ 182 ฉบับพิเศษ ลงวันที่ 29 พฤศจิกายน 2515) ประกาศของคณะปฏิวัติ มี 60 ข้อ มีสาระสำคัญในข้อ 2 ดังต่อไปนี้

ข้อ 2. ให้จัดตั้งหน่วยงานการทางพิเศษขึ้น เรียกว่า “การทางพิเศษแห่งประเทศไทย” เรียกโดยย่อว่า “กทพ.” และให้เป็นนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

- (1) สร้างหรือจัดให้มีด้วยวิธีการใดๆ ตลอดจนบำรุงและรักษาทางพิเศษ
- (2) จัดดำเนินการหรือควบคุมธุรกิจอันเกี่ยวกับการขนส่งโดยสารทางเดียวและรถใต้ดิน
- (3) ดำเนินงานต่างๆ ที่เกี่ยวกับทางพิเศษ

เกิดทางด่วนชั้นที่ 2

การทางพิเศษฯ สร้างทางด่วนชั้นที่ 1 แล้วเสร็จ ได้เปิดให้บริการครบทั้งระบบเมื่อวันที่ 5 ธันวาคม 2530 ทำให้การจราจรคล่องตัวมีผู้ใช้บริการมาก และเก็บเงินค่าผ่านทางมีรายได้สูงมาก การทางพิเศษฯ จึงวางแผนงานเพื่อสร้างทางด่วนชั้นที่ 2 ให้เป็นระบบเชื่อมโยงกันมีระยะทางเพิ่มขึ้น จึงขอความช่วยเหลือจากองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศของญี่ปุ่น (Japan International Cooperation Agency : JICA หรือ “ไจก้า”) ให้เข้ามาสำรวจแนวสายทางใหม่เป็นทางด่วนชั้นที่ 2 ในปี 2525-2526 ผลการสำรวจได้แนวทางด่วนใหม่สองสาย คือ สายเหนือใต้ (ลาดยาว-บางโคล่) และ สายตะวันออก (พญาไท-คลองตัน) โดยไม่มีสายทางถนนรวมและกระจายการจราจร

เพราะมีเวิลด์เทรดเซ็นเตอร์ จึงมีทางด่วนซีดีโรด

สื่อมวลชนประโคนชาว เวิลด์เทรดเซ็นเตอร์เป็นโครงการเรียลเอสเตทภาคเอกชน มีขนาดการลงทุนกว่าหนึ่งหมื่นล้านบาท มีองค์ประกอบของโครงการ 3 ส่วน คือ อาคารสำนักงานนานาชาติสูง 63 ชั้น อาคารโรงแรมสูง 32 ชั้น มี 650 ห้อง และมีศูนย์การค้าขนาดใหญ่อีก 8 ชั้น ในที่ดิน 52 ไร่ ซึ่งเดิมเป็นที่ตั้งกองการเงินกรมตำรวจ และ เซ็นสัญญาลงนามก่อสร้างในวันที่ 22 สิงหาคม 2526 ระหว่างสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และ บริษัท วังเพชรบูรณ์ จำกัด โดยกลุ่มธนาคารศรีนคร ของตระกูลเดชะไพฑูริย์ [จากหนังสือธุรกิจที่ดิน ปีที่ 5 ฉบับที่ 46 หน้า 20]

ประโคนข้าวจ้าวต่อไปว่า เป็นความปรารถนาและความตั้งใจของผู้บริหารโครงการเวสต์เทรด เซ็นเตอร์กรุงเทพฯ มานานแล้ว ที่จะให้มีทางเชื่อมขึ้นลงจากโครงการกับทางด่วนฯ และได้เคยมีการเจรจากับทางการทางฯ ได้กำหนดจุดเชื่อมต่อไว้ในแผนที่โครงการแล้ว แต่มีความไม่แน่นอนเกิดขึ้นเรื่อยมา ในทางการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการเวสต์เทรดฯ ที่ออกไปสู่ภายนอก รวมทั้งต่างประเทศ ได้เสนอทัศนียภาพที่มีทางด่วนเชื่อมลงสู่บริเวณโครงการด้วย หากเวสต์เทรดฯ ไม่มีทางเชื่อมทางด่วนจะก่อให้เกิดปัญหาจราจรติดขัดรุนแรงมาก ดังที่มีรายงานการศึกษาจากหน่วยงานของรัฐฯ ที่เกี่ยวข้องว่า เมื่อเวสต์เทรดฯ เกิดขึ้นปริมาณจราจรในช่วงราชประสงค์ ราชปรารภ พญาไท ซึ่งติดขัดอยู่แล้วในปัจจุบันจะยิ่งติดขัดหนักยิ่งขึ้นเป็นลูกโซ่และถึงขั้นวิกฤตแน่ และระยะที่ผ่านมาก็มีกระแสวิพากษ์วิจารณ์ให้เวสต์เทรดฯ รับผิดชอบต่อผลกระทบการจราจรที่เกิดขึ้นนี้ เมื่อในที่สุดทางด่วนผ่านความวิตกของผู้บริหารเวสต์เทรดฯ ก็หมดไป ที่เหลือจึงเป็นการรอตกลงในรายละเอียดเกี่ยวกับความรับผิดชอบค่าใช้จ่ายของทางเชื่อมระหว่างทางการทางฯ กับเวสต์เทรดฯ

[จาก นสพ.ผู้จัดการ ปีที่ 6 (3) ฉบับที่ 245(112) วันที่ 23-29 มกราคม 2532]

เกิดโครงการทางด่วนซีทีไรด์ ในปีพ.ศ. 2529

ต่อมา ผู้บริหารเวสต์เทรดเซ็นเตอร์จึงทำความตกลงกับการทางพิเศษฯ ให้จัดทำทางขึ้น-ลงทางด่วนเชื่อมกับถนนภายในเวสต์เทรดเซ็นเตอร์ และขอรับผิดชอบค่าใช้จ่ายของทางเชื่อม การทางพิเศษฯ จึงจ้างกลุ่มบริษัท “เนคโก้” (NECCO = National Engineering Consultant Co., Ltd.) ให้สำรวจสายทางใหม่ในเดือนมกราคม - พฤศจิกายน 2529 ในวงเงิน 34 ล้านบาท และให้ตีบทวนสายทางเดิมตามที่ใจทำได้จัดทำไว้ มีการขยายเปลี่ยนแปลงสายทางใหม่ โดยสายเหนือ-ใต้ ขยายไปถึงถนนแจ้งวัฒนะ เป็น แจ้งวัฒนะ-บางโคล่ สายตะวันออกขยายไปถึงถนนศรีนครินทร์ เป็น พญาไท-ศรีนครินทร์ และเพิ่มเติมสายทาง ถนนรวมและกระจายการจราจร จากบริเวณอุรุพงษ์ จนถึงถนนวิสุทธิ มีระยะทาง 2.8 กม. เพื่อแก้ปัญหาการจราจรติดขัดตามที่กล่าวข้างต้น

คณะรัฐมนตรีมีมติวันที่ 30 มิถุนายน 2530 ให้การทางพิเศษฯ ดำเนินโครงการระบบทางด่วนขั้นที่ 2 ซึ่งประกอบด้วย สายทางแจ้งวัฒนะ-บางโคล่ สายทางพญาไท-ศรีนครินทร์ และมีถนนรวมและกระจายการจราจร โดยมีเอกชนร่วมลงทุนโครงการในรูปแบบการให้สัมปทานดำเนินการก่อสร้างและบริหารโครงการเป็นเวลา 30 ปี ตามเงื่อนไขหลักเกณฑ์ที่การทางพิเศษฯ กำหนด

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมพิจารณาเมื่อวันที่ 20 กันยายน 2531 และได้มีมติอนุมัติให้การทางพิเศษฯ ทำสัญญากับบริษัท Bangkok Expressway Consortium LTD. (BECL) เมื่อกรมอัยการได้พิจารณาเห็นชอบในร่างสัญญาแล้ว

(จากหนังสือ ถอนรวมและกระจายการจราจร โครงการระบบทางด่วนขั้นที่ 2 การดำเนินงานในข้อ 6 : พฤษภาคม 2534)

กรมอัยการทักท้วงสัญญา

กรมอัยการมีหนังสือ ที่ มท 1202/12650 ลงวันที่ 19 ธันวาคม 2531 ลงนามโดยนาย โทเม่น ภักดีภิมมัย อธิบดีกรมอัยการ กรณีการทางพิเศษฯ ได้ส่งร่างสัญญาโครงการระบบทางด่วนขั้นที่ 2 ให้กรมอัยการพิจารณาตรวจสอบนั้น กรมอัยการได้ดำเนินการและทักท้วงสาระสำคัญแห่งสัญญาไว้ 3 ข้อ ดังนี้

1. ตามร่างสัญญานี้ การทางพิเศษแห่งประเทศไทยมีภาระหน้าที่หลายประการ ที่จะต้องรับผิดชอบ เช่น ข้อ 3.4(ก), (ค) ทั้งๆ ที่ ภาระหน้าที่บางประการไม่ได้อยู่ในอำนาจหน้าที่ของการทางพิเศษแห่งประเทศไทย ดังนั้น การทางพิเศษแห่งประเทศไทยจึงควรพิจารณาจัดปัญหาที่อาจมี รวมทั้งควรพิจารณาเตรียมขจัดปัญหาที่ส่วนราชการมักประสบเนื่องๆ ในเรื่องการส่งมอบพื้นที่เพื่อการก่อสร้างด้วย

2. การทางพิเศษแห่งประเทศไทยควรพิจารณาภาระหน้าที่ของ บีอีซีแอล ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อ 3.4(ง), 3.2(1) และ (2) คือ การทางพิเศษแห่งประเทศไทยควรจะให้ บีอีซีแอล ต้องวางหลักประกันซึ่งให้สิทธิแก่การทางพิเศษแห่งประเทศไทย ได้รับการชดใช้เต็มตามหลักประกันหาก บีอีซีแอล ไม่อาจปฏิบัติตามภาระหน้าที่ของตน และหากเจรจาเป็นผลสำเร็จ ก็ควมแก้ไขข้อ 3.4(ง) ให้ บีอีซีแอล ต้องรับผิดชอบที่ได้เจรจาไว้

3. เนื่องจากกรมอัยการได้ตรวจแก้ไขร่างสัญญาในสาระสำคัญหลายประการ แต่มิได้ตรวจแก้ไขเอกสารท้ายสัญญาให้ ดังนั้น การทางพิเศษแห่งประเทศไทย จำต้องแก้ไขเอกสารท้ายสัญญาต่างๆ ให้สอดคล้องกับร่างสัญญาก่อนลงนามด้วย

ผู้ว่าการทางพิเศษฯ เรงรับลงนามในสัญญา

สัญญาก่อสร้างโครงการระบบทางด่วนขั้นที่ 2 ลงนามเมื่อวันที่ 22 ธันวาคม พ.ศ. 2531 ระหว่าง

(1) การทางพิเศษแห่งประเทศไทย โดยมีนายเจริญ บุรพรัตน์ ผู้ว่าการ สำนักงานตั้งอยู่ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตบางเขน กทม. 10900 และมีนายศิวัช เจริญพงษ์ เป็นพยาน

(2) บริษัท ทางด่วนกรุงเทพ จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทจำกัดที่จดทะเบียน และจัดตั้งขึ้นภายใต้กฎหมายไทย โดยมีนายอิโรชิ อิชิคาวา กรรมการผู้มีอำนาจกระทำการแทน สำนักงานจดทะเบียนตั้งอยู่ที่อาคารดุสิตธานี ห้อง 805 เอ เลขที่ 946 ถนนพระราม 4 แขวงสีลม เขตบางรัก กทม. 10500

ระยะเวลาสัญญาสัมปทาน 30 ปี นับจากวันเริ่มการก่อสร้าง วันที่ 1 มีนาคม 2533 และ วันที่ 7 ธันวาคม 2532 มีพิธีวางศิลาฤกษ์โครงการระบบทางด่วนชั้นที่ 2 ณ บริเวณบึงมักกะสัน ถนนอโศก-ดินแดง โดยมี ฯพณฯ พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ นายกรัฐมนตรี เป็นประธานในพิธี

ตามที่กรมอัยการได้ทักท้วงสาระสำคัญของสัญญา และยังมิได้พิจารณาให้ความเห็นชอบร่างสัญญาตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 20 กันยายน 2531 การทางพิเศษฯ ก็ได้ใส่ใจในสาระสำคัญของสัญญาดังกล่าว กลับเร่งรีบลงนามในสัญญาทันที ต่อมาการก่อสร้างทางด่วนแล้วเสร็จเป็นบางส่วนที่จะเปิดใช้งานได้บ้าง แต่ก็ไม่สามารถเปิดให้บริการกับประชาชนได้ มีปัญหาติดต้ามมาในหลายประการ สมจริงตามที่กรมอัยการได้ทักท้วงไว้แล้ว ตามที่มีสื่อมวลชนนำเสนอข่าวกรณีนี้ไปมากแล้ว

ค่าก่อสร้างทางด่วนชั้นที่ 2 และทางด่วนซีดีไรด์

จากรายงานโครงการช่วยเหลือประชาชนผู้เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัย ในแนวเขตเวนคืนของโครงการทางพิเศษ หน้า (1-8) ระบุว่า โครงการระบบทางด่วนชั้นที่ 2 มีประมาณการค่าลงทุนโครงการจำนวนเงิน 28,604 ล้านบาท จำแนกเป็นค่าจัดกรรมสิทธิ์ที่ดิน 10,673 ล้านบาท ค่าก่อสร้างตามโครงการ 17,931 ล้านบาท โดยรัฐบาลจะช่วยจ่ายค่าจัดกรรมสิทธิ์ที่ดินทดรองให้ไปก่อน แต่ผู้รับสัมปทานต้องชดเชยค่าจัดกรรมสิทธิ์ที่ดินพร้อมดอกเบี้ยตามเงื่อนไขการชำระเงินคืนในภายหลัง

จากเอกสารถาม-ตอบ เกี่ยวกับถนนรวมและกระจายการจราจร ตามที่การทางพิเศษฯ จัดทำเมื่อมีการได้ส่วนสาธารณะครั้งแรกว่า ทางด่วนสายนี้มีระยะทาง 2.0 กม. มีค่าก่อสร้างประมาณ 2,813 ล้านบาท และค่าจัดกรรมสิทธิ์ที่ดินประมาณ 2,500 ล้านบาท รวมค่าก่อสร้างและค่าจัดกรรมสิทธิ์ที่ดินเป็นเงิน 5,313 ล้านบาท หรือ ซีดีไรด์มีราคาปกติโลเมตรละ 2,656.5 ล้านบาท

บทที่ 7

ทางด่วนซีดีไรต์ 13 ปี 11 รัฐบาล

1. รัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ (5 สิงหาคม 2529 - 4 สิงหาคม 2531)

โครงการสร้างทางด่วนซีดีไรต์เกิดขึ้น โดยมีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 104 ตอนที่ 275 วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2530 ระยะเวลาใช้บังคับ 4 ปี ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2531-วันที่ 31 ธันวาคม 2534 เพื่อสร้างทางพิเศษสาย แจ้งวัฒนะ-บางโคล่ สายพญาไท-ศรีนครินทร์ และมี ถนนรวมและกระจายการจราจร มีระยะทาง 2.8 กม. จากบริเวณย่านอู่พงษ์-ถนนวิทย์ รวมอยู่ในโครงการด้วย ประชาชนที่ตั้งบ้านเรือนอยู่ในแนวโครงการ เริ่มตั้งแต่ชุมชนบ้านครัว บริเวณสะพานหัวช้าง ชุมชนเพชรบุรีซอย 20 ชุมชนหลังวัด ปทุมวนาราม และชาวประตุน้ำถึงถนนวิทย์ประชาชนหลายหมื่นคน จะต้องถูกเวนคืนบ้านเรือนกว่าสองพันหลังคาเรือน ความโกลาหลเกิดขึ้นอย่างแน่นอน คนที่รื้อถอนบ้านก็รื้อไป และคนที่เช่าโคกก็รื้อให้ระส่ำระสายไป ชุมชนแตกแยกสลาย ที่สุดจะได้แบ่งคอนกรีตมหัศจรรย์ มีความยาว 2.8 กม. มาแทนที่เป็นถนน ซึ่งไม่สามารถแก้ไขปัญหาการจราจรได้ ดังมีรายละเอียดจะนำเสนอต่อไป

นายทองอินทร์ สุนตวิสัย ตั้งบ้านเรือนอยู่เชิงสะพานเฉลิมหล้า 56 (สะพานหัวช้าง) ได้ติดตามโครงการนี้มาตลอด ได้ล่องเรือตามคลองแสนแสบเข้ามาในบ้านครัว แจ้งว่ารัฐบาลมีโครงการจะตัดถนนผ่านบ้านครัวทั้งหมด โดยนำแผนที่แนวงวนให้ชาวบ้านได้เห็นทั่วไป บอกเล่าความเป็นมาของโครงการ ชาวบ้านเริ่มโจษจันกันทั้งบ้านครัว มีบางคนวางเฉยไม่เชื่อว่าเป็นเรื่องจริง กลับว่าเป็นเรื่องกระต่ายตื่นตูม ไม่กี่วันต่อมาการทางพิเศษฯ แถลงข่าวทางสื่อมวลชนว่า จะจัดสร้างทางด่วนชั้นที่ 2 และมีถนนรวมและกระจายการจราจรอยู่ด้วย ชาวบ้านยอมรับเป็นเรื่องจริงหันหน้ามองกันถามว่าแล้วเราจะทำอย่างไรดีระส่ำระสายไปหมด นายทองอินทร์เข้ามาในบ้านครัวร่วมปรึกษากัน และจัดทำหนังสือขึ้นฉบับหนึ่งเมื่อวันจันทร์ที่ 29 กุมภาพันธ์ 2531 เรียกร้องความชอบธรรมต่อรัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ โดยมีพลเอกประจวบ สุนทรากร เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และมีนายไฉ่ พัฒน เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเป็นผู้ควบคุมดูแลการทางพิเศษแห่งประเทศไทย หนังสือร้องเรียนมีความต่อไปนี้

(สำเนาหนังสือฉบับแรก)

ประชาชนเลียบคลองแสนแสบ จากอุรุพงษ์-วิทยุ

พญาไท กรุงเทพมหานคร

วันที่ 29 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2531

เรื่อง ขอให้พิจารณายกเลิกการสร้างทางระบายจราจรเลียบคลองแสนแสบ โดยเริ่มจากบริเวณ
อุรุพงษ์ไปตามคลองแสนแสบถึงถนนวิทยุ ระยะทางประมาณ 2.8 กิโลเมตร

เรียน ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แผนผังแนวการสร้างทางระบายการจราจร ที่อ้างถึงจำนวน 2 ฉบับ

อ้างถึงหนังสือร้องเรียนของประชาชนที่เดือดร้อนจากการสร้างทางดังกล่าว ฉบับลงวันที่
12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2531 เลขรับหนังสือที่ ร. 1057/31 ซึ่งได้ยื่นไว้ที่สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
บัดนี้ประชาชนที่อาศัยอยู่ตลอดแนวการสร้างทางระบายจราจรยาว 2.8 กิโลเมตร มีจำนวนมาก
กว่า 5,000 ครอบครัว มีประชากรที่เดือดร้อนประมาณ 30,000 คนขึ้นไป ได้พร้อมใจกันส่งตัวแทน
นำหนังสือมาชี้แจงเหตุผลเพิ่มเติม โดยขอให้ยกเลิกการสร้างทาง ดังเหตุผลต่อไปนี้

1. เดิมทีเส้นทางระบายจราจร 2.8 กิโลเมตร มีได้อยู่ในโครงการขุดทางด่วน แต่มีบุคคล
กลุ่มหนึ่งมีจำนวนไม่กี่คน ซึ่งมีกำลังทรัพย์และอำนาจ ได้ดำเนินการวิ่งเต้นทำให้เกิดการสร้างทาง
ระบายจราจรเส้นนี้ขึ้นมา เพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มตนเอง แต่ผลของการดำเนินการในครั้งนี้ ก่อให้
เกิดความเดือดร้อนอย่างมหันต์แก่ประชาชนกว่า 30,000 คนขึ้นไป จะต้องไร้ที่อยู่อาศัยค่าเวนคืนซึ่ง
ได้มาไม่สามารถจะนำไปซื้อที่อยู่ใหม่ได้ ค่าเสียหายที่แท้จริงประมาณหลายพันล้าน

เหตุที่ขอให้ยกเลิกการสร้างทางระบายจราจรดังกล่าว เพราะว่ามีทางด่วนสายพญาไท-ศรี
นครินทร์ ซึ่งเริ่มจากโรงกรองน้ำสามเสนผ่านใกล้ถนนเพชรบุรี เป็นจุดระบายจราจรโดยตรงอยู่แล้ว
ซึ่งเป็นการทำทางซ้ำซ้อน ถ้าหากว่ารัฐบาลมีความจำเป็นที่จะสร้างทางระบายจราจรเส้นนี้จริงๆขอ
แนะนำให้พิจารณาสร้างในแนวทางคร่อมถนนเพชรบุรี จากสะพานลอยยมราช ผ่านสี่แยกอุรุพงษ์
เป็นถนนสองชั้นไปเชื่อมกับทางด่วนถนนเพชรบุรี ซึ่งไม่ต้องเสียค่าเวนคืนจำนวนมาก ไม่ก่อให้เกิด
ความเดือดร้อนอย่างมหันต์แก่ประชาชน เหมือนการพิจารณาสร้างทางเลียบแนวคลองแสนแสบ
การสร้างทางระบายจราจรเชื่อมทางด่วนถนนเพชรบุรี จะช่วยแก้ปัญหาจราจรติดขัดตรงทางลง
ทางด่วนถนนเพชรบุรีได้ดีกว่า

2. เมื่อสร้างทางระบายจราจรนี้แล้ว จะก่อให้เกิดมลภาวะเป็นพิษมากขึ้น และมีเสียงดัง
รบกวนตลอดเวลา ใกล้ที่ประทับของสมเด็จพระราชชนนี และสิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือยากต่อการ
ถวายการรักษาความปลอดภัย ถ้าสร้างทางดังกล่าว ยิ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ไม่หวังดีกระทำการ
ได้ง่ายขึ้น โดยอาศัยเส้นทางนี้ผ่านและหลบหนีได้อย่างรวดเร็ว การสร้างปทุมวันเพลสและอาคาร

บ้านโป่งซึ่งเป็นตึกสูงมากอยู่ตรงข้ามวังสระปทุม รัฐบาลควรเหลียวแล ไม่ควรอนุญาตให้มีการสร้างอาคารสูงแบบนี้ในรัศมีใกล้วังอีกต่อไป ซึ่งเกี่ยวกับการถวายเป็นพระราชกุศลความปลอดภัย

ดังเช่นเมื่อประมาณปีพ.ศ. 2528 แม้ว่าจะยังไม่มีถนนมีแต่คลองแสนแสบชั้น ยังมีคนร้ายปั่นรั้ววังสระปทุมเข้าไป แต่เนื่องจากราษฎรผู้จงรักภักดีซึ่งอาศัยอยู่ตรงข้ามกับวัง ได้คอยเป็นหูเป็นตาระวังเหตุการณ์ ได้แจ้งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจมาทำการจับกุมคนร้ายได้

3. เหตุที่ขอให้ยกเลิกการสร้างทาง 2.8 กิโลเมตร(อุรุพงษ์-วิทยุ) นี้ เพราะว่าเส้นทางที่ผ่านดังกล่าว เป็นที่ดินพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ให้เป็นที่ทำกินของอาสาแขกจากที่อาสามัครเข้าร่วมรบกับพม่า และถวายชีวิตเป็นราชพลี และได้ตีทัพพม่าแตกพ่ายในที่สุด พระองค์ได้ทรงสถาปนาให้มีผู้ใดมาเอาที่ดินนี้ ทำประโยชน์อย่างอื่นเด็ดขาดนอกเหนือจาก เป็นที่อยู่อาศัย เป็นมัสยิด ตลอดจนเป็นสุสานของอิสลามเท่านั้น

ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้น ขอให้รัฐบาลโปรดพิจารณาพบทวนว่ามีความจำเป็นมากน้อยแค่ไหนที่จะทำให้เกิดกระคายเคืองเบี่ยงพระยุคลบาท ในการขอสร้างทางผ่านใกล้วังก่อให้เกิดมลภาวะ เป็นพิษทำให้ไม่เหมาะสมเป็นที่ประทับอีกต่อไป แม้รัฐบาลหรือราษฎรก็รู้อยู่ในใจว่าจะขออะไรจากสมเด็จพระท่านก็ให้ทุกอย่างอยู่แล้ว

พวกเราได้เคยประจักษ์ในความอัจฉริยะของท่านนายกรัฐมนตรี ในการแก้ปัญหาบ้านเมืองได้สำเร็จลุล่วง ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ และการเมืองการทหาร การต่อสู้ของท่านจะต้องจารึกไว้ในประวัติศาสตร์ของชาติตลอดไป การขอทิ้งบารมีของท่านนายกในครั้งนี้ พวกเราได้พิจารณาไตร่ตรองแล้วว่า ท่านเป็นผู้มีศีลธรรม มีคุณธรรมสูง เป็นที่พึ่งของเราได้ ท่านเป็นบุคคลซึ่งจะสามารถขจัดปัดเป่าความทุกข์ร้อนในใจของพวกเราได้อย่างแน่นอน แม้การแก้ไขปัญหาค้างค้ำนี้จะไม่จารึกลงในประวัติศาสตร์แห่งชาติ แต่จะจารึกในประวัติศาสตร์ใจของพวกเราตลอดกาลนาน และตลอดไป

ขอประทานกราบเรียนมาด้วยความเคารพอย่างสูง

ตัวแทนประชาชนตลอดแนวคลองแสนแสบจากถนนอุรุพงษ์ถึงถนนวิทยุ

การต่อต้านทางด่วนซีดีไว้ดปรากฏเป็นจริง

วันจันทร์ที่ 29 กุมภาพันธ์ 2531 ชาวบ้านครัวและชาวสะพานหัวช้าง ประมาณ 200 คน ที่มีความเข้าใจในโครงการ “ซีดีไว้ด” นำโดยนายทองอินทร์ สุนตวิสัย ได้เดินทางโดยรถบัส 3 คัน มุ่งสู่ทำเนียบรัฐบาลเพื่อยื่นข้อเรียกร้องต่อรัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ โดยได้ส่งตัวแทนเข้าเจรจากับรัฐบาล แต่ได้พบกับข้าราชการระดับผู้อำนวยการกอง เกิดการโต้เถียงกัน ที่สุดจึงมีการนัดหมายให้ไปเจรจากับเจ้าของโครงการ คือ การทางพิเศษแห่งประเทศไทย ในวันที่ 9 มีนาคม 2531

วันที่ 5 มีนาคม 2531 คณะกรรมการมัลลิต 3 แห่งในชุมชนบ้านครัวได้มีหนังสือเรียนต่อ จุฬาราชมนตรี(นายประเสริฐ มะหะหมัด) เพื่อแจ้งให้ท่านได้ทราบว่ามีมติของชุมชนว่า มัลลิต 3 แห่งจะต้องถูกรื้อถอน เพราะตั้งอยู่ในแนวทางด่วนชั้นที่ 2 โดยคณะกรรมการมัลลิต 3 แห่ง ได้ประชุมกันแล้วมีมติให้การทางพิเศษฯ ยกเลิกโครงการสร้างถนนรวมและกระจายการจราจร จึงขอให้ท่านได้กรุณาดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งให้การทางพิเศษฯ ได้ยกเลิกโครงการก่อสร้างถนนรวมและกระจายการจราจร ในโครงการระบบทางด่วนชั้นที่ 2 นี้ด้วย

วันที่ 9 มีนาคม 2531 ชาวบ้านครัวและชาวสะพานหัวช้าง ประมาณ 400 คน นำโดยนายทองอินทร์ ได้เดินทางไปการทางพิเศษฯ และส่งตัวแทนประมาณ 20 คน เข้าเจรจากับผู้ว่าการทางพิเศษฯ (นายเจริญ บุรพรัตน์) ที่ห้องประชุมใหญ่ ฝ่ายการทางพิเศษฯ มีเจ้าหน้าที่อยู่เต็มอัตราศึก พร้อมด้วยนายตำรวจชั้นผู้ใหญ่เข้ารับฟังการเจรจา และถ่ายรูปตัวแทนชุมชนไว้เป็นหลักฐาน การเจรจามีบรรยากาศตึงเครียดได้เถียงกันอย่างรุนแรงไม่มีฝ่ายใดยอมกันต่างก็มีเหตุผลของตน ได้ใช้เวลาประมาณ 3 ชั่วโมง ลงท้ายผู้แทนชุมชนคนหนึ่ง กล่าวว่า "เรื่องนี้ต้องยุติด้วยวิถีทางการเมือง" การทางพิเศษฯ จึงนัดเจรจาใหม่ วันที่ 28 มีนาคม และจะตอบหนังสือที่ยื่นไว้ที่ทำเนียบรัฐบาล เมื่อวันที่ 29 กุมภาพันธ์ ทุกคนกลับมาด้วยความผิดหวังตามที่ได้อาคาหมายไว้แล้ว

วันที่ 21 มีนาคม 2531 คณะกรรมการมัลลิต 3 แห่งมีหนังสือเรียนต่อจุฬาราชมนตรี เป็นฉบับที่ 2 ตามเลขที่รับ 64/2531 วันที่ 21 มี.ค. 2531 เวลา 9.00 น. โดยทางกรรมการมัลลิตได้แจ้งให้ทราบอีกว่าตามโครงการระบบทางด่วนชั้นที่ 2 ถนนรวมและกระจายการจราจร พาดผ่านมัลลิต 3 แห่งและพาดผ่านบ้านเรือนชาวชุมชนแทบจะทั้งหมด ขอให้ท่านได้ช่วยกรุณาดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งโดยด่วนด้วย ก็ไม่ปรากฏว่าจุฬาราชมนตรีได้ดำเนินการอะไรแต่อย่างใด

วันที่ 28 มีนาคม 2531 ชาวบ้านครัวและชาวสะพานหัวช้างจำนวนหนึ่ง ไปการทางพิเศษฯ ตามเวลาที่นัดหมาย ได้รับหนังสือการทางพิเศษฯ ที่ มท 5505/591 และ มท 5505/592 ลงวันที่ 28 มีนาคม 2531 โดยหนังสือการทางพิเศษฯ ที่ มท 5505/591 มีสาระสำคัญในข้อ 2. ว่า "แนวเส้นทางของระบบทางด่วนชั้นที่ 2 ประกอบไปด้วยแนวเส้นทางหลัก 2 สาย คือ สายเหนือ-ใต้ เริ่มจากบริเวณถนนแจ้งวัฒนะสิ้นสุดที่บริเวณบางโคล่ และสายตะวันออก เริ่มจากบริเวณโรงกรองน้ำสามเสนสิ้นสุดที่ถนนศรีนครินทร์ กับมี ถนนรวมและกระจายการจราจร (Collector/Distributor Road) ซึ่งแยกออกจากทางด่วนสายเหนือ-ใต้ ที่บริเวณสุรพงษ์เลียบไปตามคลองแสนแสบ และสิ้นสุดที่บริเวณถนนวิบูลย์ โดยถนนรวมและกระจายการจราจร จะทำหน้าที่ในการให้บริการแก่รถยนต์ที่มีจุดหมายปลายทาง หรือจุดต้นทางในบริเวณพื้นที่ธุรกิจหนาแน่นใจกลางเมือง ในบริเวณสนามกีฬาแห่งชาติ สยามสแควร์ ราชดำริ ประตูนํ้า เพลินจิต เป็นต้น"

หนังสือฉบับเดียวกัน มีสาระสำคัญในข้อ 7.1 ว่า “การออกแบบถนนรวมและกระจายการจราจร มีหลักการว่าควรออกแบบให้การจราจรมีลักษณะกระจายกันออกไป เพื่อป้องกันมิให้มีการ

รวมการจราจรไว้ ณ จุดใดจุดหนึ่ง ซึ่งเป็นสาเหตุทำให้เกิดสภาพการติดขัดการจราจร และเกิดปัญหาการติดขัดที่จุดนั้น ดังนั้น การทางพิเศษฯ จึงได้จัดให้มีทางขึ้นลง รวม 4 ตำแหน่ง (โดยมีระยะทางระหว่างทางขึ้นลงในมาตรฐาน) ซึ่งได้แก่ ทางขึ้นลงที่ถนนพญาไท ช่วงระหว่างถนนพญาไทและถนนราชดำริ (ทางขึ้นเชื่อมต่อกับถนนพระรามที่ 1 ส่วนทางลงเชื่อมถนนเพชรบุรี) ถนนราชดำริ (บริเวณเวิลด์เทรดเซ็นเตอร์) และถนนวิทยุ”

หนังสือการทางพิเศษ ฯ ที่ มท 5505/592 มีสาระสำคัญข้อ 1. ว่า ... “นอกจากนี้ยังมีถนนรวมและกระจายการจราจร (Collector/Distributor Road) ซึ่งแยกจากทางด่วนสายเหนือ-ใต้ ที่บริเวณอุรุพงษ์เลียบไปตามคลองแสนแสบสิ้นสุดที่บริเวณถนนวิทยุ โดยแนวเส้นทางจะคร่อมสุสานอิสลาม 1 แห่ง ซึ่งจะไม่มีเสาตอม่ออยู่ในบริเวณสุสาน และจะต้องรื้อย้ายมัสยิดซุลฏันมูตากิน”

มีสาระสำคัญข้อ 4. อีกว่า การทางพิเศษ ฯ จะได้ติดตั้งกำแพงกันเสียงในบริเวณที่ผ่านวังสระปทุม เพื่อลดผลกระทบและเพิ่มความปลอดภัยแก่บริเวณดังกล่าว และในส่วนของความไม่เหมาะสมในการก่อสร้างคร่อมสะพานเฉลิมหล้า 56 นั้น การทางพิเศษฯ ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการควบคุมการอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ และการใช้ที่ดินเขตโบราณสถาน ให้สามารถก่อสร้างคร่อมสะพานได้ โดยมีให้ทางคร่อมทับหัวช้าง

จากหนังสือการทางพิเศษ ฯ จึงทราบความจริงชัดเจน ต่อไปนี้

1. ถนนรวมและกระจายการจราจร เริ่มต้นจากบริเวณอุรุพงษ์ ไปสิ้นสุดที่ถนนวิทยุ โดยมีระยะทาง 2.8 กม.

2. ถนนสายนี้มีทางขึ้น-ลงในบริเวณศูนย์การค้าเวิลด์เทรดเซ็นเตอร์

3. แนวถนนจะสร้างคร่อมสุสาน รื้อถอนมัสยิดซุลฏันมูตากิน รื้อถอนชุมชนบ้านครัวให้พ้นออกจากแนวทางถนนสายนี้

4. ถนนสายนี้ จะไม่สร้างคร่อมทับปูนปั้นหัวช้าง ที่สะพานหัวช้าง

ชุมชนบ้านครัวได้รับความอธรรมต่อไปนี้

1. การสร้างถนนสายนี้ คณะกรรมการควบคุมการอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ และการใช้ที่ดินเขตโบราณสถาน ไม่ให้สร้างถนนสายนี้คร่อมทับรูปปูนปั้นหัวช้าง ทั้งที่ รูปปูนปั้นหัวช้างเป็นโบราณวัตถุ จะนำมาเปรียบเทียบกับมัสยิดและสุสาน ซึ่งเป็นศาสนสถานได้อย่างไร

2. ตามแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกาถนนจะพาดผ่านชุมชนบ้านครัวตลอด ไม่มีทางขึ้น-ลงที่ถนนราชดำริและแยกเข้าในเวิลด์เทรดเซ็นเตอร์ มีหลักฐานชัดเจนตามที่การทางพิเศษฯ ได้จัดทำ

สัญญาแบบก่อสร้างเลขที่ 20 ซีดี. ช่วงถนนพญาไท-ถนนวิทย์ (CONTRACT NO. 20 CD PHAYATHAI - WITTHAYU CONTRACT DRAWINGS) ในสัญญาแบบก่อสร้างเลขที่ D - 008 (DATE - NOV. 1987 SHEET NO.41 : พฤศจิกายน 2530 แผ่นที่ 41) ทางด่วนซีดีไต้หวันทางขึ้น-ลงเชื่อมกับโครงการเวิลด์เทรดเซ็นเตอร์ โดยเขียนไว้ในแบบก่อสร้างว่า "ACCESS ROAD TO WORLD TRADE CENTER" โครงการมีมาตั้งแต่ปี 2530 ต่อมาในปีพ.ศ. 2531 จึงออกพระราชกฤษฎีกาเวนคืนที่ดิน "ไล่อพยพชนบ้านครัว มัสยิด สุสาน ตามที่ชาวชุมชนเข้าใจไว้แต่เดิมลึกๆแล้ว การทางพิเศษฯ และเวิลด์เทรดเซ็นเตอร์ต้องมีข้อตกลงกันบางอย่าง ที่สุดท้ายก็เป็นจริง จึงพิจารณาได้ประเด็นเดียวว่า การสร้างทางด่วนซีดีไต้หวันก็เพื่อให้บริการนายทุนหมื่นล้านได้ใช้ประโยชน์คุ้มค่านั้นมีผลตอบแทนสูงสุด แต่ชุมชนบ้านครัวมีแต่ล่มสลายลง เป็นความชั่วช้าอธรรมที่สุด

การจัดตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจ

การทางพิเศษฯ แถลงข่าวทางสื่อมวลชนใหม่กระหน่ำในวันพฤหัสบดีที่ 31 มีนาคม 2531 ว่า "นายไสว พัฒน์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย และนายเจริญ บุรพรัตน์ ผู้ว่าการทางพิเศษฯ ถูกชาวบ้านครัวลงขันจ้างมือปืนฆ่า ด้วยเงินจำนวนสามแสนบาท" สาเหตุนี้กระมังที่ทำให้ นายทองอินทร์ ซึ่งเป็นผู้นำทางความคิดมาแต่แรกเกิดอาการเครียดขึ้นมาทันที กลางดึกคืนนั้นเวลาประมาณ 01.00 น. นายทองอินทร์เข้ามาในบ้านครัวพบกับชาวบ้านที่ยังวิพากษ์วิจารณ์ในเรื่องนี้ โดยนายทองอินทร์ได้ขอร้องชาวบ้านครัวให้รวมตัวกันไปทำพิธีบวงสรวงรูปปั้นปั้นหัวช้าง ที่สะพานหัวช้าง เพราะศักดิ์สิทธิ์เป็นสิริมงคลอันจะทำให้การต่อสู้เรียกร้องได้ชัยชนะ อีกทั้งประเด็นให้เรียกร้องเอาเงินค่าทดแทนที่ดินและบ้านให้ได้ราคาสูงๆ เป็นเจ็ดเท่าเหมือนที่สิงคโปร์ ฮองกง ไต้หวัน จึงเกิดการโต้เถียงกันว่าการไปทำพิธีบวงสรวงผิดหลักการศาสนาอิสลาม และในการต่อสู้กับอธรรมครั้งนี้ ชาวบ้านครัวไม่คิดจะเรียกร้องให้ได้เงินค่าทดแทนในราคาสูงๆ แต่อย่างใด แท้จริงไม่ต้องการโยกย้ายชุมชนหรือถอนมัสยิดและสุสาน ต้องการอยู่ที่นี้ตายที่นี่ ด้วยบรรพชนกว่าจะได้แผ่นดินบ้านครัวเป็นที่อยู่อาศัย ก็ต้องแลกด้วยเลือดเนื้อและชีวิตเป็นการตอบแทนในสงครามเก้าทัพกับพม่ามาแล้ว

ชาวบ้านบางส่วนที่มีเข้าใจในการครั้งนี้อย่างถ่องแท้แล้ว มีสำนึกว่าถูกข่มเหงรังแกทั้งทางร่างกายจิตใจทางศาสนาและวัฒนธรรม คงยอมให้มีการสร้างทางด่วนซีดีไต้หวันปรากฏเป็นจริงไม่ได้ จึงได้รวมตัวกันจัดประชุมปลูกจิตสำนึกรักหวงแหนชุมชน มัสยิด และสุสานชุมชน ให้ทุกคนมีความรู้เข้าใจในเรื่องนี้จนความคิดอ่านสูงองมเป็นระบบ และจัดตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจขึ้น เมื่อวันที่ 10 เมษายน 2531 ณ มัสยิดยามีอุลคือยริยะห์ โดยได้รับความเห็นชอบจากพี่น้องชาวชุมชน และจากอิหม่ามมัสยิดสามแห่งให้เป็นแกนนำเคลื่อนไหวต่อสู้กับอธรรมที่ชุมชนได้รับ ให้ยืนหยัดในความถูกต้องตามหลักการศาสนาอิสลาม ตามหลักกฎหมาย นายทองอินทร์ทราบว่าชุมชนบ้านโครงการสิทธิชุมชนท้องถิ่นฯ (สทอ.)

อุर्म์ คำวิไลค์

โครงการที่ 10.3 สิทธิชุมชนบ้านครัว

C:\WINDOWS\Desktop\สหประชาชาติ\3บ้านครัว\อุर्म์ประวัติศาสตร์และการต่อต้านทางด่วนซีดีไต้หวันของชาวชุมชน.doc

ครัวยืนหยัดต่อต้านทางด่วนซีดีไรด์อย่างเหนียวแน่นแล้ว ความตึงเครียดจึงคลายลงและกลับมาเย็น ภัยคร่วมกับชุมชนบ้านครัวเหมือนเดิมต่อไป

คณะทำงานเฉพาะกิจเป็นผู้แทนชุมชน คัดเลือกจากกรรมการมัสยิดและมาจากพี่น้องชาว ชุมชนได้ประมาณ 70 คน มารับภารกิจอันหนักหน่วงโดยมิได้รับค่าตอบแทนเป็นเงินตรา มีผลงาน ชิ้นแรกคือก๊าวนำชาวชุมชนนับพันคนเดินขบวน ไปยื่นหนังสือร้องเรียนต่อสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรที่รัฐสภา เมื่อวันที่ 14 เมษายน 2531 กรณีการทางพิเศษฯ จะสร้างทางด่วนผ่านทับชุมชน มัสยิดและสุสาน มีบ้านเรือนหลายร้อยหลังคาเรือนถูกเวนคืน และทางด่วนสายนี้จะไปลงที่ศูนย์ การค้าเวสต์เทรดเซ็นเตอร์ ที่รัฐสภามีผู้แทนราษฎรมารับหนังสือร้องเรียน ต่อไปนี้

- ประธานสภาผู้แทนราษฎร (นายชวน หลีกภัย) มอบให้นายสุรินทร์ พิศสุวรรณ มารับหนังสือแทน
- รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย (นายไสว พัฒน) มารับหนังสือด้วยตนเอง
- ประธานคณะกรรมการการปกครอง (นายสมัคร สุนทรเวช) มารับหนังสือด้วยตนเอง

เปิดโปงขบวนการผู้ก่อกรรมและเล่ห์เพทุบาย

การทางพิเศษฯ แอบแฝงเล่ห์เพทุบายในการสร้างซีดีไรด์ ชวนนำมาเปิดเผยสู่สาธารณชนให้ ทราบว่าหน่วยงานรัฐแห่งนี้คิดและกระทำกับชุมชนบ้านครัว ดังต่อไปนี้

- จากรายงานการประชุมคณะอนุกรรมการ เพื่อแก้ไขปัญหาคืออยู่อาศัยของประชาชน ใน เขตเวเนคืนของโครงการทางพิเศษ ครั้งที่ 3/2531 วันศุกร์ที่ 8 เมษายน 2531 ณ ห้องประชุม 203 การทางพิเศษฯ ความตอนหนึ่ง ประธานในที่ประชุม (นายวีระ วิสกุล รองผู้ว่าการเคหะแห่งชาติ) กล่าวว่า “ทางสายนี้จำเป็นต้องสร้างอย่างแน่นอน และเป้าหมายสำคัญของคณะอนุกรรมการชุดนี้ คือช่วยให้การทางพิเศษฯ สร้างทางสายนี้ได้ โดยต้องมีความสามารถโน้มน้าวให้ย้ายชุมชนไป สร้างในที่ใหม่ ความสำเร็จของโครงการอยู่ที่การรักษาความลับ ไม่ให้กลุ่มต่อต้านนำไปใช้ ประโยชน์ซึ่งอาจมีผลให้รัฐบาลเปลี่ยนแปลงท่าทีได้ ในส่วนของการทางพิเศษฯ นั้น ก็ต้องเตรียม ข้อมูลให้พร้อมทุกด้าน และข้อมูลในชุมชนซึ่งการเคหะฯ รับผิดชอบต้องรายงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้หน่วยเหนือทราบข้อมูลที่ถูกต้องทันเวลา ...”

- จากรายงานการประชุม ฯ ครั้งที่ 6/2531 วันศุกร์ที่ 3 มิถุนายน 2531 ประธานที่ประชุม เสนอว่า “การเขียนรายงานควรเขียนรายงานที่มีรายละเอียดสมบูรณ์ สามารถเสนอให้รัฐบาลตัดสินใจ โดยลักษณะการเขียนรายงานให้เขียนในเชิงบวก เพื่อรัฐบาลจะได้เห็นภาพว่าเรามีโครงการ ที่แน่นอน ซึ่งการสร้างทางด่วนดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเป็นอย่างยิ่ง โดยมีเป้าหมายดังนี้

1. รายงานเพื่อให้สามารถสร้างทางด่วนสายนี้ให้สำเร็จลุล่วง
2. เปิดโอกาสที่จะให้มีการรื้อย้ายชุมชนที่เสื่อมโทรม
3. ทำให้ครอบครัวที่ถูกรื้อย้ายอพยพไปอยู่ในสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น"

การทางพิเศษ ฯ มีหนังสือที่ มท 5505/1117 ลงวันที่ 14 มิถุนายน 2531 ต่อไปนี้

สาระสำคัญในข้อ 1. "กรณีที่ทำทางด่วนช่วงอุรุพงษ์ - ถนนวิบูลย์ กล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า ถนนรวมและกระจายการจราจร ก็คือ ทางขึ้น-ลง ของทางด่วนที่มีความยาว 2.8 กม. และสามารถขึ้น-ลง ได้หลายทาง มิได้เป็นแนวสายทางหลักของทางด่วน"

สาระสำคัญในข้อ 4. "สำหรับกรณีที่ต้องโยกย้ายชุมชนชาวไทยมุสลิมบ้านครัว ที่จำเป็นต้องถูกเวนคืนที่อยู่อาศัยจำนวนประมาณ 700 หลัง นั้น การทางพิเศษ ฯ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของ ประวัติศาสตร์อันยาวนานของชุมชนแห่งนี้"

สาระสำคัญในข้อ 5. ".....การออกแบบแนวทางด่วนไม่ให้ตัดผ่านเข้าไปในสุสานอิสลาม นั้น แม้ว่าในทางวิศวกรรมจะสามารถออกแบบให้หลบเลี่ยงได้ โดยการเลื่อนแนวทางด่วนมาทางทิศตะวันตกใกล้กับถนนพระรามที่ 6 แต่เมื่อได้พิจารณารายละเอียดแล้ว จะเห็นว่ามีความไม่เหมาะสมกล่าวคือ หากออกแบบแนวทางด่วนใหม่หลบเลี่ยงสุสานอิสลาม นอกจากจะต้องเสียเงินค่าก่อสร้างและค่าเวนคืนที่ดินเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนเงิน 120 ล้านบาท"

จากเอกสารการทางพิเศษ ฯ และรายงานการประชุม สาธารณชนได้เห็นขบวนการหาทุนเพื่อการทางพิเศษแห่งประเทศไทยผู้ก่อธรรมที่คิดและกระทำกับชาวชุมชนบ้านครัวครั้งนี้แล้ว

รัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ยุบสภาเมื่อวันที่ 29 เมษายน 2531

2. รัฐบาลพลตรีชาติชาย ชุณหะวัณ (4 สิงหาคม 2531 - 9 ธันวาคม 2533)

มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรวันอาทิตย์ที่ 24 กรกฎาคม 2531 ต่อมาในวันที่ 4 สิงหาคม 2531 ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้ง พลตรีชาติชาย ชุณหะวัณ หัวหน้าพรรคชาติไทย เป็นนายกรัฐมนตรี โดยมีพลตรีประมาณ อดิเรกสาร เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และมีนายปัญญา เกสรทอง เป็นประธานสภาผู้แทนราษฎร

ชุมชนบ้านครัวเริ่มเคลื่อนไหวเป็นรูปธรรมมีขบวนการอย่างต่อเนื่อง
เริ่มตั้งแต่วันที่ 25 สิงหาคม 2531 ได้ดำเนินการต่อไปนี้

- ยื่นหนังสือต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร
- ยื่นหนังสือต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ที่สภาผู้แทนราษฎร
- โดยรัฐมนตรีว่าการ รับหนังสือด้วยตนเอง

- ยื่นหนังสือต่อกรรมการการปกครอง สมาชิกแทนราษฎร

วันที่ 29 สิงหาคม 2531 ยื่นหนังสือต่อกรรมการการคมนาคม สมาชิกแทนราษฎร

วันที่ 4 กันยายน 2531 นายแพทย์บุญเทียม เหมากิรัตน์ และ ดร.ประวิช รัตนเพียร

ส.ส. พรรคประชากรไทย ยื่นญัตติด่วนให้รัฐบาลยกเลิกโครงการสร้างทางด่วนซีดีไรด์

วันที่ 5 กันยายน 2531 ชาวชุมชนยื่นหนังสือต่อรัฐบาลที่ทำเนียบรัฐบาล

วันที่ 7 กันยายน 2531 กลุ่ม ส.ส. ภาคใต้ นำโดย นายเด่น ไต่มีนา, นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา,

นายอารีเพ็ญ อุตรสินธุ์, นายสมบุญ สิทธิมนต์ และนายเสนีย์ มะดากะกุล

ยื่นหนังสือต่อนายกรัฐมนตรี ขอให้ทบทวนการสร้างทางด่วนซีดีไรด์

วันที่ 15 กันยายน 2531 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นำโดย นายอหัมัด ขามเทศทอง, นายสวัสดิ์

ลูกโคต, นายเด่น ไต่มีนา, นายสุรินทร์ พิศสุวรรณ, นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา,

นายอารีเพ็ญ อุตรสินธุ์, นายสมบุญ สิทธิมนต์, นายเสนีย์ มะดากะกุล, นายสมนเลาะห์

ไปชะรี, นายทวีศักดิ์ อับดุลบุตร, นายปริญญญา เจตนาภิวัฒน์, นายวิฑูร หลั่งจิ, นายสมาน

ใจปรานี และ นายสุวัฒน์ วรรณศิริกุล ได้ยื่นหนังสือด่วนต่อสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

รับที่ ส.ส. 400/31 วันที่ 19 ก.ย. 31 ขอให้ทบทวนการสร้างถนนซีดีไรด์

วันที่ 15 กันยายน 2531 เวลาประมาณ 14.00 น. ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาญัตติด่วนกรณีการสร้างถนนรวมและกระจายการจราจร การอภิปรายดำเนินไปอย่างเข้มข้น มีการโต้เถียงกันตลอดเวลา จวบจนเวลาประมาณ 16.00 น. ประธานสภาจึงเสนอให้ปิดการอภิปรายและให้ลงมติว่าจะส่งเรื่องนี้ให้รัฐบาลรับไปพิจารณาหรือไม่ พรรคฝ่ายค้านลงมติให้รัฐบาลรับเรื่องไปพิจารณาใหม่ โดยขณะฝ่ายรัฐบาล 78 ต่อ 76 เสียง จึงมีความโกลาหลเกิดขึ้นเพราะ นายสุรินทร์ พิศสุวรรณ และนายสมนเลาะห์ ไปชะรี เป็น ส.ส. ฝ่ายรัฐบาลไปลงคะแนนเสียงให้ฝ่ายค้าน มีผู้ให้นับคะแนนใหม่โดยวิธีขึ้นขึ้น การลงมติดังนี้ฝ่ายรัฐบาลชนะไป 110 ต่อ 92 เสียง ความโกลาหลจึงเกิดขึ้นอีกมีการโต้เถียงกันว่าเป็นความเดือดร้อนของประชาชน รัฐบาลสมควรจะรับเรื่องไปทบทวนใหม่ ที่สุด พล.ต.ประมาณ อติเรกสาร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ขอรับเรื่องไปพิจารณาใหม่การประชุมจึงยุติ

วันอังคารที่ 20 กันยายน 2531 ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีมีมติ กรณีทางด่วนขั้นที่ 2 และถนนรวมและกระจายการจราจร ต่อไปนี้

กรณีทางด่วนขั้นที่ 2 (สายหลัก) หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร0202/11760 ลงวันที่ 20 กันยายน 2531 เรื่องขออนุมัติให้เอกชนลงทุนดำเนินงานโครงการระบบทางด่วนขั้นที่ 2 คณะรัฐมนตรีมีมติ ในข้อ 2 โดยสรุปว่า "ให้ปรับแนวทางหลักมิให้ผ่านมัสยิดและสุสาน"

กรณีถนนรวมและกระจายการจราจร สำนักข่าวไทย อ.ส.ม.ท. ได้รายงานข่าวประจำวัน
อังคารที่ 20 กันยายน 2531 รอบค่ำ โดยมีสาระสำคัญต่อไปนี้

ชุมชนบ้านครัวหมดปัญหา ค.ร.ม. ยกเลิกสร้างทางด่วน อุรุพงษ์ - วิฑู

กรุงเทพฯ 20 ก.ย. - ชุมชนมุสลิมบ้านครัวหมดปัญหาแล้วคณะรัฐมนตรีมีมติวันนี้ ให้การ
ทางพิเศษแห่งประเทศไทยยกเลิกสายทาง อุรุพงษ์-วิฑู โดยให้ใช้อีกสายทางหนึ่งซึ่งจะต้องผ่าน
ตึก 10 ชั้นถึงสามตึก และจะต้องเพิ่มค่าเวนคืนอีก 400-600 ล้านบาท แทน

นายชาญชัย ชัยรุ่งเรือง รองโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี แถลงเรื่องนี้ว่า ที่ประชุม
คณะรัฐมนตรีวันนี้มีมติอนุมัติให้การทางพิเศษ ฯ ดำเนินการให้เอกชนรับสัมปทานลงทุนสร้างทาง
ด่วนขั้นที่ 2 สายบางโคล่-แจ้งวัฒนะ แต่ให้ยกเลิกเส้นทางที่มีปัญหาดังกล่าว โดยเปลี่ยนเส้นทาง
ใหม่

นายชาญชัย กล่าวด้วยว่า สายทางที่เปลี่ยนไปนี้ใกล้เคียงกับสายทางเดิม โดยการสำรวจ
นั้น ได้สำรวจไว้สองเส้นทาง คือเส้นทางแรกที่สำรวจไว้ก่อน (ผ่านชุมชนมุสลิม) สามารถประหยัด
ค่าใช้จ่ายได้ 400-600 ล้านบาท ในเรื่องค่าเวนคืน แต่ถ้าสร้างเส้นทางที่สำรวจเส้นที่ 2 นี้ รัฐบาล
จะต้องเพิ่มค่าเวนคืนเป็นเงิน 400-600 ล้านบาท ซึ่งเงินค่าเวนคืนที่ดินต่างๆ บริษัทก่อสร้างจะ
ต้องจ่ายเงินชดเชยให้รัฐบาลหลังจากได้ก่อสร้างทางเสร็จ และเก็บค่าผ่านทางได้แล้ว"

สาธารณชนอาจจะมีความสงสัยว่า ชุมชนบ้านครัวต่อสู้เรียกร้องให้รัฐบาลยกเลิกโครงการ
สร้างถนนรวมและกระจายการจราจร แต่สาเหตุใดที่รัฐบาลกลับให้การทางพิเศษฯ ปรับแนวสาย
ทางหลัก(ทางด่วนขั้นที่ 2) มิให้ผ่านมัสยิดและสุสาน ขอชี้แจงให้มีความเข้าใจว่าแนวสายทางหลัก
ขนานมากับถนนพระรามที่ 6 จนมาถึงบริเวณย่านอุรุพงษ์สายทางหลักเริ่มโค้งงอเข้ามาในชุมชน
บ้านครัว เพื่อเชื่อมต่อกับถนนรวมและกระจายการจราจร เป็น 4 ช่องจราจร พาดผ่านมัสยิดและ
ข้ามคร่อมสุสานอันเป็นศาสนสถานสำคัญในศาสนาอิสลาม ชาวชุมชนบ้านครัวมีความเข้าใจว่า
ถ้ารัฐบาลยกเลิกการสร้างทางด่วนซีดีไรด์ สายทางหลักที่โค้งเข้ามาต้องตัดวัดคืนกลับเป็นแนวทาง
ตรงขนานควบคู่กับถนนพระรามที่ 6 ต่อไป จึงมีประเด็นเรียกร้องแบ่งเป็น 2 ข้อ ดังนี้

- ขอให้รัฐบาลยกเลิกโครงการสร้างถนนรวมและกระจายการจราจร เพราะแนวถนนยังคง
ผ่านมัสยิดและสุสาน มีบ้านเรือนชาวชุมชนหลายร้อยหลังคาถูกเวนคืน มีความเดือดร้อนอย่าง
แสนสาหัส

- และขอให้รัฐบาลปรับแนวทางหลักมิให้ผ่านมัสยิดและสุสาน

มติคณะรัฐมนตรีตามที่สำนักข่าวไทย อ.ส.ม.ท. รายงานนั้นโทรทัศน์และสื่อมวลชนลงข่าว
เกรียวกราวเป็นที่รับรู้กันทั่วไป ชาวชุมชนมีความปลื้มปิติอย่างยิ่ง ได้จัดงานเลี้ยงฉลองกันทั้งชุมชน
เวลาผ่านไปไม่นานก็มีข่าวออกมาจากสื่อมวลชนว่าการทางพิเศษฯ มิได้ยกเลิกโครงการสร้างทาง
ด่วนซีดีไรด์ เพียงแต่ได้ปรับแนวทางหลักมิให้ผ่านมัสยิดและสุสานเท่านั้น ชาวชุมชนเชื่อว่ากรณีนี้มี

ความขัดแย้งกันภายในรัฐบาล จึงมีหนังสือยืนยันที่สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ที่ ร. 594/32 รับวันที่ 27 มกราคม 2532 ขอทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับมติคณะรัฐมนตรี ต่อมาได้รับหนังสือจากสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ที่ นร. 0107(3)/2220 ลงวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2532 ที่แจ้งว่า "ตามมติคณะรัฐมนตรีวันที่ 20 กันยายน 2531 ข้อ 2 ให้ปรับแนวทางหลักมิให้ผ่านมัสยิดและสุสาน ซึ่งท่านทราบอยู่แล้วนั้น ยังมิได้มีมติคณะรัฐมนตรีเปลี่ยนแปลงแต่อย่างใด" หนังสือนี้มิได้กล่าวถึงมติคณะรัฐมนตรีตามที่รองโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรีแถลงไว้เมื่อวันอังคารที่ 20 กันยายน 2531 แต่อย่างใด

การทางพิเศษฯ มีหนังสือที่ มท 5506/4580 ลงวันที่ 3 ตุลาคม 2532 แจ้งว่ามีความจำเป็นจะต้องเข้าทำการสำรวจพื้นที่บริเวณชุมชนบ้านครัว เพื่อปรับแนวทางหลักของโครงการทางด่วนชั้นที่ 2 มิให้ผ่านมัสยิดและสุสานของชุมชนบ้านครัว โดยให้คณะทำงานเฉพาะกิจ ร่วมประชุมในวันที่ 4 ตุลาคม 2532 เวลา 14.00 น. ณ การทางพิเศษฯ

ต่อมาการทางพิเศษฯ มีหนังสือที่ มท 5506/4736 ลงวันที่ 13 ตุลาคม 2532 โดยขอเข้ามาร่วมประชุมปรึกษากับทางชุมชนเพื่อความกระจ่างเกี่ยวกับโครงการทางด่วนชั้นที่ 2 ในวันที่อาทิตย์ที่ 15 ตุลาคม 2532 เวลา 15.00 น. ณ มัสยิดชูสกุลมูตตากิน และตามวันเวลาที่กำหนดมีการประชุม โดยมีนายสวระ เจริญพงษ์ รองผู้ว่าการทางพิเศษฯ และคณะ เข้ามาชี้แจงทำความเข้าใจ แต่มีข้อโต้แย้งกับชาวชุมชน กรณีทางด่วนสายนี้ก่อผลกระทบประโยชน์ให้ชุมชนการค้าเวสต์เทรดเซ็นเตอร์ และมีมติคณะรัฐมนตรีให้ยกเลิกทางด่วนซีดีไรด์ ตามที่รองโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรีแถลงไปแล้ว ลงท้ายการประชุมชี้แจงได้ยุติลงโดยไม่มีฝ่ายใดยอมรับฝ่ายใด

ผู้แทนชุมชนได้สอบถามผู้อำนวยการสำนักข่าวไทย(นายถวัลย์ศักดิ์ สุระวรรณ) ที่สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ได้ความชัดเจนข่าวของสำนักข่าวไทยมีความถูกต้อง เว้นแต่ผู้แถลงข่าวจะแถลงผิดพลาด ทางผู้แทนชุมชนได้สอบถามรองโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายชาญชัย ชัยรุ่งเรือง) ซึ่งก็ยืนยันว่าการแถลงข่าววันนั้นมีความถูกต้อง เพราะก่อนแถลงข่าวต้องประชุมคณะโฆษกตรวจสอบความถูกต้อง มิใช่เข้าไปบันทึกการประชุมคณะรัฐมนตรีแล้วนำมาตีออกมาแถลงได้เลยก็หาไม่ ชุมชนบ้านครัวจึงยังคงคัดค้านการสร้างทางด่วนซีดีไรด์ต่อไป

ผู้แทนชุมชนได้ยื่นหนังสือต่อนายกรัฐมนตรี ผ่านนายเดช บุญหลง รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง เมื่อวันที่ 31 ตุลาคม 2532 ขอให้พิจารณาความชอบธรรมกรณีทางด่วนสายอูรุพงษ์-เวสต์เทรดเซ็นเตอร์ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีมีหนังสือที่ นร. 0107(3)/17930 ลงวันที่ 21 พฤศจิกายน 2532 แจ้งว่าได้ส่งเรื่องให้กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้ว

ต่อมา การทางพิเศษฯ มีหนังสือที่ มท 5505/5195 ลงวันที่ 15 พฤศจิกายน 2532 แจ้งว่า การทางพิเศษฯ ยังคงไว้ซึ่งถนนรวมและกระจายการจราจร และจะถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี กล่าวคือ “ให้ปรับแนวทางหลักมิให้ผ่านมัสยิดและสุสาน เท่านั้น”

ความอรรถปรากฏ

จากรายงาน เรื่องถนนรวมและกระจายการจราจรของระบบทางด่วนขั้นที่ 2 หน้า 14 ข้อ 9

มีความละเอียดต่อไปนี้

“ในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีในวันอังคารที่ 18 เมษายน 2532 กระทรวงมหาดไทยได้ชี้แจงต่อคณะรัฐมนตรีในระเบียบวาระการประชุม เรื่องปฏิบัติการก่อสร้างทางด่วน โดยมีความเห็นดังต่อไปนี้คือ

ถนนรวมและกระจายการจราจรของโครงการระบบทางด่วนขั้นที่ 2 ได้รับการออกแบบเพื่อรองรับการจราจรที่แออัดคับคั่งในบริเวณถนนเพชรบุรี ถนนพญาไท ถนนพระรามที่ 1 ถนนราชดำริ ถนนชิดลม และถนนวิฑูฯ ให้สามารถเข้าสู่ระบบทางด่วนที่ประกอบด้วยระบบทางด่วนขั้นที่ 1 และ 2 ได้ โดยสะดวกรวดเร็ว ซึ่งจะเป็นการแก้ไขปัญหาการจราจรติดขัดในย่านธุรกิจกลางกรุงเทพ

มหานครได้เป็นอย่างดีอีกทางหนึ่ง อย่างไรก็ตาม เมื่อมีการพัฒนาเกิดขึ้นก็ย่อมต้องกระทบประชาชนบางส่วนได้รับผลกระทบกระเทือน กระทรวงมหาดไทยได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว จึงมีความเห็นและดำเนินการเกี่ยวกับการก่อสร้างถนนรวมและกระจายการจราจร สรุปได้ดังต่อไปนี้

- ก. ทำการปรับแก้โครงสร้างของทางด่วนมิให้พาดผ่านมัสยิดและสุสานของชาวไทยมุสลิม
- ข. สั่งการให้การทางพิเศษฯ และการเคหะแห่งชาติ ร่วมดำเนินการจัดหาที่อยู่อาศัยแห่งใหม่ให้ประชาชนชุมชนบ้านครัวที่จะต้องย้ายที่อยู่อาศัยเนื่องจากกาก่อสร้างถนนรวมและกระจายการจราจรนี้
- ค. เพื่อเป็นการลดผลกระทบกระเทือนที่จะเกิดแก่ประชาชน กระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาทบทวนระยะทางและรูปแบบทางขึ้น-ลง เชื่อมต่อกับถนนธรรมดาของถนนรวมและกระจายการจราจรให้เหมาะสมกับสภาพการจราจร โดยได้กำหนดให้มีการขึ้น-ลง ที่ถนนพญาไท และถนนราชดำริ สำหรับถนนเพชรบุรีและถนนวิฑูฯ กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้ว เห็นว่าสามารถเชื่อมต่อกับระบบทางด่วนขั้นที่ 1 ได้โดยตรง และเข้าสู่โครงข่ายของระบบทางด่วนขั้นที่ 2 ได้ จึงกำหนดให้ถนนรวมและกระจายการจราจรให้สิ้นสุดที่ถนนราชดำริ ซึ่งจะมีระยะทางทั้งสิ้น 2.0 กิโลเมตร”

ข้อความข้างต้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเลือกปฏิบัติทางกฎหมายแล้ว โดยแบ่งประชาชนเป็นสองกลุ่ม คือผู้ได้รับอภิสิทธิ์ยกเว้นการเวนคืน และผู้ถูกเวนคืน ทั้งที่ประชาชนใช้รัฐธรรมนูญฉบับเดียวกัน

ตามพระราชกฤษฎีกา กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นผู้รักษาการให้สร้างทางด่วนซีทีไรต์มีระยะทาง 2.8 กม. เริ่มจากบริเวณอุรุพงษ์ไปสิ้นสุดที่ถนนวิฑู แต่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้ละเมิดต่อพระราชกฤษฎีกา โดยตัดลดระยะทางด่วนสายนี้ออกไป 800 เมตร ให้คงเหลือระยะทาง 2.0 กม. ไปสิ้นสุดที่ถนนราชดำริ ตั้งแต่วันอังคารที่ 18 เมษายน 2532 ต่อมาการทางพิเศษฯ มีหนังสือที่ มท 5505/1829 ลงวันที่ 29 พฤษภาคม 2533 มีความเห็นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้ชี้แจงต่อคณะรัฐมนตรีแล้ว

ตามพระราชกฤษฎีกา กำหนดให้ผู้ว่าการการทางพิเศษแห่งประเทศไทย เป็นเจ้าหน้าที่เวนคืนอสังหาริมทรัพย์ แต่ผู้ว่าการการทางพิเศษฯ ได้ละเมิดต่อพระราชกฤษฎีกา โดยยินยอมให้มีการก่อสร้างอาคารสูงใหญ่ในแนวเวนคืนที่ดิน ตามที่กรุงเทพมหานครได้ออกใบอนุญาตก่อสร้างอาคารเลขที่ 1095/2532 ลงวันที่ 10 พฤศจิกายน 2532 ซึ่งอนุญาตให้สร้างอาคารสำนักงาน สูง 42 ชั้น มีชั้นใต้ดิน 2 ชั้น มีที่จอดรถยนต์ 682 คัน เป็นอาคารของบริษัทแหลมทองสหการจำกัด ในช่วงเวลาเดียวกันยินยอมให้ก่อสร้างศูนย์การค้าเดอะพรอมานาด ตั้งอยู่ในพื้นที่โรงแรมฮิลตันฯ (ซึ่งติดตามใบอนุญาตก่อสร้างอาคารไม่ได้) อาคารทั้งสองหลังจึงถูกสร้างปิดทางขึ้น-ลง ถนนรวมและกระจายการจราจร ที่ถนนเพชรบุรีและที่ถนนวิฑู

มีข้อสังเกต ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2531 ที่พระราชกฤษฎีกาใช้บังคับ ถึงวันที่ 18 เมษายน 2532 ที่ประกาศตัดลดระยะทางด่วนสายนี้ออกไป 800 เมตร เป็นระยะเวลา 1 ปี 3 เดือน 17 วัน และจากวันที่ 18 เมษายน ถึงวันที่ 10 พฤศจิกายน 2532 ตามที่กรุงเทพมหานครออกใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร เป็นระยะเวลา 6 เดือน 22 วัน เท่านั้น การก่อสร้างอาคารสูงใหญ่ ซึ่งต้องใช้ระยะเวลาการออกแบบทางสถาปัตยกรรม คำนวณโครงสร้างอาคาร ออกแบบติดตั้งระบบต่างๆ เช่น ความปลอดภัยในอาคาร ลิฟต์ ประปา ไฟฟ้า โทรศัพท์ เครื่องปรับอากาศ และงานเขียนแบบที่ต้องใช้ระยะเวลามาก และมีขั้นตอนการยื่นแบบขออนุญาตก่อสร้างอาคารจากกรุงเทพมหานคร ซึ่งต้องใช้ระยะเวลาการตรวจแบบแปลนอีกด้วย ฉะนั้นโครงการสร้างอาคารสองหลังนี้จะต้องเกิดขึ้นก่อนการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกา เมื่อได้ประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาแล้ว และเพื่อมิให้โครงการพันล้านต้องล่มสลายลง จึงประกาศตัดลดระยะทางด่วนสายนี้ให้สิ้นสุดที่ถนนราชดำริ เพื่อลดผลกระทบกระเทือนที่จะเกิดกับประชาชนที่เป็นนายทุนใหญ่ การกระทำดังนี้พิจารณาได้ว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและผู้ว่าการการทางพิเศษฯ ต้องมีส่วนรู้เห็นในขบวนการ และเป็นผู้ออกความอธรรมให้กับชาวชุมชนอย่างชัดเจน

หากว่าทางด่วนซีดีไวด์ถูกตัดลดระยะทางออกไป 800 เมตร แผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกา ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 108 ตอนที่ 245 วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2534 ใช้บังคับ 4 ปี ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2535-วันที่ 31 ธันวาคม 2538 เป็นพระราชกฤษฎีกาฉบับที่สอง ทางด่วนสายนี้ต้องมีระยะทาง 2.0 กม. ไปสิ้นสุดที่ถนนราชดำรินั้น แต่ทว่าแนวทางด่วนซีดีไวด์คงมีระยะทางไปสิ้นสุดที่ถนนวิทย์ ในระยะทางเดิม 2.8 กม. ต่อมาเมื่อมีพระราชกฤษฎีกาฉบับที่สามประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 112 ตอนที่ 58 ก วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2538 ใช้บังคับ 4 ปี ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2539-วันที่ 31 ธันวาคม 2542 และฉบับที่สี่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116 ตอนที่ 138 ก วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2542 ใช้บังคับ 4 ปี ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2543-วันที่ 31 ธันวาคม 2546 ปรากฏว่าทางด่วนซีดีไวด์มีระยะทางจากบริเวณอุรุพงษ์ไปสิ้นสุดที่ถนนวิทย์เหมือนเดิม และมีหลักฐานชัดเจนที่การทางพิเศษฯ ได้จัดทำสัญญาแบบก่อสร้างเลขที่ 20 ซีดี. (CONTRACT NO. 20 CD PHAYATHAI - WITTHAYU CONTRACT DRAWINGS) ในสัญญาฉบับแบบก่อสร้างเลขที่ C - 020 (DATE - NOV. 1987 SHEET NO.27 : พฤศจิกายน 2530 แผ่นที่ 27) ทางด่วนซีดีไวด์มีทางขึ้น-ลงที่ถนนเพชรบุรี และถนนวิทย์ อย่างชัดเจน

ทางด่วนซีดีไวด์มีระยะทาง 2.8 กม. เกือบให้ศูนย์การค้าเวสต์เทรคเซ็นเตอร์ได้ประโยชน์สูงสุดคืมูลค่าการลงทุน การตัดลดระยะทางออกไป 800 เมตร ก็เกือบให้บริษัทแหลมทองสหการจำกัด และศูนย์การค้าเดอะพรอมานาด สร้างอาคารสูงใหญ่ประกอบธุรกิจโรงแรมพาศาล นายทุนมีแต่ได้กับได้ แต่ฝ่ายชุมชนมีแต่เสียกับเสีย เมื่อชาวชุมชนลุกขึ้นมาต่อสู้กับธรรมชาติที่เกิดขึ้น เพื่อรักษาผลประโยชน์แห่งตนบ้าง สังคมก็กล่าวหาว่าขัดขวางความเจริญของประเทศไทย แต่เมื่อความจริงประจักษ์เช่นนี้แล้ว สังคมจะกล่าวหาถึงชุมชนบ้านครัวอย่างไรบ้าง

จับโกหกมดเท็จหลอกลวงประชาชนทั่วประเทศ

จากเอกสาร เรื่องถนนรวมและกระจายการจราจรของระบบทางด่วนขั้นที่ 2 หน้า 14 ข้อ 9 ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้ชี้แจงต่อคณะรัฐมนตรี วันอังคารที่ 18 เมษายน 2532 เป็นเรื่องโกหกมดเท็จอย่างสิ้นเชิง ชุมชนบ้านครัวขอให้นำข่าวทำเนียบรัฐบาลครั้งที่ประชุมคณะรัฐมนตรีวันอังคารที่ 18 เมษายน 2532 มาเป็นหลักฐานพิสูจน์ข้อเท็จจริง ต่อไปนี้

ข่าวการประชุมคณะรัฐมนตรี (วันที่ 18 เมษายน 2532 ข่าวที่ 211/2532)

วันนี้เมื่อเวลา 09.30 น. ที่ตึกบัญชาการทำเนียบรัฐบาล พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ นายกรัฐมนตรีได้เป็นประธานการประชุมคณะรัฐมนตรี ดร.สุวิทย์ ยอดมณี โฆษกประจำสำนักนายก

รัฐมนตรี และนายลิขิต หงส์ลดาภรณ์ รองโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ได้ร่วมกันแถลงข่าวผลการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อเวลา 15.00 น. สรุปได้ดังนี้ (ขอนำเสนอเฉพาะหัวข้อเรื่องเท่านั้น เพราะแต่ละเรื่องมีเนื้อหาสาระยาวมาก รวม 17 เรื่อง)

1. เรื่อง รายงานของคณะกรรมการการวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงาน วุฒิสภา พิจารณาศึกษาเรื่องมาตรการในการส่งเสริมและพัฒนาวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี
2. เรื่อง ผลการเจรจาเกี่ยวกับความตกลงว่าด้วยบริการเดินอากาศ ระหว่างประเทศไทย กับสิงคโปร์
3. เรื่อง โครงการจัดตั้งสถานีวิจัยกระจายเสียงระบบ เอฟ. เอ็ม. ทั่วประเทศ
4. เรื่อง ผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคน สังคมและวัฒนธรรม ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6
5. เรื่อง อนุมัติเงินงบกลาง ประจำปีงบประมาณ 2532 และผูกพันงบประมาณประจำปี 2533 สำหรับการพัฒนาท่าอากาศยานอุตะมา ตามแผนระยะสั้น
6. เรื่อง โครงการก่อสร้างและปรับปรุงทางลูกรังที่กรมทางหลวงรับโอนจากหน่วยงานอื่น
7. เรื่อง อนุมัติในหลักการเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมลูกเสือโลกและลูกเสือเขตเอเชียแปซิฟิก
8. เรื่อง การจัดนิทรรศการในสัปดาห์วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอาเซียน ครั้งที่ 2
9. เรื่อง การปรับปรุงกิจการประปาของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น
10. เรื่อง โครงการขยายบริการโทรศัพท์เร่งด่วน พ.ศ. 2532-2535
11. เรื่อง รายงานการตัดสินใจขั้นสุดท้ายของสหรัฐ ฯ ต่อกรณีการสอบสวน การให้การอุดหนุนการส่งออกและการทุ่มตลาดสินค้าดักปลาจากประเทศไทย
12. เรื่อง โครงการพัฒนาทางหลวง ระยะที่ 2
13. เรื่อง โครงการขยายพื้นที่บริการวิทยุคมนาคม ระบบเซลลูลาร์ ในพื้นที่ส่วนกลาง ขั้นตอนที่ 4
14. เรื่อง การกู้เงินภายในประเทศของรัฐบาลในปีงบประมาณ พ.ศ. 2532
15. เรื่อง แต่งตั้งข้าราชการตำรวจ
16. เรื่อง การพิจารณาข้อเสนอของบริษัท บางกอกเอ็นเตอร์เทนเมนต์ จำกัด
17. เรื่อง โครงการปรับแผนเร่งด่วนของบริษัทการบินไทย จำกัด

ตามวาระการประชุมไม่มีเรื่องทางด่วนซีดีไว้ดเสนอในที่ประชุมครั้งนี้ด้วย และการนำความเห็นรัฐมนตรีมาตัดสินระยะทางด่วนซีดีไว้ด ซึ่งประกาศเป็นพระราชกฤษฎีกา โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ เป็นการละเมิดต่อกฎหมายอย่างชัดเจนอยู่แล้ว

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย วันอังคารที่ 18 เมษายน 2532 คือ พล.ต.อ.ประมาณ
อดิเรกสาร (ดำรงตำแหน่ง 9 สิงหาคม 2531 - 8 มกราคม 2533) และผู้ว่าการการทางพิเศษแห่ง
ประเทศไทย คือ นายเจริญ บุรพรัตน์ (ดำรงตำแหน่งปีพ.ศ. 2522 - 2536)

รัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ลาออกเมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2533

3. รัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ (9 ธันวาคม 2533 - 23 กุมภาพันธ์ 2534)

พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ เป็น นายกรัฐมนตรีสมัยแรกได้ 2 ปี 4 เดือน 5 วัน ได้ลาออก
และมีพระบรมราชโองโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ เป็นนายกรัฐมนตรี ในสมัยที่
สองเมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2533 เป็น รัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ได้ 2 เดือน 14 วัน ถูกยึด
อำนาจการปกครอง โดยคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รสช.) เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์
2534 ความเป็นรัฐบาลจึงสิ้นสุดลงอีกครั้ง

4. รัฐบาลนายอานันท์ ปันยารชุน (2 มีนาคม 2534 - 7 เมษายน 2535)

คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รสช.) นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาว่า นาย
อานันท์ ปันยารชุน เป็นผู้สมควรได้รับความไว้วางพระราชหฤทัยให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี
จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง นายอานันท์ ปันยารชุน เป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 2
มีนาคม 2534

วันที่ 24 มิถุนายน 2534 เจ้าหน้าที่การทางพิเศษฯ 4 นาย ได้มาพบนายสมัย แห่งดปประชุม
ซึ่งเป็นกรรมการมัลลิตชูลูกกลมุตตากิน แจ้งว่า ขอให้ทางชุมชนส่งตัวแทนไปพูดคุยกันที่ห้องประชุม
การทางพิเศษฯ ในเรื่องทางด่วนซีดีไรต์ นายสมัยว่าขอให้ทางชุมชนได้พูดคุยกันก่อน จะให้คำตอบ
วันที่ 1 กรกฎาคม และในวันที่ 28 มิถุนายน ชาวชุมชนได้จัดประชุมที่มีลิตชูลูกกลมุตตากิน มีมติ
ในที่ประชุมให้การทางพิเศษฯ เข้ามาประชุมร่วมกันที่บ้านครัว เพราะชาวชุมชนจำนวนมากมี
ความประสงค์จะรับรู้ข่าวสารข้อเท็จจริงเป็นมาอย่างไร จึงไม่สะดวกในการเดินทางไปประชุมที่การ
ทางพิเศษแห่งประเทศไทย

การทางพิเศษฯ มีหนังสือ ที่ มท 5506/2306 ลงวันที่ 31 กรกฎาคม 2534 เชิญผู้แทนชุม
ชนเข้าประชุมในวันเสาร์ที่ 3 สิงหาคม 2534 เวลา 10.00 น. ณ การทางพิเศษฯ เพื่อจะชี้แจงเกี่ยว
กับการเข้าสำรวจและประเมินราคาค่าทดแทนอสังหาริมทรัพย์ ที่จะเวนคืนบริเวณชุมชนบ้านครัว
ทางชุมชนไม่ตอบรับ เพราะมีมติที่ประชุมร่วมกันว่าชุมชนได้รับความอธรรม กรณีการตัดลดระยะ
ทางด่วนสายนี้ออกไป 800 เมตร ชาวชุมชนยังคงถูกเวนคืน แต่นายทุนได้รับอภิสิทธิ์ไม่ถูกเวนคืน
จึงเป็นความอธรรมในสังคมอย่างเลวร้ายที่สุด

การทางพิเศษฯ มีหนังสือ ที่ มท 5506/3385 ลงวันที่ 18 ตุลาคม 2534 มาอีกฉบับ แจ้งว่าการทางพิเศษฯ จำเป็นต้องใช้พื้นที่บริเวณบ้านครัวอย่างช้าไม่เกินวันที่ 1 สิงหาคม 2535 และต้องเข้าสำรวจพื้นที่ชุมชนบ้านครัวทั้งหมด ตั้งแต่ต้นเดือนพฤศจิกายน 2534 เป็นต้นไป

ในการนี้ชาวชุมชนประมาณ 2,000 คน เดินทางประท้วงรัฐบาลที่ทำเนียบและยื่นหนังสือต่อนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 2534 โดยมี พล.อ.อ.อนันต์ กลินทะ รับหนังสือแทนนายเจริญจิตต์ ณ สงขลา รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ซึ่งมีหน้าที่ดูแลการทางพิเศษฯ หนังสือมีสาระสำคัญ "ขอเรียกร้องความชอบธรรมจากนายกรัฐมนตรีให้การทางพิเศษฯ ปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีสมัยรัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ตามที่นายชาญชัย ชัยรุ่งเรือง รองโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรีแถลงเมื่อวันที่ 20 กันยายน 2531" พล.อ.อ.อนันต์ จะนำหนังสือมอบให้กับนายเจริญจิตต์นำเข้าที่ประชุมคณะรัฐมนตรี ทำไมมติคณะรัฐมนตรีจึงขัดแย้งกัน และช่วงนี้ให้การทางพิเศษฯ ระงับการเข้าสำรวจชุมชนไว้ก่อน เมื่อการเจรจาเห็นพ้องต้องกันแล้ว จึงถือเป็นข้อตกลงร่วมกันด้วยวาจา การประท้วงรัฐบาลจึงยุติลง

เกิดเหตุการณ์ 12 พฤศจิกายน เพราะข้อตกลงร่วมกันถูกละเมิด

ชาวชุมชนอยู่ในช่วงที่รอคอยคณะรัฐมนตรีประชุมปรึกษากรณียมติคณะรัฐมนตรีขัดแย้งกัน และเชื่อในคำสั่งรัฐบาลให้การทางพิเศษฯ ระงับการเข้าสำรวจชุมชนไว้สักระยะหนึ่งก่อน แต่แล้วจู่ๆ เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2534 กำลังตำรวจนำเจ้าหน้าที่การทางพิเศษฯ เข้ามาสำรวจพื้นที่ชุมชนจึงเกิดการโกลาหลขึ้น บัดเดืนนั้น สัญญาณเตือนภัยดังขึ้นทั่วชุมชน ทุกคนต่างเฝ้าฟังเสียงตามสายในชุมชนว่าเกิดเหตุการณ์อะไรขึ้น มีบางส่วนออกไปตั้งรับปิดทางเข้า/ออกชุมชน บางส่วนทำหน้าที่ติดตั้งเครื่องดับเพลิงลากสายไปที่จุดหมายทุกคนทำหน้าที่ปกป้องชุมชนสุดชีวิต แต่แล้วทุกคนได้ประจักษ์ชัดเจน เจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นผู้นำเจ้าหน้าที่การทางพิเศษฯ บุกรุกเข้าสำรวจชุมชนบ้านครัวได้ โดยล้อมวลชนรายงาน ว่า พล.ต.อ.มนัส ครุฑไชยันต์ จัดกำลังหน่วยคอมมานโด 191 ตำรวจท้องที่สน.ปทุมวันและพญาไท จำนวน 200 นาย บังคับบัญชาโดย พล.ต.อ.ดำรงศักดิ์ นิลคุหา นำเจ้าหน้าที่การทางพิเศษฯ จำนวน 30 นาย เข้ามาดำเนินการสำรวจพื้นที่ชุมชนในครั้งนี้

สองฝ่ายประจันหน้าได้เถียงกันอย่างรุนแรง กรณียมติคณะรัฐมนตรี ที่สุดไม่อาจควบคุมสติยังคิดได้ความตึงเครียดเกิดขึ้น จึงประจัญบานขว้างปาหินน้ำเข้าใส่กันอย่างรุนแรงจนบาดเจ็บทั้งสองฝ่าย เหตุการณ์แพร่สะพัดไปทั่วชุมชน มีชาวบ้านเข้ามาในที่เกิดเหตุมากขึ้น มีการโทรศัพท์ติดต่อญาติพี่น้องที่ทำงานให้กลับบ้านด่วนมาช่วยเหลือกัน พล.ต.อ.ดำรงศักดิ์ นิลคุหา ขอให้มีการเจรจากันที่ศูนย์ชุมชนบ้านครัวได้ ฝ่ายตำรวจมีระดับสัญญาบัตรหลายนายเข้าร่วมเจรจาด้วย ฝ่ายบ้านครัวมีผู้แทนเข้าเจรจาประกอบด้วย

1. อีหม่ามประภาพร วิจิตรตระการสม 2. นายสมัย แหงดประยูร

3. นายสมจิตต์ พระมณี	4. นายสาโรจน์ เมื่อกำลัง
5. นายอุมร์ คำวิไล	6. นายสัมฤทธิ์ สิ้นธกบุตร
7. นายประเมษฐ์ ภูโต	8. นางสาวศิริ รอบรู้
9. นายสมหมาย อัครวุฒิชัย	10. นายอดุลย์ วัฒนวงษ์

การเจรจาเกี่ยวกับมติคณะรัฐมนตรีที่กล่าว มีพี่น้องชาวชุมชนรับฟังการเจรจาอย่างเนืองแน่น ฝ่ายบ้านครัวให้นำข้อตกลงที่ทำเนียบรัฐบาลมาถือปฏิบัติ ที่สุดตกลงกันได้เหตุการณ์จึงกลับคืนปกติ

คณะทำงานเฉพาะกิจชุดคณเล็ก

นับแต่จัดตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจ จวบจนเกิดเหตุการณ์ 12 พฤศจิกายน 2534 ช่วงเวลา 3 ปี 7 เดือน มีผู้คนเหตุการณ์ผันแปรเปลี่ยนแปลงไป บ้างโยกย้ายที่อยู่อาศัย บ้างทะเลาะเบาะแว้ง บ้างเบียดเบียนการต่อสู้ที่ยาวนาน บ้างล้มป่วยและตาย ตามภาววิสัยระยะทางพิสูจน์ม้ากาลเวลา พิสูจน์คน จึงรวบรวมบุคลากรใหม่ จัดตั้งองค์กรให้เล็กลงแต่มีคุณภาพ เข้าใจกรณีทางด่วนซีดีไรด์ พร้อมทั้งจะลดความสับสนวุ่นวายให้ชุมชน การต่อสู้กับอธรรมอาจต้องใช้เวลาที่ยาวนาน ลงท้ายได้บุคลากรคณะทำงานเฉพาะกิจชุดเดิม ตามองค์ประกอบที่กล่าวเข้ามาแบกรับภารกิจของชุมชนไว้บนไหล่ป่าสองข้างต่อไป

ในการนี้เห็นสมควรบันทึกรายชื่อคณะทำงานเฉพาะกิจชุดคณเล็ก เพื่อให้ชุมชนชนนหลังได้สืบสานภารกิจการต่อสู้กับอธรรมของชุมชนต่อจากคณะทำงานชุดนี้ในกาลข้างหน้า เพราะวันหนึ่งคณะทำงานจะต้องผันแปรเป็นบรรพชนร่างกายผืนดินติดตามบรรพชนรุ่นก่อน ที่ได้ปกป้องบ้านครัวมาแล้ว คณะทำงานเฉพาะกิจชุดคณเล็ก จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2534 เมื่อเหตุการณ์ได้ยุติลง มีบุคลากร 7 คน (เรียกว่า จีเจ็ด เลียนชื่อมาจากประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ 7 ประเทศ)

คณะทำงานเฉพาะกิจชุดคณเล็กเป็นผู้แทนชุมชนในแนวทางด่วนซีดีไรด์ มีรายชื่อต่อไปนี้

1. นายสาโรจน์ เมื่อกำลัง	2. นายอุมร์ คำวิไล
3. นายสัมฤทธิ์ สิ้นธกบุตร	4. นายประเมษฐ์ ภูโต
5. นางสาวศิริ รอบรู้	6. นายสมหมาย อัครวุฒิชัย
7. นายพิษณุ จารีย์พันธ์	

การประชุมคณะทำงานเฉพาะกิจเป็นความลับ เพื่อกำหนดขอบข่ายการขั้นตอนให้เป็นระบบรัดกุมขึ้น สถานที่ประชุมในระยะเริ่มแรกใช้บ้านนายสาโรจน์เป็นที่นัดหมาย ต่อมาได้เปลี่ยนสถานที่อื่นเพื่อความเหมาะสม การต่อสู้กับอธรรมเป็นภารกิจที่หนักหน่วง คณะทำงานเห็นสมควรเพิ่ม

บุคลากรตามความจำเป็น ดังมีรายชื่อเพิ่มเติมต่อไปนี้

8. นางผ่องลักษณ์ สุนสวัสดิ์ ผู้แทนชาวสะพานหัวช้าง เข้าร่วมกับคณะทำงาน วันเสาร์ที่ 15 ตุลาคม 2537

9. นายพิเชษฐ กิจสมบัติไชย ผู้แทนชุมชนซอยเพชรบุรี 20 เข้าร่วมกับคณะทำงาน วันพุธที่ 18 ตุลาคม 2538

10. นายดิน ยอดมาลี รองประธานชุมชนบ้านครัวตะวันตก เข้าร่วมกับคณะทำงาน วันศุกร์ที่ 23 ตุลาคม 2541

11. นายสมคิด นิเมเจริญ ประธานชุมชนบ้านครัวใต้ เข้าร่วมกับคณะทำงาน วันศุกร์ที่ 23 ตุลาคม 2541

12. นางสาวพิน สุวรรณนิม เลขาธิการชุมชนหลังวัดปทุมวนาราม เข้าร่วมกับคณะทำงาน วันอาทิตย์ที่ 10 กันยายน 2543

การปกป้องชุมชนเป็นภารกิจที่ยิ่งใหญ่ ชาวชุมชนต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน สัปดาห์ต่อมาคณะทำงานได้จัดตั้ง อาสารักษาสวนชุมชน เรียกชื่อย่อว่า รชช. (เลียนชื่อมาจาก คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ รชช.) รชช. มีประมาณ 50 คน มีหน้าที่ตรวจตราชุมชนยามค่ำคืน ผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกัน มีชาวชุมชนบริจาคเงินช่วยค่าอาหารทำให้มีความครึกครื้นคึกคักยิ่ง เวลาผ่านานปึกเริ่มถดถอยลงบ้าง ทุกวันนี้ (มิถุนายน 2544) ยังมีการตรวจตราอยู่บ้าง ทุกคนมีหัวใจเปี่ยมล้นด้วยความรักหวงแหนชุมชนดังชีวิตจิตใจ เมื่อคณะทำงานประชุมมีมติเห็นชอบในเรื่องใดจะแจ้ง รชช. ในเรื่องที่จะให้ทราบได้ และแจ้งพี่น้องชาวชุมชนให้ทราบในคราวประชุมใหญ่ต่อไป

ความจริงประจักษ์/ความอธรรมก็ประจักษ์

เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2534 มีการประชุมที่ห้องรับรอง 2 กระทรวงมหาดไทย กรณียางด่วนซีดีไรต์ โดยนายธีระพงษ์ อรรถจารุสิทธิ์ รองผู้ว่าการทางพิเศษฯ กล่าวความตอนหนึ่งว่า

“สำหรับเรื่องที่มีการกล่าวว่าถนนสายนี้เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อศูนย์การค้าเวสต์เทรดเซ็นเตอร์นั้น ข้อเท็จจริงแล้ว บริเวณดังกล่าวเป็นย่านศูนย์กลางธุรกิจมีการดำเนินกิจการพาณิชย์กรรมหลายอย่าง นอกเหนือจากศูนย์การค้าดังกล่าว และกระทรวงมหาดไทยเองก็ได้เคยแจ้งให้การทางพิเศษฯ พิจารณาจัดทำทางเชื่อมขึ้น-ลงพื้นที่ศูนย์แสดงสินค้านานาชาติ(เวสต์เทรดเซ็นเตอร์) กับโครงการระบบทางด่วนขั้นที่ 2 เพื่อเป็นการจัดให้มีทางเข้า-ออกเพิ่มเติมโดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสภาพการจราจรในโครงข่ายถนนทั่วไปภายนอก ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 18 เมษายน 2533 ด้วย”

ความจริงประจักษ์แล้ว “กระทรวงมหาดไทยเป็นผู้สั่งการให้การทางพิเศษฯ จัดสร้างถนนรวมและกระจายการจราจร และให้มีทางขึ้น-ลง ในศูนย์การค้าเวสต์เทรดเซ็นเตอร์” จึงพิจารณาได้

โครงการสิทธิชุมชนท้องถิ่นฯ (สทว.)

อุมัร คำวิจิตร

โครงการที่ 10.3 สิทธิชุมชนบ้านครัว

C:\WINDOWS\Desktop\สทวกลางเลขา-3บ้านครัว\อุมัรประวัติศาสตร์และการต่อต้านทางด่วนซีดีไรต์ของชาวชุมชน.doc

ว่า "จะต้องมีผู้สั่งการที่อยู่เหนือกระทรวงมหาดไทยอีกอย่างแน่นอน" การครั้งนี้สังคมคงได้เห็นชัดเจนแล้ว ชาวชุมชนถูกรุมกินโต๊ะ โดยมีกฎหมายมารองรับเป็นขบวนการขั้นตอน

มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 18 เมษายน 2533 ตามที่นายธีระพงษ์ อรรถจารุสิทธิ์ กล่าวในที่ประชุมเป็นวันพุธปกติไม่มีการประชุมคณะรัฐมนตรี ที่ถูกต้องเป็น วันอังคารที่ 18 เมษายน 2532

นายธีระพงษ์ กล่าวอีกว่า การทางพิเศษฯ ก็ได้มีการศึกษาทางเลือกเปรียบเทียบเพิ่มเติมอีก 2 ทางเลือก คือ ก่อสร้างตามแนวถนนเพชรบุรี และ ถนนพระรามที่ 1 ซึ่งมีผลสรุปว่า จะมีผลกระทบต่อพื้นที่ถนนที่มีน้อยอยู่แล้วจะเป็นปัญหาในการก่อสร้าง จะทำให้เกิดความล่าช้า เนื่องจากต้องออกพระราชกฤษฎีกากำหนดแนวเขตที่ดินใหม่ และจะต้องทำการสำรวจและออกแบบใหม่ด้วย และที่สำคัญที่สุดคือ ถ้าหากมีการเปลี่ยนแปลงแนวสายทางไปจากเดิมอีก ก็จะกระทบกับประชาชนกลุ่มอื่นๆ อีกเช่นกัน และจะเกิดการร้องเรียนว่า รัฐบาลเลือกปฏิบัติต่อกลุ่มชนบางกลุ่มบางพวก

ข้อความข้างต้น การทางพิเศษฯ จะสร้างทางด่วนซีดีไรต์ไม่ผ่านบ้านครัวก็ได้ คือ ก่อสร้างตามแนวถนนเพชรบุรี หรือ ตามแนวถนนพระรามที่ 1 แต่แล้วการทางพิเศษฯ ต้องการจะสร้างทางด่วนผ่านบ้านครัวให้ได้ โดยมีเหตุผลที่ว่า ที่สำคัญที่สุดคือถ้าหากมีการเปลี่ยนแปลงแนวสายทางไปจากเดิมอีกก็จะกระทบกับประชาชนกลุ่มอื่นๆอีกเช่นกัน และจะเกิดการร้องเรียนว่า รัฐบาลเลือกปฏิบัติต่อกลุ่มชนบางกลุ่มบางพวก

จึงสรุปได้ว่า การก่อสร้างทางด่วนซีดีไรต์ผ่านบ้านครัว และตัดระยะทางช่วงปลายออกไป 800 เมตร ให้นายทุนสร้างอาคารสูงใหญ่ในระยะทาง 800 เมตร ได้ ชื่อว่ารัฐบาลไม่เลือกปฏิบัติ แต่ถ้าสร้างทางสายนี้ตามแนวถนนเพชรบุรี หรือตามแนวถนนพระรามที่ 1 ไปกระทบผลประโยชน์ของนายทุน ถือว่ารัฐบาลเลือกปฏิบัติ เห็นว่าชาวชุมชนถูกข่มเหงรังแกได้ แต่นายทุนจะถูกข่มเหงรังแกไม่ได้ สังคมจะเข้าใจตามนี้หรือไม่

ชมรมมุสลิม 16 องค์กร สนับสนุนชุมชนบ้านครัว

ชมรมมุสลิมประกอบด้วย สภาयุมุสลิมแห่งประเทศไทย, กลุ่มผู้หญิงไทยมุสลิม, ชมรมนักศึกษามุสลิมธรรมศาสตร์, ชมรมมุสลิมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ชมรมมุสลิมมหานาค, ชมรมมุสลิมยะวา, ชมรมสื่อสารมวลชนมุสลิม, สภาองค์กรมุสลิม, สหพันธ์นิสิตนักศึกษามุสลิมแห่งประเทศไทย, ชมรมนักกฎหมายมุสลิม, ชมรมมุสลิมสยาม, ชมรมนักศึกษามุสลิมรามคำแหง, สถาบันสันติชน, ชุมชนมหานาค, สมาคมมุสลิมทักษิณ, และสถาบันส่งเสริมการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับอิสลาม ได้ยื่นหนังสือต่อนายกรัฐมนตรีวันที่ 2 ธันวาคม 2534 กรณียกเลิกการสร้างทางด่วนซีดีไรต์ ตามที่ทางชุมชนยื่นหนังสือไปแล้ว เมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 2534

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีมีหนังสือ ที่ นร 0202/ว(ล) 20913 ลงวันที่ 6 ธันวาคม 2534

เรียนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยว่า ได้ตรวจสอบมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องนี้แล้ว ได้กล่าวถึงเฉพาะให้การทางพิเศษฯ ปรับแนวทางหลักมิให้ผ่านมัลลียิตและสุสานเท่านั้น ไม่ได้กล่าวถึงมิให้ผ่านชุมชนบ้านครัว

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีมีหนังสือ ที่ นร 0107(3)/17326 ลงวันที่ 17 ธันวาคม 2534 แจ้งอิหม่ามมัลลียิตชูลูกมุตตาทักว่า ตามหนังสือของท่านลงวันที่ 2 ธันวาคม 2534 คัดค้านการสร้างทางด่วนผ่านชุมชนของท่าน สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีได้ส่งเรื่องให้กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้ว

แฉพฤติกรรมการทางพิเศษฯ เป็นดังนี้

การทางพิเศษฯ มีหนังสือ ที่ มท 5501/62 ลงวันที่ 7 มกราคม 2535 เรียนโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นางลดาวัลลิ์ วงศ์ศรีวงศ์) มีข้อความสำคัญสรุปย่อได้ว่า ตามที่การแถลงข่าวของรองโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี กรณียกเลิกสร้างทางด่วนอุรุพงษ์-วิฑูรย์ เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2531 นั้น การทางพิเศษฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า รองโฆษกฯ อาจจะสับสนในการเรียกชื่อ โดยเฉพาะคำว่า "กรมยกเลิกสร้างทางด่วน อุรุพงษ์-วิฑูรย์" ซึ่งโดยข้อเท็จจริงน่าจะใช้คำว่า.. ยกเลิกแนวทางด่วนบริเวณอุรุพงษ์... มากกว่า ทั้งนี้เพราะมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 20 กันยายน 2531 ไม่ได้สั่งให้ยกเลิกเส้นทางด่วนช่วงจากอุรุพงษ์ - วิฑูรย์ (ถนนรวมและกระจายการจราจร) แต่อย่างใด เพียงแต่ให้ปรับแนวทางหลักมิให้ผ่านมัลลียิตและสุสานเท่านั้น ดังนั้นเพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องนี้ การทางพิเศษฯ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้กรุณายืนยันความชัดเจนเกี่ยวกับการแถลงมติคณะรัฐมนตรีในวันดังกล่าวเพื่อการทางพิเศษฯ จะได้นำไปชี้แจงทำความเข้าใจกับชาวชุมชนตลอดจนประชาชนทั่วไปในโอกาสต่อไป ...

ต่อมามีข่าวทำเนียบรัฐบาล ข่าวที่ 6/2535 วันที่ 14 มกราคม 2535 กรณีข้อเท็จจริงเกี่ยวกับโครงการระบบทางด่วนขั้นที่ 2 (ทางด่วนช่วงอุรุพงษ์-วิฑูรย์) แถลงโดย โฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นางลดาวัลลิ์ วงศ์ศรีวงศ์) มีข้อความสำคัญสรุปย่อได้ว่า มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 20 กันยายน 2531 ให้ยกเลิกสร้างทางด่วนอุรุพงษ์-วิฑูรย์ นั้น ข้อเท็จจริงเป็นการยกเลิกแนวทางด่วนบริเวณอุรุพงษ์ช่วงที่ผ่านมัลลียิตและสุสาน โฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรีจึงขอยืนยันว่า มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 20 กันยายน 2531 ไม่ได้ยกเลิกเส้นทางด่วนช่วงจากอุรุพงษ์-วิฑูรย์ แต่อย่างใด เพียงแต่ให้ปรับแนวทางหลักมิให้ผ่านมัลลียิตและสุสานเท่านั้น

การทางพิเศษฯ มีหนังสือที่ มท 5506/174 ลงวันที่ 15 มกราคม 2535 เรียนผู้อำนวยการเขตปทุมวัน ว่า กระทรวงมหาดไทยได้ตรวจสอบมติคณะรัฐมนตรีในวันที่ 20 กันยายน 2531 และนำเรียนคณะรัฐมนตรีทราบแล้ว ปรากฏว่ามติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวให้การทางพิเศษฯ ปรับแนวทางหลักมิให้ผ่านมัลลียิตและสุสานเท่านั้น และเกี่ยวกับเรื่องนี้ โฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรีได้

แถลงข้อเท็จจริงไปแล้ว เมื่อวันที่ 14 มกราคม 2535 การทางพิเศษฯ มีความจำเป็นที่จะต้องเข้าสำรวจจอส่งหาริมทรัพย์บริเวณชุมชนบ้านครัวทั้งสามแห่ง ตั้งแต่วันที่ 21 มกราคม 2535 เป็นต้นไป

การทางพิเศษฯ ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อขอกำลังคุ้มกันการเข้าสำรวจในวันที่ 21 มกราคม 2535 พล.ต.ท.วิโรจน์ เปาอินทร์ ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล ขอเจรจากับทางชุมชนในวันที่ 15 มกราคม 2535 ที่กองบัญชาการตำรวจนครบาล ผู้แทนชุมชนได้เข้าเจรจาอธิบายความจนเป็นที่เข้าใจของผู้บัญชาการตำรวจนครบาล การเจรจาจึงยุติลง

มีหนังสือสำนักงานเขตปทุมวัน ที่ กท 9004/388 ลงวันที่ 17 มกราคม 2535 เรียนประธาน

ชุมชนบ้านครัวได้ ว่า การทางพิเศษฯ จะเข้าทำการสำรวจในชุมชนตั้งแต่วันที่ 21 มกราคม 2535 เป็นต้นไป

ผู้แทนชุมชนได้สอบถามโฆษกรัฐบาลกรณีทางด่วนซีดีไว้ด จึงทราบว่าท่านไม่ได้แถลงข่าวเพราะในการประชุมคณะรัฐมนตรีวันนั้นไม่มีเรื่องทางด่วนในวาระการประชุม แต่มีเจ้าหน้าที่ได้ขอร้องให้แถลงข่าวอย่างเป็นทางการและได้ปฏิเสธไป เมื่อความจริงปรากฏ ชาวชุมชนจึงร่วมด้วยช่วยกันปิดทางเข้า/ออกชุมชนทุกทางและหยุดงานตั้งแต่วันที่ 20 มกราคม ได้เตรียมพร้อมที่จะปกป้องชุมชนด้วยชีวิตเพราะมีเหตุการณ์วันที่ 12 พฤศจิกายน ที่ผ่านมาเป็นอุทธานธรณ์ สื่อมวลชนโทรทัศน์เข้ามาทำข่าวร่วมสังเกตการณ์จนตลอดคืนยังรุ่งถึงเช้าวันที่ 21 มกราคมตลอดวันด้วย ก็ไม่ปรากฏว่ามีเจ้าหน้าที่การทางพิเศษฯ เข้าทำการสำรวจตามที่ได้แจ้งไว้ แต่มีชาวบ้านเห็นเจ้าหน้าที่การทางพิเศษฯ ขับรถตระเวนโอบผ่านไปมา เข้าใจว่าคงจะมีข่าวเล็ดลอดออกไปถึงการทางพิเศษฯ ทำให้การเข้าสำรวจตามวันเวลาที่กำหนดไว้ต้องยุติลง

วันจันทร์ที่ 27 มกราคม 2535 หนังสือพิมพ์สยามรัฐ จั่วหน้าว่า “ลดาวัลย์” ครวญทำงาน “โดดเดี่ยว” ถูก “ยึดได้” แถลงข่าวเป็นประจำ โดยมีเนื้อข่าวเป็นสาระสำคัญ ว่า นางลดาวัลย์ วงศ์ศรีวงศ์ โฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรีเปิดเผยต่อ “สยามรัฐ” ถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความเข้าใจผิดต่อข่าวทำเนียบรัฐบาล ข่าวที่ 5/2535 (ที่ถูกเป็นข่าวที่ 6/2535) วันที่ 14 มกราคม 2535 เรื่องข้อเท็จจริงเกี่ยวกับโครงการระบบทางด่วนขั้นที่ 2 (ทางด่วนช่วงอุรุพงษ์-วิทยุ) ว่า จริงๆ แล้วตนไม่ได้เป็นคนอ่านมติดังกล่าว โดยตอนแรกนายสัญญา ช้องชุณ ผู้อำนวยการกองงานโฆษกมาบอกตนว่าการทางพิเศษฯ ขอให้ช่วยแถลงเป็นมติคณะรัฐมนตรี แต่ตนบอกว่าตนจะแถลงเฉพาะผลของมติคณะรัฐมนตรีที่ประชุมกันในวันนั้น (14 มกราคม 2535) เท่านั้น หลังจากนั้นนายสัญญา ก็พยายามที่จะให้ตนแถลงโดยอ้างเหตุผลว่าไม่เสียหายอะไร เพราะเป็นแค่การยืนยันมติเดิมเท่านั้น แต่ปรากฏว่าพอดนแถลงข่าวเสร็จ ข่าวทำเนียบข่าวที่ 5/2535 กลับมารวมอยู่กับข่าวที่ตนแถลงในวันนั้นด้วย ทั้งที่ตนไม่ได้เป็นผู้แถลง ทำให้ตนถูกชาวบ้านบ้านครัวเข้าใจผิด

นางลดาวัลลิ์กล่าวว่าอีกว่า ตนมาทราบภายหลังต่อเมื่อมีผู้หญิงที่ทำงานอยู่ทำการทางพิเศษฯ ได้เข้ามาขอใบที่ตนช่วยแกลงให้ ตนก็งงว่ามาขอใบเรื่องอะไรกัน เรื่องทำนองนี้เคยเกิดขึ้นหลายหนแล้ว ตนรู้สึกโดดเดี่ยวในการทำงานมาก ถูกบีบบังคับตลอดและตนไม่นึกเลยว่าพฤติกรรมเช่นนี้จะเป็นการกระทำของผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็นลูกผู้ชาย..... แหล่งข่าวระดับสูงในทำเนียบรัฐบาล เปิดเผยว่าเรื่องนี้การทางพิเศษฯ พยายามที่จะนำเรื่องนี้เข้าสู่ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีหลายครั้ง ที่จะให้คณะรัฐมนตรีอนุมัติ แต่ก็ถูกเบรคออกมาเพราะรัฐบาลชุดนี้ต้องการให้เป็นเรื่องของรัฐบาลสมัยหน้าที่มาจากการเลือกตั้งเป็นผู้ตัดสิน..... พฤติกรรมการทางพิเศษฯ จึงเป็นจะนี้อยู่เสมอ

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย รับฟังความคิดเห็นชาวชุมชนบ้านครัว

วันพุธที่ 12 กุมภาพันธ์ 2535 ร.ต.เบญจกุล มะกะระวัช รองปลัดกระทรวงมหาดไทย และประธานบอร์ดการทางพิเศษฯ พร้อมด้วยคณะเข้าเยี่ยมชมชุมชนบ้านครัว เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากชาวชุมชนเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหา ชาวชุมชนนำท่านเข้าตรวจแนวทางด่วนสายหลักที่โค้งเข้ามาในชุมชนและตรวจแนวทางด่วนซีดีไวด์จนเข้าใจเหตุการณ์ ท่านให้สัมภาษณ์สื่อมวลชน และรับประทานอาหารร่วมกับชาวชุมชน เมื่อได้เวลาสมควรจึงเดินทางกลับพร้อมนำความคิดเห็นจากชาวชุมชนไปด้วย

จุฬาราชมนตรีมีจุดยืนอย่างนี้

จุฬาราชมนตรี (นายประเสริฐ มะหะหมัด) มีหนังสือที่ 84/2535 ลงวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2535 เรียนผู้ว่าการทางพิเศษฯ ว่า ตามที่การทางพิเศษฯ มีหนังสือที่ มท 5506/481 ลงวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2535 เพื่อทราบว่า เมื่อแนวเขตเวนคืนมิได้ผ่านมัสยิดและสุสานแล้วจะมีผลกระทบต่อศาสนาหรือไม่ จุฬาราชมนตรีได้ตอบว่า การที่การทางพิเศษแห่งประเทศไทยได้เปลี่ยนแนวเขตหลัก มิให้ผ่านมัสยิดและสุสานก็ถือได้ว่าไม่มีผลกระทบต่อศาสนา. (จุฬาราชมนตรีสมควรที่จะตอบไปว่า ตามหลักการศาสนา ชุมชนเป็นองค์ประกอบสำคัญมาก เพราะว่า ชุมชน มัสยิด สุสาน มีความสัมพันธ์ต่อกันตามที่ศาสนามุฮัมมัด สั่งกำชับไว้ "จงก่อสร้างมัสยิดไว้ในชุมชน ต้องทำมัสยิดให้สะอาด และมีกลิ่นหอม" กล่าวมาก่อนแล้ว)

การทางพิเศษฯ มีหนังสือสอบถามวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2535 จุฬาราชมนตรีได้ตอบหนังสือวันที่ 21 กุมภาพันธ์ ใช้ระยะเวลาเพียง 10 วันเท่านั้น แต่ตามที่อิหม่ามและคณะกรรมการมัสยิดมีหนังสือลงวันที่ 5 และ 21 มีนาคม 2531 ขอให้จุฬาราชมนตรีได้กรุณาดำเนินการให้การทางพิเศษฯ ยกเลิกการสร้างทางด่วนผ่านชุมชน มัสยิด สุสาน แต่แล้วจุฬาราชมนตรีไม่ได้ตอบหนังสือเป็นเวลานานประมาณ 9 ปี จนกระทั่งถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2540

5. รัฐบาลพลเอกสุจินดา คราประยูร (7 เมษายน 2535 - 10 มิถุนายน 2535)

มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ 22 มีนาคม 2535 ได้ ส.ส. 360 คน และ แต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภา 270 คน และโดยความเห็นชอบจากเสียงข้างมากในสภา คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาว่า พลเอกสุจินดา คราประยูร เป็นผู้ที่เหมาะสมสมควรได้รับความไว้วางพระราชหฤทัยให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง พลเอกสุจินดา คราประยูร เป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 7 เมษายน 2535

การทางพิเศษฯ ยืนยันต้องสร้างทางด่วนซีดีไว้

หนังสือการทางพิเศษฯ ที่ มท 5506/1209 ลงวันที่ 10 เมษายน 2535 เรียนอธิบดีกรมการขนส่งทางบก ว่า การทางพิเศษฯ จะต้องใช้พื้นที่เพื่อทำการก่อสร้างทางด่วนขั้นที่ 2 ภายในวันที่ 31 กรกฎาคม 2535 จึงจำเป็นต้องเข้าสำรวจจุดสังหาริมทรัพย์บริเวณชุมชนบ้านครัว ตั้งแต่วันที่ 20 เมษายน 2535 เป็นต้นไป

ต่อมา กระทรวงมหาดไทยมีคำสั่งที่ /2535 เรื่อง แต่งตั้งเจ้าหน้าที่สำรวจข้อมูลเพื่อพัฒนาชุมชนแออัด ตั้งแต่วันที่ 20 เมษายน 2535 - วันที่ 25 พฤษภาคม 2535 โดยมีเจ้าหน้าที่ 80 คน ลงสำรวจชุมชนบ้านครัวทั้งหมด ทางชุมชนได้ทราบข่าวมาก่อนแล้ว ได้จัดประชุมชาวชุมชนทั้งหมดที่ มัสยิดดารุลฟาละห์ เมื่อวันที่ 15 เมษายน แจ้งข่าวนี้ให้ทราบ ที่ประชุมมีมติเป็นเอกฉันท์ว่า ถึงวันที่กำหนด เจ้าหน้าที่สอบถามบ้านใดให้ปฏิเสธที่จะตอบคำถามเพราะไม่ผิดกฎหมาย ชาวชุมชนจึงได้จัดทำป้ายมีข้อความว่า “บ้านหลังนี้เจ้าบ้านไม่อยู่” และ “บ้านหลังนี้ไม่มีข้อมูล” ปิดไว้ที่หน้าบ้านทุกหลังคาเรือน วันกำหนดมาถึงเจ้าหน้าที่มาสอบถามข้อมูล เช่น ผู้นำชุมชนชื่ออะไร? บ้านหลังนี้สร้างมาก็ปีแล้ว? บ้านนี้ปลูกในที่ดินราชพัสดุหรือที่เอกชน? ทำนบมีรายได้เดือนละเท่าใด? ท่านมีความเห็นเกี่ยวกับการเวนคืนอย่างไรบ้าง? เป็นต้น ชาวชุมชนไม่ตอบคำถามใดๆ ได้แต่ชี้ไปที่หน้าบ้านบอกว่า “มีคำตอบตามข้อมูลที่ปิดไว้หน้าบ้านแล้ว” ผลการสำรวจครั้งนี้ดำเนินการได้เพียงวันเดียวทุกอย่างก็ต้องยุติลง ทั้งๆที่ ตามระยะเวลาการสำรวจมีเวลากว่าหนึ่งเดือน

บ้านครัวยืนยันต่อต้านการสร้างทางด่วนซีดีไว้

ผู้แทนชุมชนยื่นหนังสือต่อนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ 23 เมษายน 2535 ขอให้ยกเลิกเส้นทางอุรุพงษ์-วิฑู โดยขอให้รัฐบาลตั้งคณะกรรมการทำการสอบสวนพฤติกรรมของนายเจริญ บุรพรัตน์ ผู้ว่าการทางพิเศษฯ ที่ยินยอมให้ก่อสร้างอาคารสูงใหญ่ในแนวเขตเวนคืนที่จะสร้างทางด่วนซีดีไว้ และนายอนันต์ อนันตกุล เลขาธิการคณะรัฐมนตรี และประธานคณะกรรมการการทางพิเศษฯ สาเหตุที่ไม่บันทึกมติคณะรัฐมนตรีให้ยกเลิกการสร้างทางด่วนอุรุพงษ์-วิฑู ตามที่ร้องโฆษณาฯ ได้แถลงข่าว เหมือนที่บ้านที่กมต.คณะรัฐมนตรีกรณีให้ปรับแนวสายทางหลักมิให้ผ่านมัสยิดและสุสาน

โครงการสิทธิชุมชนท้องถิ่นฯ (สทว.)

อุर्म์ คำวิไล

โครงการที่ 10.3 สิทธิชุมชนบ้านครัว

C:\WINDOWS\Desktop\สทวกลางสทว-3บ้านครัว\อุर्म์ประวัติศาสตร์และการต่อต้านทางด่วนซีดีของชาวชุมชน.doc

ต่อมา ผู้แทนชุมชนยื่นหนังสือวันที่ 18 พฤษภาคม 2535 ที่สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
รับเลขที่ ร 2291/35 ลงวันที่ 21 พฤษภาคม 2535 โดยที่มติคณะรัฐมนตรีให้ปรับแนวสายทางหลัก
มิให้ผ่านมัสยิดและสุสานแล้ว จึงขอให้ปรับแนวสายทางหลักช่วงถนนพระรามที่ 1 กับถนนเพชรบุรี
ให้ขยับชิดกับถนนพระรามที่ 6 ต่อไปด้วย

6. รัฐบาลนายอานันท์ ปันยารชุน (10 มิถุนายน 2535 - 23 กันยายน 2535)

พลเอกสุจินดา คราประยูร ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ประธานสภาผู้แทนราษฎร
ได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาว่า นายอานันท์ ปันยารชุน เป็นผู้สมควรได้รับความไว้วาง
พระราชหฤทัยให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง นายอานันท์
ปันยารชุน เป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2535

มีหนังสือสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ที่ นร 0107(3)/6792 ลงวันที่ 29 มิถุนายน 2535
แจ้งทางชุมชนว่า ตามที่ให้การทางพิเศษฯ ได้ปรับแนวทางหลักบางโคล์ - แจ้งวัฒนะ ช่วงระหว่าง
ถนนพระรามที่ 1 กับถนนเพชรบุรี โดยให้แนวทางหลักขยับชิดขนานกับถนนพระรามที่ 6 นั้น สำนัก
เลขาธิการส่งเรื่องให้กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้ว

การทางพิเศษฯ ยืนยันจะสร้างทางด่วนซีดีไว้ต่อไป

หนังสือการทางพิเศษฯ ที่ มท 5506/2496 ลงวันที่ 30 มิถุนายน 2535 แจ้งชุมชนว่า จำ
เป็นต้องเข้าสำรวจจอส่งหาริมทรัพย์ที่อยู่ในบริเวณแนวทางหลักตั้งแต่วันที่ 2 กรกฎาคม 2535
เป็นต้นไป (ตามวันเวลาที่กำหนดไม่มีเจ้าหน้าที่การทางพิเศษฯ เข้าสำรวจ)

วันจันทร์ที่ 24 สิงหาคม 2535 นายธีระพงษ์ อรรถจารุสิทธิ์ รองผู้ว่าการฯ และคณะ นัดพบ
ผู้แทนชุมชนที่โรงแรมเอเชีย เวลา 18.00 น. เพื่อเจรจาการเข้าสำรวจพื้นที่ชุมชนบ้านครัว โดยมีข้อ
เสนอจะสร้างพลตอย่างดีให้อยู่อาศัยและให้ค่าตอบแทนราคาบ้านและที่ดินในราคาสูงๆ ผลการ
เจรจาไม่มีข้อตกลงให้กระทำการใดๆ ทั้งสิ้น

บ้านครัวยืนยันจะต่อต้านการสร้างทางด่วนซีดีไว้ต่อไป

การทางพิเศษฯ จัดส่งเจ้าหน้าที่เข้ามาสำรวจในชุมชนเป็นระยะๆ ชาวชุมชนยังคงต่อต้าน
ผลักดันออกไป มีการสำรวจตามเส้นทางสายหลักบางโคล์-แจ้งวัฒนะ แต่มีระยะทางลึกเข้ามาใน
ชุมชนเกินเลยที่ชาวชุมชนจะยอมรับได้ จึงมีการต่อต้านเจ้าหน้าที่การทางพิเศษฯ นับสิบครั้ง แต่ละ
ครั้งมีชาวชุมชนออกมาขับไล่เจ้าหน้าที่การทางพิเศษฯ นับร้อยคน จากเรื่องน่าสับสนน่าขวานกลับ
กลายเป็นเรื่องสนุกสนานไป ทุกวันนี้ชาวชุมชนยังคงยืนหยัดต่อต้านการสร้างทางด่วนซีดีไว้ด้วย
เหนียวแน่น และถือเป็นการกิจของชาวชุมชนที่แสดงออกถึงการดิ้นรน ด้วย

สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทยมีหนังสือ ที่ มท 0100/5599 ลงวันที่ 9 กันยายน 2535 แจ้งว่า รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย (นายเอนก สิทธิประศาสน์) รอฟบผู้

แทนชุมชน เพื่อร่วมกันพิจารณาแก้ไขปัญหาการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ในพื้นที่ชุมชนบ้านครัว ในวันที่ 11 กันยายน 2535 เวลา 14.00 น. ผู้แทนชุมชนเข้าพบตามวันเวลาที่กำหนดได้ปรึกษากันในหลายเรื่อง และนัดวันที่จะลงตรวจเยี่ยมชุมชนในวันที่ 17 กันยายน 2535

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยตรวจสอบข้อเท็จจริง

วันพฤหัสบดีที่ 17 กันยายน 2535 นายเอนก สิทธิประศาสน์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยและคณะเข้าเยี่ยมชุมชนบ้านครัว ชาวชุมชนให้การต้อนรับอย่างสมเกียรติ ท่านเข้าเยี่ยมชมภายในชุมชน ได้ตรวจแนวทางการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ที่โค้งงอเข้ามาในชุมชน แนวถนนรวมและกระจายการจราจร และรับฟังความคิดเห็นจากชาวชุมชนรวบรวมเป็นข้อมูลเสนอต่อรัฐบาล ให้สัมภาระรถล้อมูลขนและรับประทานอาหารร่วมกับชาวชุมชน ได้เวลาอันสมควรจึงเดินทางกลับพร้อมคณะและนำข้อมูลจากชาวชุมชนไปด้วย

ต่อมา กระทรวงมหาดไทยมีหนังสือ ส่วนที่ ๒๒๐๗/๑๕๐๐๙ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๓๕ เรื่องการก่อสร้างทางด่วนขั้นที่ ๒ สายบางโคล่-แจ้งวัฒนะ เรียบแลขาธิการคณะรัฐมนตรี โดยสรุปว่า กรณีทางด่วนซีดีไวด์นี้ ชุมชนบ้านครัวมีความต้องการ ๓ ประการ คือ

1. ในเส้นทางสายหลักบางโคล่-แจ้งวัฒนะ ชาวชุมชนต้องการให้ก่อสร้างเป็นแนวตรงเลียบขนานถนนพระรามที่ ๖ โดยไม่ก่อสร้างเป็นแนวโค้งเข้ามาในชุมชน
2. ให้ยกเลิกการก่อสร้างถนนรวมและกระจายการจราจร (อุรุพงษ์-ราชดำริ) ระยะทาง ๒ กิโลเมตร โดยยืนยันว่าเส้นทางนี้ถูกยกเลิกโดยมติคณะรัฐมนตรีแล้วเมื่อ ๒๐ กันยายน ๒๕๓๑
3. ให้มีการไต่สวนสาธารณะ (Public hearing) เกี่ยวกับโครงการก่อสร้างถนนรวมและกระจายการจราจร (อุรุพงษ์-ราชดำริ) โดยมีนักวิชาการ วิศวกรของทั้ง ๒ ฝ่าย เพื่อให้เหตุผลความจำเป็น ข้อดีข้อเสีย ทั้งนักวิชาการทางวิศวกรรมจราจร การลงทุน รวมทั้งผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคมและอื่นๆ

ต่อมา สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี มีหนังสือ ที่ นร ๐๒๐๒/๒๐๘๗๘ ลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๓๕ เรื่องการก่อสร้างทางด่วนขั้นที่ ๒ เรียบรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ว่า คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๓๕ ลงมติรับทราบ และให้เสนอคณะรัฐมนตรีชุดต่อไปพิจารณา

7. รัฐบาลนายชวน หลีกภัย (23 กันยายน 2535 - 13 กรกฎาคม 2538)

รัฐบาลนายอานันท์ ปันยารชุน ยุบสภา เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2535 มีการเลือกตั้งใหม่วันที่ 13 กันยายน 2535 ประธานสภาผู้แทนราษฎรได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาว่า นายชวน หลีกภัย เป็นผู้สมควรได้รับความไว้วางพระราชหฤทัยให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง นายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 23 กันยายน 2535

ผู้แทนชุมชนบ้านควนยี่นหนังสือที่สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี รับที่ ร. 5374 ลงวันที่ 12 ตุลาคม 2535 คัดค้านการสร้างทางด่วนซีดีไรด์ และเส้นทางหลักบางโคล่-แจ้งวัฒนะ ในช่วงถนนพระรามที่ 1 กับถนนเพชรบุรี ขอให้ปรับเป็นแนวตรงขนานกับถนนพระรามที่ 6 ต่อไป

กลุ่ม ส.ส.มุสลิม ได้ยื่นหนังสือที่สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี รับที่ สส. 107 ลงวันที่ 14 ตุลาคม 2535 สนับสนุนชุมชนบ้านควนยี่นคัดค้านการสร้างทางด่วนซีดีไรด์ ตามที่ชุมชนยื่นหนังสือเมื่อวันที่ 12 ตุลาคม ให้สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีและกระทรวงมหาดไทย พิจารณาทบทวนการสร้างทางด่วนซีดีไรด์ โดยให้ยึดถือความถูกต้องชอบธรรมในสังคม

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี มีหนังสือที่ นร 0107(3)/11771 ลงวันที่ 22 ตุลาคม 2535 แจ้งว่าตามที่ทางชุมชนบ้านควนยี่นได้มีหนังสือลงวันที่ 12 ตุลาคม 2535 มีความแจ้งอยู่แล้วนั้น สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีได้รับทราบ และส่งเรื่องให้กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้ว

คณะกรรมการการทางพิเศษแห่งประเทศไทย โดยนายอนันต์ อนันตกุล ประธานกรรมการการทางพิเศษฯ มีคำสั่งที่ 33/2535 ลงวันที่ 24 ธันวาคม 2535 เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือประชาชนผู้ถูกเวนคืนบริเวณชุมชนบ้านควน โดยมียนายผั่น จันทราบาน เป็นประธานอนุกรรมการ มีหน้าที่จัดหาพื้นที่รองรับผู้ถูกเวนคืนและทำความเข้าใจกับผู้ถูกเวนคืน ให้ข้อเสนอแนะแก่การทางพิเศษฯ โดยนายผั่น จันทราบาน เข้ามาตรวจแนวทางด่วนซีดีไรด์ เมื่อวันเสาร์ที่ 30 มกราคม 2536 ลงเรือดับเพลิงชุมชนดูแนวทางด่วนซีดีไรด์เริ่มจากบริเวณหน้าวัดพระยาหยั่ง ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นโครงการไปตามคลองแสนแสบใต้ เห็นสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของชาวชุมชนที่แท้จริงตลอดระยะทางจนถึงจุดสิ้นสุดโครงการที่ถนนวิทย์ ระยะทาง 2.8 กม. จึงประจักษ์ความจริงพบเห็นป้ายประกาศแนวเขตที่ดินที่จะเวนคืนตามพระราชกฤษฎีกายังมีผลใช้บังคับ ขณะนั้นมีการก่อสร้างอาคารเดอะพรอมมาดอยู่ในพื้นที่โรงแรมฮิลตันปาร์คนายเลิศ ซึ่งเดิมพื้นที่นี้เป็นสนามหญ้าอยู่ในแนวเวนคืนและเป็นทางขึ้นทางด่วนซีดีไรด์ที่ถนนวิทย์ตรงจุดนี้ด้วย และมีการก่อสร้างอาคารสูงใหญ่อยู่ในพื้นที่อาคารวานิช ซึ่งเดิมเป็นลานจอดรถยนต์อยู่ในแนวเวนคืนและเป็นทางลงจากทางด่วนซีดีไรด์ที่ถนนเพชรบุรีตรงจุดนี้ด้วยเช่นกัน

การไปตรวจแนวโครงการมีผู้สื่อข่าวติดตามนายผันด้วย ทุกคนเห็นการก่อสร้างอาคารอยู่ในแนวเวนคืนที่ดิน ซึ่งทำหยาบต่ออำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยและการทางพิเศษฯ นายผันให้สัมภาษณ์กับผู้สื่อข่าวตอนหนึ่งว่า ไม่เชื่อก็ต้องเชื่อมีเรื่องเช่นนี้เกิดขึ้นจริงๆ กล่าวอีกว่า จะนำความจริงที่พบเห็นไปพูดในที่ประชุมคณะกรรมการการทางพิเศษฯ และนำคณะกรรมการอีกหลายคนมาเห็นกับตาอีกครั้ง และจากวันนั้นจนถึงวันนี้ก็ไม่มีอะไรเกิดขึ้น

กระทรวงมหาดไทยมีหนังสือด่วนที่สุด ที่ มท 0100.5/714 ลงวันที่ 5 มีนาคม 2536 แจ้งว่า

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย (นายเชาวน์วงศ์ สุตลาภา) ผู้รับผิดชอบดูแลการทางพิเศษฯ มีความประสงค์จะพบผู้นำชุมชนบ้านครัว เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในวันที่ 8 มีนาคม 2536 เวลา 09.00 น. ชุมชนบ้านครัวส่งผู้แทนเข้าพบ โดยรัฐมนตรีช่วยฯ ให้ชาวชุมชนเปิดทางสะดวกให้เจ้าหน้าที่การทางพิเศษฯ เข้าไปดำเนินการสำรวจเวนคืนตามโครงการ และการทางพิเศษฯ จะตอบแทนด้วยการสร้างแฟลตให้เขาอยู่อาศัยในที่ดินใกล้เคียงไม่ต้องโยกย้ายไปอยู่ในที่ไกล ผู้แทนชุมชน

ยืนยันในเจตนารมณ์ที่เรียกร้องความเป็นธรรมไว้แต่แรก การเจรจายุติลงโดยไม่มีข้อตกลงใดๆ

ผู้แทนชุมชนยื่นหนังสือต่อประธานคณะกรรมการสิทธิการคมนาคม สภาผู้แทนราษฎร ที่ฝ่ายบริหารงานทั่วไป กองกรรมการสิทธิ รับที่ 1460/36 ลงวันที่ 30 มีนาคม 2536 เพื่อขอเข้าชี้แจงต่อคณะกรรมการสิทธิการคมนาคม ด้วยชุมชนไม่ได้รับความเป็นธรรมกรณีถนนรวมและกระจายการจราจร และกระทรวงมหาดไทยจะนำเรื่องเข้าประชุมในคณะรัฐมนตรีเร็ววันนี้ ที่สุดก็ไม่มีการตอบรับจากคณะกรรมการสิทธิการคมนาคมแต่อย่างใด

ต่อมา ผู้แทนชุมชนได้ยื่นหนังสือที่สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี รับที่ ร. 2101 ลงวันที่ 2 เมษายน 2536 เพื่อชี้แจงกรณีที่ชาวชุมชนไม่ได้รับความเป็นธรรมให้นายกรัฐมนตรีรับทราบ มิใช่รับฟังความแต่ฝ่ายการทางพิเศษฯ เท่านั้น ผลปรากฏว่าไม่มีการตอบรับแต่อย่างใด

วันพฤหัสบดีที่ 22 เมษายน 2536 ผู้แทนชุมชนเข้าพบรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ) ได้ยื่นข้อเสนอขอให้มีการไต่สวนสาธารณะ ในโครงการก่อสร้างถนนรวมและกระจายการจราจร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยให้สัมภาษณ์กับผู้สื่อข่าวว่าจะจัดให้มีการไต่สวนสาธารณะตามที่ชุมชนบ้านครัวต้องการเพราะมีมติคณะรัฐมนตรีให้ดำเนินการแล้ว

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีคำสั่งที่ 283/2536 วันที่ 28 เมษายน 2536 แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาประโยชน์ของถนนรวมและกระจายการจราจร ต่อระบบทางด่วนขั้นที่ 2 ตามมติคณะรัฐมนตรีวันที่ 22 กันยายน 2535 โดยให้กระทรวงมหาดไทยดำเนินการตรวจสอบความเห็นทุกฝ่ายเกี่ยวกับการก่อสร้างถนนรวมและกระจายการจราจร(อุรุพงษ์-ราชดำริ) ให้มีนัก

วิชาการ วิศวกร และฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เห็นถึงเหตุผล ความจำเป็น ข้อดีข้อเสีย ทั้งหลักวิชาการ ทางวิศวกรรมจราจร การลงทุน รวมทั้งผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคมและอื่นๆ

โดยคณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่พิจารณาสรุปความเห็นเสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยว่าถนนรวมและกระจายการจราจรจะเป็นประโยชน์ต่อระบบทางด่วนหรือไม่ และควรที่จะดำเนินการก่อสร้างต่อไปหรือไม่

การไต่สวนครั้งแรก เริ่มวันพุธที่ 28 เมษายน 2536 ดำเนินการไต่สวนที่ห้องประชุมใหญ่ กระทรวงมหาดไทย ซึ่งคณะกรรมการให้ฝ่ายชุมชนบ้านครัวและฝ่ายการทางพิเศษฯ ได้แสดงหลักฐานข้อเท็จจริงซักถามโต้แย้งกันได้ โดยมี ดร.ณรงค์ชัย อัครเศรณี (ประธานกรรมการบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ จี.เอฟ.) เป็นประธานกรรมการ

การไต่สวนครั้งแรกได้ดำเนินการรวม 6 วาระ ต่อไปนี้

วาระที่ 1 วันพุธที่ 28 เมษายน 2536

วาระที่ 2 วันอังคารที่ 11 พฤษภาคม 2536

วาระที่ 3 วันอังคารที่ 18 พฤษภาคม 2536

วาระที่ 4 วันอังคารที่ 25 พฤษภาคม 2536

วาระที่ 5 วันศุกร์ที่ 11 มิถุนายน 2536

วาระที่ 6 วันศุกร์ที่ 25 มิถุนายน 2536

คณะกรรมการได้เปิดการไต่สวนเพื่อประเมินผลดีผลเสียของโครงการก่อสร้างทางด่วนสายนี้ และจัดทำรายงานเสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 6 กันยายน 2536 ในรายงาน คณะกรรมการมีบทสรุปชัดเจน เป็นต้นว่า

- ถนนรวมและกระจายจะไม่ทำให้การจราจรบนถนนต่างๆ ในกรุงเทพฯ ดีขึ้น ... มีแนวโน้มจะเพิ่มการจราจรบนถนนในระดับผิวถนนอีกด้วย

- ในเมื่อถนนรวมและกระจายไม่ได้ก่อผลดีให้กับการจราจร ถนนดังกล่าวก็จะเป็นประโยชน์ทางเศรษฐกิจ

- ภาระที่เกิดจากการสร้างถนนรวมและกระจาย ตกอยู่กับชุมชนบ้านครัวมาก จนไม่เป็นธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเมื่อประโยชน์ที่ได้จากถนนนี้ไม่ประจักษ์

คณะกรรมการฯ สรุปว่า รัฐบาลควรจะยกเลิกโครงการสร้างถนนสายนี้เสียและรีบขอแก้ไขสัญญา กับ BECL

เมื่อรายงานคณะกรรมการเปิดเผยต่อสาธารณชน กระทรวงมหาดไทยและการทางพิเศษฯ ไม่ยอมรับความจริงตามรายงาน กลับว่าเป็นความเห็นของคณะกรรมการเท่านั้น และไม่นำรายงานเสนอต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไป

ชาวชุมชนกว่าสองพันคน จึงเดินขบวนประท้วงต่อการกระทำของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและผู้ว่าการทางพิเศษฯ ที่ทำเนียบรัฐบาล ตั้งแต่วันที่ 18 - 20 เมษายน 2537 ได้เจรจากับนายสุทัศน์ เงินหมื่น รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย จนได้ข้อตกลงจัดทำเป็น “บันทึกความเข้าใจร่วมกัน” ฝ่ายรัฐบาลลงนามโดยนายสุทัศน์ เงินหมื่น และมีนายเฉลิม พรหมเลิศ รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ลงนามด้วย ฝ่ายชุมชนมีผู้แทนลงนาม มีสาระสำคัญตามข้อ 2, ข้อ 3 และข้อ 4 ดังต่อไปนี้

ข้อ 2.เป็นหน้าที่ของรัฐบาลที่จะต้องตัดสินใจโดยพิจารณาจากตนเองต่อไป หากจะมีข้อมูล หรือความคิดเห็นเพิ่มเติมเข้าสู่การพิจารณาของรัฐบาลอีก ก็จะทำให้คณะกรรมการดังกล่าวให้ความเห็นประกอบมาด้วยทุกครั้ง อนึ่งหากเป็นปัญหาทางกฎหมาย ก็จะให้สำนักงานอัยการสูงสุด เป็นผู้เสนอความเห็นสู่การพิจารณา

ข้อ 3. การวินิจฉัยของรัฐบาลจะอาศัยรายงาน และความเห็นของคณะกรรมการดังกล่าว ตลอดจนการระดมค้นตามสัญญาประกอบเป็นข้อพิจารณา ในกรณีที่รัฐบาลเห็นควรวินิจฉัยเป็นประการอื่นที่แตกต่างไปจากความเห็นของคณะกรรมการดังกล่าว รัฐบาลจะให้เหตุผลให้ปรากฏ โดยชัดเจนเพื่อความรับผิดชอบอันกระจ่างชัดต่อไป

ข้อ 4. เพื่อเป็นการเร่งรัดให้ชาวชุมชนทั้งหมดได้ทราบข้อยุติโดยแน่นอนกำหนดได้ รัฐบาลตกลงจะวินิจฉัยปัญหานี้ให้เสร็จสิ้นภายในเดือนตุลาคม 2537.....

ช่วงเวลา 6 เดือน ชาวชุมชนรอคอยการวินิจฉัยของรัฐบาลด้วยความเชื่อมั่นว่ารัฐบาลจะมีความเห็นตามรายงานคณะกรรมการและปฏิบัติตามบันทึกความเข้าใจร่วมกัน หนึ่งเดือนผ่านไป รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้แจ้งทางสื่อมวลชนว่า จำเป็นต้องให้มีการไต่สวนใหม่อีกครั้ง เพราะข้อมูลที่การทางพิเศษฯ นำเสนอในการไต่สวนที่แล้วเป็นข้อมูลเก่าล้าสมัยใช้ไม่ได้ ชาวชุมชนเห็นว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยบิดพลิ้ว ด้วยข้อมูลตามที่การทางพิเศษฯ เสนอต่อคณะกรรมการนั้นการทางพิเศษฯ เป็นผู้นำเสนอ หรือ เพราะรายงานคณะกรรมการมีบทสรุปให้รัฐบาลยกเลิกโครงการสร้างทางด่วนซีดีไรต์ จึงเป็นเหตุให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และผู้ว่าการทางพิเศษฯ ยอมจำนนต่อความจริงที่ปรากฏไม่ได้

หากแม้รายงานคณะกรรมการมีบทสรุปให้รัฐบาลสร้างทางด่วนซีดีไรต์ได้ และฝ่ายชุมชนได้แย้งทำนองเดียวกันว่าข้อมูลที่เสนอไปนั้นเป็นข้อมูลเก่าล้าสมัยใช้ไม่ได้ ขอให้มีการไต่สวนใหม่อีกครั้ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจะยอมจัดให้มีการไต่สวนใหม่หรือไม่

ด้วยอำนาจที่เหนือกว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงสั่งให้มีการไต่สวนใหม่ โดยมี คำสั่งที่ 294/2537 วันที่ 23 พฤษภาคม 2537 เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการฯ และให้มีอำนาจหน้าที่ เหมือนเดิม ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0204/9445 ลงวันที่ 27 พฤษภาคม 2537

การไต่สวนครั้งที่สอง เริ่มวันพุธที่ 6 กรกฎาคม 2537 ดำเนินการไต่สวนที่ห้องประชุมใหญ่กระทรวงมหาดไทยเหมือนเดิม ครั้งนี้คณะกรรมการให้ฝ่ายการทางพิเศษฯ ใช้ข้อมูลล่าสุดมา เสนอเป็นหลักฐาน ให้ซักถามโต้แย้งกันเหมือนเดิม เมื่อคณะกรรมการประเมินผลแล้วจะไม่ดำเนินการเป็นครั้งที่สาม การไต่สวนครั้งที่สอง โดยมี ดร.อัมมาร สยามวาลา (ประธานสถาบันวิจัยเพื่อ การพัฒนาประเทศไทย) เป็นประธานกรรมการ

การไต่สวนครั้งที่สองได้ดำเนินการรวม 6 วาระ ต่อไปนี้

วาระที่ 1 วันพุธที่ 6 กรกฎาคม 2537

วาระที่ 2 วันอังคารที่ 9 สิงหาคม 2537

วาระที่ 3 วันพุธที่ 10 สิงหาคม 2537

วาระที่ 4 วันอังคารที่ 23 สิงหาคม 2537

วาระที่ 5 วันจันทร์ที่ 5 กันยายน 2537

วาระที่ 6 วันจันทร์ที่ 12 กันยายน 2537

คณะกรรมการได้เปิดการไต่สวนเพื่อประเมินผลกระทบผลดีผลเสียทั้งหมด และจะเปิดเผยรายงาน คณะกรรมการให้ทราบอีก 2 เดือนข้างหน้า (พฤศจิกายน 2537)

ตามบันทึกความเข้าใจร่วมกันลงนามที่ทำเนียบรัฐบาลเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2537 ระยะเวลาจะสิ้นสุดลงในเดือนตุลาคม 2537 สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยมีหนังสือด่วนที่สุด ที่ มท 0207/ว.3997 ลงวันที่ 27 ตุลาคม 2537 ขอพบผู้แทนชุมชนบ้านครัว ด้วยกระทรวงมหาดไทยมีข้อ ราชการที่จะปรึกษาหารือเกี่ยวกับโครงการถนนรวมและกระจายการจราจรต่อระบบทางด่วนชั้นที่ 2 ในวันศุกร์ที่ 28 ตุลาคม 2537 เวลา 15.30 น. เมื่อผู้แทนชุมชนบ้านครัวเข้าพบตามวันเวลาที่ กำหนด กระทรวงมหาดไทยได้ขอต่อระยะเวลาตามบันทึกความเข้าใจร่วมกันฉบับแรก ออกไปอีก 2 เดือน เป็น "บันทึกความเข้าใจร่วมกันฉบับที่สอง" ลงนามที่กระทรวงมหาดไทย วันที่ 28 ตุลาคม 2537 โดยมีนายชนะศักดิ์ ยุวบูรณ์ รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ลงนาม และฝ่ายชุมชนมีผู้แทนลง นาม ระยะเวลาตามบันทึกฉบับที่สองจะสิ้นสุดลงในเดือนธันวาคม 2537

ช่วงเวลาที่รอคอยคณะกรรมการไต่สวนจะเปิดเผยรายงานฉบับที่สอง การทางพิเศษฯ ได้ ออกมาแสดงความเห็นทางกฎหมายกับสื่อมวลชนว่า ถ้ายกเลิกโครงการสร้างทางด่วนซีดีไว้ดแล้ว การทางพิเศษฯ ต้องรับผิดชอบตามสัญญาชดใช้ค่าเสียหายเป็นเงินนับหมื่นล้านบาท ผู้แทนชุมชน

บ้านครัวจึงยื่นหนังสือต่อนายกรัฐมนตรี วันที่ 28 ตุลาคม 2537 ขอเสนอความเห็นทางกฎหมาย บ้าง ด้วยตามบันทึกความเข้าใจร่วมกัน วันที่ 20 เมษายน 2537 ในข้อ 2. ว่า “..... อนึ่งหากเป็น ปัญหาทางกฎหมาย ก็จะทำให้สำนักงานอัยการสูงสุดเป็นผู้เสนอความเห็นสู่การพิจารณาของรัฐบาล ต่อไป” ชุมชนบ้านครัวเห็นว่าการกระทำของการทางพิเศษฯ เป็นการไม่เหมาะสมเพราะไม่มีหน้าที่ เสนอความเห็นทางกฎหมาย เพื่อความเป็นธรรม ถ้ารัฐบาลส่งข้อกฎหมายไปให้สำนักงานอัยการ สูงสุดพิจารณา ขอได้ส่งความเห็นข้อกฎหมายของชุมชนบ้านครัวตามที่แนบมากับหนังสือฉบับนี้ ไปให้สำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณาด้วย

คณะกรรมการเปิดเผยรายงานฉบับที่สองเมื่อวันพุธที่ 9 พฤศจิกายน 2537 ทางกระทรวง มหาดไทยมีหนังสือด่วนที่สุด ที่ มท 0207/40250 ลงวันที่ 11 พฤศจิกายน 2537 แจ้งผู้แทนชุมชน บ้านครัวว่า บัดนี้กำหนดระยะเวลาปิดรายงานคณะกรรมการ ถึงวันที่ 9 พฤศจิกายน 2537 กระทรวงมหาดไทยจึงขอจัดส่งรายงานการศึกษาของคณะกรรมการฯ มาให้ผู้แทนชุมชนบ้านครัว จำนวน 10 ชุด ตามรายงานคณะกรรมการมีบทสรุปโดยชัดเจนต่อไปนี้

จากพิจารณาข้อมูลทั้งหมดแล้ว คณะกรรมการฯ มีความเห็นว่า ประโยชน์ของถนนรวม และกระจายการจราจรต่อระบบทางด่วนชั้นที่ 2 จะค่อนข้างน้อยและแทบจะไม่คุ้มค่าการลงทุน และ รายงานฉบับนี้จะเป็นรายงานที่ทดแทนรายงานเดิม ที่ได้เสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวง มหาดไทยเมื่อวันที่ 6 กันยายน 2536 เฉพาะข้อ 14-38 สำหรับส่วนอื่นๆ เนื่องจากไม่มีข้อมูลใหม่ ที่จะให้คณะกรรมการฯ เปลี่ยนความเห็น คณะกรรมการฯ จึงยืนยันตามเดิม (หมายความว่าให้ ยกเลิกโครงการก่อสร้างทางด่วนซีดีไรด์ ตามรายงานฉบับที่ 1 แล้ว)

เมื่อรายงานคณะกรรมการมีบทสรุปชัดเจนแล้ว การทางพิเศษฯ ยังได้ออกมาแถลงข่าวว่า เป็นความเห็นของคณะกรรมการซึ่งมีความเห็นที่แตกต่างกันได้ จึงหมายความว่ากระทรวง มหาดไทยและการทางพิเศษฯ ยังไม่ยอมจำนนต่อความจริงตามรายงานคณะกรรมการที่ผ่านมา ทั้งครั้ง แต่ถ้าวางานคณะกรรมการมีบทสรุปให้รัฐบาลดำเนินการสร้างทางด่วนซีดีไรด์ได้ และชุมชน บ้านครัวออกมาแถลงข่าวเช่นเดียวกับการทางพิเศษฯ บ้าง กระทรวงมหาดไทยและการทาง พิเศษฯ จะว่าอย่างไร

การไต่สวนสาธารณะทั้งสองครั้ง มีนักวิชาการที่ยืนยันว่าชุมชนบ้านครัวไม่ได้รับความเป็น ธรรมและถูกเลือกปฏิบัติ จึงยื่นเคียงข้างให้ความรู้ทางวิชาการมาตลอด สมควรประกาศเกียรติคุณ จารึกนามไว้ คือ อาจารย์แก้วสรร อติโพธิ แห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ให้ความรู้ทางกฎหมาย, อาจารย์ขวัญสรวง อติโพธิ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ให้ความรู้ทางผังเมืองและ สถาปัตยกรรม, อาจารย์ชลธิชา สัตยาวัฒนา แห่งมหาวิทยาลัยรังสิต ให้ความรู้ทางประวัติศาสตร์ ที่เป็นประโยชน์ต่อคณะกรรมการไต่สวนเป็นอย่างมาก และคณะอาจารย์ยังมีผลงานทางวิชาการ

เป็นคุณประโยชน์ต่อสังคม เป็นต้นว่า อาจารย์แก้วสรร อติโพธิ มีผลงาน “ถามตรงๆกรณีบ้านครัว” มีสาระเกี่ยวกับการได้ส่วนสาธารณะทางด่วนซีดีไรด์ ใน นสพ.สยามโพสต์ ฉบับวันที่ 20 เมษายน 2537, อาจารย์ชวัญสรอง อติโพธิ มีผลงาน “จดหมายเปิดผนึกจากชาวบ้านครัวถึงนายกรัฐมนตรีและคนกรุงเทพฯ” มีสาระเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงแนวสายทางด่วนซีดีไรด์ ใน นสพ.สยามรัฐ ฉบับวันที่ 28 ธันวาคม 2535 ใช้นามแฝงว่า “คนบ้านครัว” อาจารย์ชลธิรา สัตยาวัฒนา มีผลงาน “ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมชุมชนบ้านครัว” โดยนำเสนอต่อคณะกรรมการพิจารณาประโยชน์ของถนนรวมและกระจายการจราจร เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2536

กระทรวงมหาดไทยมีหนังสือด่วนที่สุด ที่ มท 0215.5/43042 ลงวันที่ 30 ธันวาคม 2537 แจ้งว่า ตามบันทึกข้อตกลงระหว่างรัฐบาลและชุมชนบ้านครัว เมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2537 ได้ตกลงให้ขยายระยะเวลาการวินิจฉัยปัญหาโครงการถนนรวมและกระจายการจราจร จากที่กำหนดไว้เดิมออกไปอีก 2 เดือน คือ ภายในเดือนธันวาคม 2537 นั้น กระทรวงมหาดไทยขอเรียนให้ทราบว่า การวินิจฉัยปัญหาดังกล่าวของรัฐบาลอาจจะไม่ทันภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ และยังไม่ได้รับความเห็นจากสำนักงานอัยการสูงสุดเกี่ยวกับภาระผูกพันตามสัญญา เป็นประเด็นสำคัญในข้อกฎหมาย และทางกระทรวงมหาดไทยก็ได้เร่งรัดให้สำนักงานอัยการสูงสุด แจ้งผลการพิจารณาให้กระทรวงมหาดไทยทราบโดยด่วนแล้ว

ผู้แทนชุมชนได้ยื่นหนังสือต่ออัยการสูงสุด (ดร.คณิต ณ นคร) ที่สำนักงานอัยการสูงสุด (ถนนหน้าห้วยเมย) เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2538 เพื่อขอมีสิทธิรับรู้ความเห็นทางกฎหมายจากสำนักงานอัยการสูงสุดที่แจ้งผลการพิจารณาไปให้กระทรวงมหาดไทย เพราะชุมชนบ้านครัวมีข้อพิพาทกับการทางพิเศษฯ อัยการสูงสุดได้รับเรื่องด้วยตนเองได้ตรวจสอบพิจารณาต่อไป

วันที่ 7 มีนาคม 2538 กระทรวงมหาดไทยได้นำโครงการก่อสร้างถนนรวมและกระจายการ

จราจรเข้าวาระการประชุมคณะรัฐมนตรี ที่ประชุมให้นำเรื่องกลับคืนไปจัดทำรายละเอียดรวมทั้งเสนอให้มีทางเลือกผลดีผลเสียประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี และนำมาเสนอที่ประชุมภายใน 2 สัปดาห์ ผู้แทนชุมชนจึงยื่นหนังสือที่สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ที่ ร.3651/38 วันที่ 13 มีนาคม 2538 ขอให้คณะรัฐมนตรียกเลิกโครงการสร้างถนนรวมและกระจายการจราจร โดยมีรายงานคณะกรรมการฯ ส่งฉบับแนบมาประกอบการพิจารณาด้วย

ต่อมา สำนักงานอัยการสูงสุดมีหนังสือด่วนที่สุด ที่ อส 0017/3243 ลงวันที่ 14 มีนาคม 2538 แจ้งชุมชนบ้านครัว โดยสำนักงานอัยการสูงสุดขอเรียนว่า ได้ให้ความเห็นทางกฎหมายเกี่ยวกับโครงการถนนรวมและกระจายการจราจร ไปในฐานะส่วนราชการที่มีหน้าที่ให้คำปรึกษาด้านกฎหมายแก่รัฐบาล ซึ่งในการปฏิบัติราชการให้คำปรึกษาด้านกฎหมายนี้ สำนักงานอัยการสูงสุด

ไม่อาจเปิดเผยความเห็นดังกล่าวแก่บุคคลภายนอกได้ โดยที่สำนักงานอัยการสูงสุดได้แจ้งความเห็นในเรื่องนี้ไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแล้ว ดังนั้นหากชุมชนบ้านครัวประสงค์จะทราบความเห็นดังกล่าวย่อมสามารถติดต่อขอรับทราบได้จากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยโดยตรง

ผู้แทนชุมชนได้ยื่นหนังสือที่สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี รับเลขที่ 194 วันที่ 20 มีนาคม 2538 เป็นจดหมายเปิดผนึกต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับถนนรวมและกระจายการจราจร มีข้อความเพิ่มเติมจากหนังสือยื่นไว้ที่สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 13 มีนาคม มีรายละเอียดสรุปได้ต่อไปนี้

1. ตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติให้จัดการไต่สวนสาธารณะเมื่อวันที่ 22 กันยายน 2535 และกระทรวงมหาดไทยได้ดำเนินการสองครั้งแล้ว ผลพิสูจน์ว่าถนนสายนี้ไม่มีประโยชน์แล้ว

2. ต่อมาคณะกรรมการได้นำเสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยว่า ถนนสายนี้ไม่เป็นประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ โครงการนี้ให้ผลตอบแทนทางการเงินขาดทุน และให้รัฐบาลยกเลิกโครงการสร้างถนนสายนี้เสียและรับแก้ไขสัญญาฉบับบริษัท BECL แล้ว

3. ตามบันทึกความเข้าใจร่วมกันสองฉบับ มีสาระสำคัญว่า “การวินิจฉัยของรัฐบาลจะอาศัยรายงาน และความเห็นของคณะกรรมการ ตลอดจนการผูกพันตามสัญญาประกอบเป็นข้อพิจารณา กรณีที่ทางรัฐบาลเห็นควรวินิจฉัยแตกต่างจากความเห็นของคณะกรรมการแล้ว รัฐบาลจะให้เหตุผลให้ปรากฏโดยชัดเจนเพื่อความรับผิดชอบอันกระจ่างชัดต่อไป” ก็ไม่ปรากฏว่ารัฐบาลวินิจฉัยโดยอาศัยรายงานและความเห็นของคณะกรรมการมาประกอบเป็นข้อพิจารณาแต่อย่างใด

4. ทางด่วนสายนี้เดิมมีความยาว 2.8 กม. แต่ได้ยกเลิกโครงการไประยะทาง 800 เมตร โดยไม่มีมติคณะรัฐมนตรีให้ยกเลิกแต่อย่างใด และให้ก่อสร้างอาคารขนาดใหญ่ขึ้นแทนที่ได้ เมื่อระยะทาง 800 เมตร ยกเลิกได้ ระยะทาง 2.0 กม. ก็ต้องยกเลิกได้เช่นกันด้วย

5. ชุมชนตลอดทางด่วนสายนี้ ขอให้คณะรัฐมนตรียกเลิกโครงการก่อสร้างถนนรวมและกระจายการจราจร ตามผลการไต่สวนสาธารณะทั้งสองครั้ง และตามบันทึกความเข้าใจร่วมกันทั้งสองฉบับแล้ว

ต่อมาสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีมีหนังสือที่ นร 0107(3)/7645 ลงวันที่ 5 เมษายน 2538 แจ้งชุมชนว่า ได้นำจดหมายเปิดผนึก กราบเรียนนายกรัฐมนตรีทราบแล้ว และมีบัญชาให้ส่งเรื่องให้กระทรวงมหาดไทยรับไว้ประกอบการพิจารณาแล้ว

วันที่ 28 มีนาคม 2538 ชาวชุมชนตลอดสายทางถนนรวมและกระจายการจราจร นับพันคนเดินขบวน ถือป้ายเขียนข้อความว่า “รัฐบาลต้องยกเลิกซีดีไรด์ เราจะไม่ยอมย้ายไปไหน ผู้ก่ออธรรมจงพินาศ” และมีป้ายผ้าเขียนข้อความอื่นๆ จัดเป็นริ้วขบวนไปทำเนียบรัฐบาลรับทราบมติโครงการสิทธิชุมชนท้องถิ่นฯ (สกท.)

อุ้มร ดำริห์เลิศ

โครงการที่ 10.3 สิทธิชุมชนบ้านครัว

C:\WINDOWS\Desktop\สหชกลาง\สหช-3บ้านครัว\อุ้มรประวัติศาสตร์และการต่อต้านทางด่วนซีดีไรด์ของชาวชุมชน.doc

คณะรัฐมนตรี ประมาณ 13.00 น. จึงทราบว่าคณะรัฐมนตรีมีมติให้ก่อสร้างถนนรวมและกระจายการจราจรได้ ทุกคนมีความสนใจ บ้างก็มีน้ำตาไหลลงหน้ามีความคับแค้นใจ เมื่อได้ปลอบใจซึ่งกันและกันแล้ว จึงจัดขบวนเดินทางกลับบ้านมาตั้งหลักกันใหม่ต่อไป

ในการนี้เป็นที่ประหลาดใจของสื่อมวลชน ประทศเมื่อเลิกประชุมคณะรัฐมนตรีแล้ว นายกรัฐมนตรีจะแถลงข่าวหน้าตึกบัญชาการทุกครั้ง มีผู้สื่อข่าวจำนวนมากจะสอบถามเรื่องที่ประชุมในคณะรัฐมนตรีได้ดำเนินการไปอย่างไร วันนี้ผู้สื่อข่าวจะสอบถามเรื่องที่ชาวบ้านครวญมาชุมนุมหน้าทำเนียบรัฐบาลเพื่อรับทราบมติคณะรัฐมนตรีด้วย ก็ไม่ปรากฏว่านายกรัฐมนตรีออกมาแถลงข่าวจนเวลาล่วงเลยไป ผู้สื่อข่าวต่างสอบถามกันทราบว่านายกรัฐมนตรีได้ออกประตูลงตึกบัญชาการหลบหน้าสื่อมวลชนไปแล้ว ก็ไม่ทราบมีสาเหตุใดที่เป็นเช่นนั้น

เช้าวันที่ 29 มีนาคม สื่อมวลชนหลายฉบับลงข่าวกรณีบ้านครัวอย่างเกรียวกราว ดังเช่นหนังสือพิมพ์มติชนรายงาน “ระหว่างที่ พล.ต.สนั่น นำเสนอแนวทางสร้างซีดีไรต์ใหม่ โดยให้เบี่ยงเส้นทางไปคร่อมคลองมหานาค ได้กล่าวว่า เรื่องนี้กระทรวงมหาดไทยได้หารือกับกระทรวงวิทยาศาสตร์ แล้ว ไม่มีปัญหาอะไร เมื่อพล.ต.สนั่นพูดจบ นายสุวัจน์ (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์) ลุกขึ้นโต้แย้งว่า การทางพิเศษแห่งประเทศไทย ยังไม่เคยรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมในเรื่องนี้ต่อกระทรวงวิทย์ ทั้งเรื่องมลภาวะต่างๆ รวมถึงด้านข้อมูลฝอย จากนั้น พล.อ.อาทิตย์ กำลังเอก รองนายกรัฐมนตรีลุกขึ้นพูดว่า หากยังไม่ได้รายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมก็จะต้องตัดสินใจอะไรไม่ได้ พล.ต.สนั่นแย้งว่า ถ้ากระทรวงวิทย์ไม่ให้ทำก็ไม่ควรทำยกเลิกโครงการไปเสียไม่ต้องสร้างแล้ว นายสุวัจน์อธิบายต่อว่า กระทรวงวิทย์ไม่ได้คัดค้าน แต่ยึดถือและปฏิบัติตามกฎหมาย พ.ร.บ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม มาตรา 46, 47” ตอนหนึ่งนายสุวัจน์ ลิขิตพิสัยกล่าวว่า “กรณีดังกล่าวต้องทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมมาประกอบด้วย จากรูปแบบก่อสร้างเส้นทางดังกล่าว ชี้ให้เห็นว่าตอม่อและเสาเข็มต้องเจาะลงคลองนับพันต้น จะทำให้ทางน้ำแคบมากจะส่งผลให้ชุมชนข้างทางกลายเป็นพื้นที่อับมีเสียงดัง ที่ประชุม ครม. จึงให้ กทพ. ไปจัดทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมต่อไป หลังจากนั้นจึงมาพิจารณาประกอบใน ครม. ได้ ทั้งนี้ นายกรัฐมนตรีกำกับให้ดำเนินการเร่งด่วน”

จากรายละเอียดตามที่สื่อมวลชนรายงาน มีการโต้เถียงกันในที่ประชุมคณะรัฐมนตรี กรณีทางด่วนซีดีไรต์ยังไม่ผ่านการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ตาม พ.ร.บ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 46 มาตรา 47 แต่คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติให้ดำเนินการสร้างทางด่วนซีดีไรต์ไปก่อนแล้ว

ในการนี้เมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2538 ก่อนการประชุมคณะรัฐมนตรี ผู้แทนชุมชนบ้านครัวได้รับตารางแสดงข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการถนนรวมและกระจายการจราจร รวมทั้งผลดีผลเสียของแต่ละทางเลือก ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย (เลขหนังสือไม่ชัดเจน) ลงวันที่ 20

มีนาคม 2538 อ้างถึงหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร 0202/2674 ลงวันที่ 14 มีนาคม 2538 โดยตารางข้อมูลชุดนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (พล.ต.สนั่น ขจรประศาสน์) จะนำเสนอเข้าที่ประชุมคณะรัฐมนตรีพิจารณาในวันที่ 28 มีนาคม 2538 ตามตารางมีการแสดงผลคือผลเสียของแต่ละทางเลือกเพิ่มเติม ดังนี้

ทางเลือกที่ 1. ก่อสร้างตามแนวเส้นทางเดิมขนาด 4 ช่องจราจร

ทางเลือกที่ 2. ยกเลิกการก่อสร้างทั้งหมด

ทางเลือกที่ 3. ก่อสร้างตามแนวเส้นทางเดิม แต่ลดขนาดลงเหลือ 2 ช่องจราจร และให้มีเฉพาะทางขึ้นและยังได้นำเสนอทางเลือกที่ 4. เพิ่มเติม คือ

ทางเลือกที่ 4. ตามความเห็นของกระทรวงมหาดไทย คือ เบี่ยงแนวเส้นทางช่วงแรก 700 เมตร ไปคร่อมคลองมหานาค แต่ตามทางเลือกที่ 4 มีผลเสีย ข้อมูลระบุไว้ว่า “เนื่องจากสายทางยังไม่ได้ได้รับความเห็นชอบจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อมและสำนักการระบายน้ำ จึงอาจก่อให้เกิดความล่าช้าต่อการก่อสร้าง”

เมื่อความจริงปรากฏ “ทางเลือกที่ 4. มีผลเสีย” ระบุไว้แล้ว คณะรัฐมนตรีจะต้องยืนยันยึดในความถูกต้องที่กฎหมายกำหนดไว้ โดยให้กระทรวงมหาดไทยนำทางเลือกที่ 4 ไปจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมเปรียบเทียบกับอีก 3 ทางเลือก ในเรื่องผลดีผลเสียและคุณภาพชีวิตประชาชนที่อาศัยอยู่ในแนวทางด่วนสายนี้ ตาม พ.ร.บ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 46, 47 และตามประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ ให้แล้วเสร็จเสียก่อน

แต่แล้วคณะรัฐมนตรีกลับอนุมัติโครงการถนนรวมและกระจายการจราจร โดยมีได้ดำเนินการตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดไว้ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

มติคณะรัฐมนตรีวันที่ 28 มีนาคม 2538 (รัฐบาลนายชวน หลีกภัย)

วาระที่ 3. เรื่อง โครงการถนนรวมและกระจายการจราจรต่อระบบทางด่วนขั้นที่ 2

เดิมคณะรัฐมนตรีมีมติ (7 มีนาคม 2538) มอบให้กระทรวงมหาดไทยรับไปดำเนินการ จัดทำข้อมูลรายละเอียดเพิ่มเติม รวมทั้งทางเลือกและผลดีผลเสียของแต่ละทางเลือกที่ชัดเจน ในการก่อสร้างถนนรวมและกระจายการจราจร เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี แล้วเสนอคณะรัฐมนตรีอีกครั้งภายใน 2 สัปดาห์ โดยให้รับข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรีไปพิจารณา รวม 3 ประเด็น

บัดนี้ กระทรวงมหาดไทยเสนอว่า การทางพิเศษแห่งประเทศไทยได้เสนอข้อมูล และรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการถนนรวมและกระจายการจราจร ฯ รวมทั้งผลดีผลเสียของแต่ละทางเลือก คือ ทางเลือกที่ 1 ก่อสร้างตามเส้นทางเดิมขนาด 4 ช่องจราจร ทางเลือกที่ 2 ยกเลิกการก่อสร้าง

ทั้งหมด ทางเลือกที่ 3 ก่อสร้างตามแนวเส้นทางเดิมแต่ลดขนาดลงเหลือ 2 ช่องจราจร และให้มีเฉพาะทางขึ้น นอกจากนี้ การทางพิเศษ ฯ ยังได้เสนอทางเลือกที่ 4 ตามความเห็นของกระทรวงมหาดไทย คือ เบี่ยงแนวเส้นทางช่วงแรก 700 เมตร ไปคร่อมคลองมหานาค โดยการทางพิเศษ ฯ ได้เจรจากับบริษัททางด่วนกรุงเทพจำกัด (มหาชน) ตามข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว สรุปได้ว่า หากไม่มีการก่อสร้างถนนรวมและกระจายการจราจรจะมีผลกระทบอย่างมากต่อบริษัท ฯ ทั้งในด้านรายได้ และความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงทางขึ้นลงใหม่ในบริเวณใกล้เคียง เพื่อให้การจราจรคล่องตัวที่จะทำให้มีผู้ใช้ทางด่วนมากขึ้นรวมทั้งการเพิ่มทุน โดยการนำบริษัทเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ต้องล่าช้าไปและยังมีผลต่อเนื่องไปสู่การที่บริษัท ฯ ต้องผิดเงื่อนไขตามสัญญาสินเชื่ออีกด้วย และการทางพิเศษ ฯ ได้รับแจ้งตอบข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2538 เกี่ยวกับโครงการถนนรวมและกระจายการจราจร ฯ โดยเฉพาะเกี่ยวกับที่ดินที่ได้เวนคืนไว้แล้วหากไม่มีการก่อสร้างถนนดังกล่าว หรือก่อสร้างโดยลดขนาดลง จะนำไปใช้เพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่นจะกระทำหรือไม่เพียงใดนั้น การทางพิเศษ ฯ อาจจะคืนที่ดินที่ได้เวนคืนไว้แล้วให้แก่เจ้าของเดิมหรือทายาท หรือนำไปใช้เพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่นได้ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วเห็นควรให้มีการก่อสร้างถนนรวมและกระจายการจราจรต่อระบบขั้นที่ 2 ไปตามแนวเส้นทาง ทางเลือกที่ 4 คือ เบี่ยงแนวเส้นทางช่วงต้นไปคร่อมคลองมหานาค ซึ่งเป็นเส้นทางเลือกที่จะสามารถบรรเทาปัญหาความขัดแย้งต่างๆ ได้ และยังจะเป็นการปฏิบัติตามพันธะผูกพันที่รัฐมีต่อเอกชนผู้ร่วมลงทุน ซึ่งทางเลือกที่จะก่อสร้างคร่อมคลองมหานาคนี้จะลดผลกระทบต่อชุมชนผู้ถูกเวนคืนได้มากที่สุด โดยจะลดลงจากเดิม 400 หลัง เหลือเพียงประมาณ 230 หลัง สำหรับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่อาจจะเกิดขึ้นนั้น การทางพิเศษ ฯ ได้ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่กรุงเทพมหานคร และ สำนักนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อมกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมในเบื้องต้นแล้ว จึงขอให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาข้อมูลและรายละเอียดเกี่ยวกับทางเลือกในการก่อสร้างถนนรวมและกระจายการจราจรต่อระบบทางด่วนขั้นที่ 2 โดยกระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้ว เห็นสมควรให้มีการดำเนินการตามแนวทางเลือกที่ 4 คือ เบี่ยงแนวเส้นทางช่วงต้นไปคร่อมคลองมหานาค

รองนายกรัฐมนตรี (นายบัญญัติ บรรทัดฐาน) สั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรีพิจารณาแล้ว มีคำสั่งให้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา

เรื่องนี้ สำนักงานคณะกรรมการจัดระบบการจราจรทางบก (สจร.) พิจารณาแล้ว มีความเห็นเฉพาะด้านจราจร ดังนี้

1. จากปริมาณการจราจรที่คาดว่าจะใช้ถนนรวมและกระจายการจราจรปี 2540

มีจำนวน 17,400 คัน/วัน และปี 2554 มีจำนวน 62,500 คัน/วัน นั้น ในกรณีไม่สร้างถนนรวมและกระจายการจราจร รถจำนวนนี้จะเดินทาง 3 ลักษณะ คือใช้ทางขึ้น-ลง ทางด่วนชั้นที่ 2 ที่ใกล้ที่สุด ใช้ทางด่วนเส้นทางอื่น หรือใช้ถนนท้องถิ่นในการเดินทาง การเดินทางทั้ง 3 ลักษณะ จะเป็นการเพิ่มปริมาณรถให้กับถนนในปัจจุบันที่มีความจุเหลือน้อยอยู่แล้ว จึงมีผลให้ความเร็วรถในบริเวณต่อเนื่องลดลง ซึ่งการก่อสร้างถนนรวมและกระจายการจราจร จะช่วยระบายการจราจรออกจากเมืองในช่วงเร่งด่วน และจะช่วยการจราจรช่วงนอกชั่วโมงเร่งด่วนในบริเวณที่ถนนตัดผ่านได้ดียิ่งขึ้น

2. ในกรณีที่ไม่วางถนนรวมและกระจายการจราจร จำเป็นจะมีการปรับปรุงระบบทางด่วนชั้นที่ 2 ซึ่งจะสามารถลดผลกระทบลงได้บางส่วน ดังนี้

2.1 ปรับปรุงทางขึ้นลงบริเวณอุโมงค์ โดยก่อสร้างทางลงบนถนนเพชรบุรีฯ ออก (ซึ่งจะเพิ่มปัญหาให้ถนนเพชรบุรีฯบางส่วน)

2.2 ก่อสร้างทางขึ้นลงบริเวณถนนพระรามที่ 1 ซึ่งอาจจะต้องพิจารณาเปลี่ยนระบบเดินทางเดียวเป็นการเดินทางสองทาง

2.3 กรณีก่อสร้างเฉพาะทางขึ้นบริเวณถนนพระรามที่ 1 อาจจะต้องพิจารณาก่อสร้างทางลงบนถนนจรัลเมืองเพื่อระบายรถเข้าถนนรองเมือง 2 และซอยจุฬา 12 ซึ่งจำเป็นต้องเวนคืนที่ดินเพื่อขยายถนนและเดินทางเดียวสวนทางกับพระรามที่ 1

ดังนั้น หากจะยกเลิกถนนรวมและกระจายการจราจร จำเป็นต้องมีการปรับปรุงและจัดให้มีการขึ้นลงทางฝั่งตะวันออกของสายทางด่วนตามข้อ 2 จะต้องมีการเวนคืนที่ดิน เพื่อการก่อสร้างทางขึ้นลง และปรับปรุงถนนบริเวณอื่นเพิ่มเติมอาจมีผลกระทบทำนองเดียวกันกับการเวนคืนที่ดิน เพื่อก่อสร้างถนนรวมและกระจายการจราจร และทำให้การเดินทางของรถยนต์บนถนนท้องถิ่นบริเวณดังกล่าวมีระยะทางยาวกว่าการเดินทางบนถนนรวมและกระจายการจราจร ด้วย

3. หากจะก่อสร้างถนนรวมและกระจายการจราจร ควรพิจารณาการเปลี่ยนแนวสายทาง

ของถนนรวมและกระจายการจราจร ที่กำหนดไว้ในปัจจุบัน เพื่อลดจำนวนที่ดินที่จะเวนคืนให้น้อยลง ซึ่งสามารถบรรเทาผลกระทบด้านมวลชนให้ลดน้อยลงเป็นอีกทางเลือกหนึ่ง

มติ เห็นชอบในหลักการ ให้ดำเนินการโครงการถนนรวมและกระจายการจราจรต่อระบบทางด่วนชั้นที่ 2 โดยก่อสร้างตามแนวทางเลือกที่ 4 คือ เบี่ยงแนวเส้นทางช่วงต้นไปคร่อมคลองมหานาค ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ และให้กระทรวงมหาดไทย (การทางพิเศษแห่งประเทศไทย) จัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ให้กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม (คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ) พิจารณา โดยให้กระทรวงวิทยาศาสตร์

ศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม (คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ) เร่งรัดการพิจารณาให้เสร็จ โดยด่วน แล้วนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป.

พ.ร.บ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 46, มาตรา 47 และตามประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ สองฉบับ มีรายละเอียดต่อไปนี้

มาตรา 46 เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้รัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดประเภทและขนาดของโครงการ หรือกิจการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชนที่มีผลกระทบสิ่งแวดล้อมซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม เพื่อเสนอขอความเห็นชอบตามมาตรา 47 มาตรา 48 และมาตรา 49

มาตรา 47 ในกรณีที่โครงการหรือกิจการซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามมาตรา 46 เป็นโครงการหรือกิจการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือโครงการร่วมกับเอกชนซึ่งต้องเสนอขอรับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี ตามระเบียบปฏิบัติของทางราชการ ให้ส่วนราชการ หรือรัฐวิสาหกิจซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบโครงการหรือกิจการนั้น จัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่ในระยะทำการศึกษาความเหมาะสมของโครงการ เสนอต่อ

กรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เพื่อเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี

ประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ เรื่องกำหนดประเภทและขนาดของโครงการ หรือกิจการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจหรือเอกชน ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม เสนอต่อสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม เพื่อดำเนินการให้ความเห็นตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ทั้งนี้ รวมทั้งโครงการหรือกิจการที่ต้องเสนอขอรับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี และโครงการหรือกิจการซึ่งจะต้องได้รับอนุญาตจากทางราชการตามกฎหมาย ซึ่งตามบัญชีท้ายประกาศ ลำดับที่ 5 ว่า ระบบทางพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการทางพิเศษหรือโครงการที่มีลักษณะเช่นเดียวกับทางพิเศษ หรือระบบขนส่งมวลชนที่ใช้รางทุกขนาด (ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม)

ประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ เรื่องกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติ และแนวทางในการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามข้อ 1. ขั้นตอนที่ต้องเสนอรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปตามเอกสารท้ายประกาศ 1. ลำดับที่ 5 ว่า ระบบทางพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการทางพิเศษ หรือโครงการที่มีลักษณะเช่นเดียวกับทางพิเศษ หรือระบบขนส่งมวลชนที่ใช้ราง มีขั้นตอนการเสนอรายงาน ขึ้นก่อนขออนุมัติต่อคณะรัฐมนตรี และขึ้นขอขยาย